

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 39 (1806) 1984 RUGSĖJIS-SEPTEMBER 25 • ŠV. KAZIMIERO METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Jaunos meno dienos

Daugelyje laisvojo pasaulio kraštų, kur gyvena mūsų tautiečiai gausesniais būriais, rengiamos Lietuvių dienos, kurios tapo gražia tradicija. Tik V. Europoje įsigalėjo kitokia tradicija, būtent studijų savaitė. Ten, matyt, yra daugiau mokslo žmonių, kuriems labiau rūpi akademiniis požiūris. Australijoje, Kanadoje, JAV-se populiariausi yra masiniai renginiai, kurie sutraukia gausius būrius tautiečių ne paskaitom, ne akademine svarstybom, bet kultūrinei, religinei ir pramoginei atgavai. Mūsų žmonės tokias saskrydžius mėgsta, noriai juose dalyvauja, nes jaučia gaivinančią įtaką. Praktiniame gyvenime išeivis didžiąją laiko dalį praleidžia tarp svetimųjų, pasiilgsta savo tautiečių, lietuviškos atmosferos. O tokią atmosferą jis kaip tik randa Lietuvių dienose, į kurias suvažiuoja seniai matyti tautiečiai, dalyvauja stambiųjų renginiuose, dvelkiančiuose neeiliniu lietuviškumu. Tiesa, didesniuose lietuvių telkiniuose gyvenantieji turi progą dažniau susitikti su savaisiais, bet kasdieniškoje aplinkoje, eiliniuose renginiuose, įprastiniuose baluose. Ten šventinės nuotaikos nėra. Tuo tarpu Lietuvių dienose vyrauja pakili, šventinė nuotaika, kuri iškelia žmogų iš kasdienybės ir įgalina pajusti tyresnio lietuviškumo dvelkimą.

ŠIEMETINĖS Kanados lietuvių dienos, rengiamos Hamiltone spalio 5-7, yra tradicinės pagrindinė savo sąranga, bet naujos gausiu jaunimo dalyvavimu. Tiesa, ir kitose Kanados lietuvių dienose jaunimo nestokojo, bet tokio ryškaus jaunų dviasios akcento nebuvo jaučiama. Tai matyti iš Hamiltone rengiamos Lietuvių dienų programos. Beveik visi jos renginiai pagrįsti jaunimu. Sukviesti visi jaunimo sambūriai — ir šokėjų, ir dainininkų, ir muzikantų, ir kanklininkų, ir sportininkų. Net ir dramos vakaras neapsieis be jaunimo. Taigi ir scenoje, ir sporto aikštėje, ir šokiuose vyraus jaunimas. Tai geras ženklas. Mūsų visuomenė nori matyti savąjį atžalyną, pasirodantį plataus masto renginiuose. Tasai atžalynas dažnai plūša siauroje gyvenvietės aplinkoje, paruošia gražių dalykų, bet neturi kur su jais pasirodyti. Vietinė publika savo meno vienetus dažnai mato, yra su jais labai apsiiratusi, kartais net nesidomi jų pastangomis, net ir labai vertingomis. Lietuvių dienos teikia puikią progą jauniems mūsų meno vienietams išeiti plačion visuomenės ir parodyti tai, ką turi geriausio. Tai puiki paskata mūsų jaunimui ir vadovams dirbti lietuviško meno srityje. Be tokios didesnės paskatos visi meno vienetai apmiršta, apsnūsta ir net likviduojasi.

MATYDAMI vyraujančią jaunimo vaidmenį Lietuvių dienose Hamiltone, vyresnio amžiaus tautiečiai neturėtų nusigąsti ir sakyti: "Tai ne man". Priešingai, vyresnioji karta turėtų tuo tik džiaugtis, gausiai dalyvauti bei remti jaunimo pastangas. Juk ar būtų įdomu, jeigu Lietuvių dienų renginiuose vyrautų senimas ir imtų sakyti nesibaigiančias prakalbas? Kas gi į tokias Lietuvių dienas važiuotų? Jau prakalbų esame prisiklausę tiek, kad jos tapo klausytojų grėsme. Kalbėtojų mūsose netrūksta, bet pradeda stokoti klausytojų. Ir jeigu Lietuvių dienose reikėtų ištisas valandas pensininkų prakalbų klausyti, jų lankytųsi skaičius smarkiai kristų, ir Lietuvių dienos taptų pensininkų suvažiavimais. Tokio pavojaus kol kas nėra, nes Lietuvių dienų rengėjai jau kuris laikas yra pasirinkę tikrai gerą linkmę, būtent remtis jaunimu, kuris paprastai ir sudaro šventės pagrindą. Šalia to yra pakankamai vietos ir vyresniajai karta, kuri gali reikštis savo kūryba dailėje, teatre, tautodailėje, fotografijoje ir kitose meno šakose, neišskiriančios dalyvavimo mišriuose choruose. Visų kūrybinė talka reikalinga, tačiau jaunimui priklauso pirmenybė. Be jo mūsų Lietuvių dienos būtų skurdžios, netektų dinamikos ir tuo pačiu testinumo.

KANADOS ĮVYKIAI

Pirmieji išrinktųjų žingsniai

Aštuonioliktojo Kanados ministerių pirmininku rugsėjo 17 d. buvo prisaikdintas konservatorių partijos vadovas B. Mulroney kartu su savo sudarytu ministerių kabinetu. Rekordinis 211 konservatorių parlamentarų skaičius atnešė ir visoje Kanados istorijoje rekordinį 40 ministerių skaičių. P. E. Trudeau liberalų vyriausybė turėjo 37 ministerius, J. Turnerio — 29. Oficialiai B. Mulroney pareiškė, kad ministerių skaičius padidinimu siekiama atstovavimo visoms Kanados sritims. Vadovaudamasis šiuo principu, jis ministrais paskyrė penkis parlamento narius iš Atlanto provincijų, po vienuolika iš Kvebeko ir Ontario, tryliką iš Vakarų Kanados, įskaitant Jukoną. Matyt, dėl to paties principo buvo sumazintas ministerių skaičius iš didžiųjų miestų. Montrealis ir Torontas gavo tik po tris ministerius. Valdžion vėl grįžo septyniolika ministerių, priklausiusių J. Clarko kabine-

tui. Į akis taipgi krinta net šešios moterys, gavusios ministerijas. Iš jų tik Flora MacDonald ir Pat Carney buvo ankstesniuose parlamentuose. Keturių kitos yra naujos, parlamentarės išrinktos pirmą kartą.

Savo pavaduotoju B. Mulroney pasirinko buvusį parlamentinį partijos pirmininką E. Nielseną. Svarbesnias ministerijas gavo: užsienio reikalų — J. Clarkas, finansų — M. Wilsonas, teisingumo — J. Crosbie, krašto apsaugos — R. Coates, darbo — B. McKnightas, įdarbinimo ir imigracijos — Flora MacDonald, žemės ūkio — J. Wise, transporto — D. Mazankowskis, vidaus reikalų — E. Mackay. Daugiakultūriškumo reikalais rūpinsis valstybės ministeriu paskirtas Jack Murta, ūkininkas, nuo 1970 m. atstovaujantis Lisgaro apylinkėi Manitoboje, kur yra nemažai įvairių etninių grupių. Staigmena tenka laiklausiusių J. Clarko kabine-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Toronto lietuvių grupė, susirinkusi prie Ontario parlamento rūmų, š. m. rugsėjo 14 d. laukia pravažiuojančio Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II. Matyti ryškūs sveikinimo plakatai. Nuotr. Rimo Pranaičio

Afganistaniečių nelaisvėn patekęs lietuvis

Iš PLB valdybos pirmininko V. Kamanto pranešimo apie savo kelionę į Europą ir apsilankymą Šveicarijoje, kur yra internuotas Rimas Burba

Šveicarijoje aplankėm buvusį LB krašto valdybos pirm. dr. A. Kušlį ir sūnų Berne. Su juo nuvažiuojom pas dr. Dargužą (veterinarijos gydytoja) ir jo šeimą, gyvenančius Thun (netoli Berno). Dr. Dargužas ir jo žmona prieš metus Vilniaus universitetui padovanavo didelį ir labai vertingą senovės lietuviškų dokumentų rinkinį. Man rodė padovanojimo sutartį ir nuotraukas.

Kelias dienas praleidom Ženevoje, kur dabartinis Šveicarijos LB krašto valdybos pirm. Narcizas Prielaidas buvo labai gerai suplanavęs mums pasimatymus Rimo Burbos reikalui.

Su Tarptautinio raudonojo kryžiaus direktoriumi Jean De Courten išsiaiškinome, kad internuotas Sovietų Sąjungos kareivis lietuvis Rimas Burba, pagal 1949 metų Ženevos konvenciją, yra laikomas Šveicarijos kariuomenės kalinėjimu iki 1984 m. lapkričio 22 dienos. Tą dieną jis turės apsispręsti, ar nori pasilikti Vakaruose, ar grįžti į Sovietų Sąjungą. TRK atstovai aplanko Burbą kartą per mėnesį, sovietų ambasados pareigūnai aplanko jį kartą per du mėnesius. Kiti negali lankyti, tačiau tam tikrais būdais su Burba jau kelis kartus susitiko ir su juo lietuviškai pasikalbėjo viena Šveicarijos lietuvaite. TRK direktoriui buvo užtikrinta, jei Rimas Burba norės pasilikti Vakaruose, tai jam reikalingą globą tuoj pat suteiks Šveicarijos LB ir PLB.

TRK atstovas susidaręs įspūdį, kad 22 metų amžiaus Burba galės pasilikti Vakaruose. Iki šiol jau buvo paleisti 5 internuoti belaisviai, iš kurių 2 pasiliko Vakaruose, o 3 (rodos visi rusai) grįžo į Sovietų Sąjungą.

TRK pareigūnai stengiasi būti neutralūs, nes jiems rūpi padėti kitiems belaisviams. Lietuvių vardu padėkojau TRK už jų paramą ir nelaimę patekusiems, prisimindamas, kad prieš maždaug 40 metų daugelis mūsų DP stovyklose gaudavom RK pagalbą. Dabar mes norim padėti tokiems, kaip R. Burba.

Su Jungtinių Tautų pabėgėlių komisijos Europos reikalų viršininke Candida Toscani vėl aiškinomės dėl Rimo Burbos likimo. Ji ir jos įstai-ga pažadėjo padėti, jei bus

problemų, lapkričio 22 d. Jos nuomone, mes dabar turime palaikyti artimą ryšį su Šveicarijos vyriausybės atstovu (kurio pavardę davė Prielaidas), kad jis aiškiai žinotų, jog Burbai yra užtikrinta tolimesnė Šveicarijos LB ir PLB pagalba ir kad Burba nebūs našta Šveicarijos valstybei. Burbos reikalas lapkričio 22 d. atsidurs Šveicarijos valstybės žinioje, nes iki to laiko Burba, pagal sutartį, yra TRK globoje, internuotas Šveicarijos kariuomenės kalinėjimu. Lapkričio 22 dieną Burba turės pats apsispręsti.

Abu pareigūnai apie R. Burbą buvo gerai informuoti. Iš viso, R. Burbos bei kitų internuotų belaisvių reikalas gerai žinomas šveicarų spaudai ir visuomenei.

Pokalbis su afganistaniečiu

Įdomus ir ilgas pokalbis buvo su afganistaniečių atstovu Sayed Qassem Reshtia, kuris papasakojo apie afganistaniečių istoriją, jų kovas, susigrūpavimus, dabartines problemas, sovietų žiaurumus, pagalbą stoką iš Vakarų, jų pasitenkinimą prezidento Reagano politika ir t.t. Rodė jo parašytą ir baigiamą spausdinti knygą apie afganistaniečių tautą ir jos dabartinę būklę (anglų kalba). Žadėjo už kelių mėnesių knygą kopijas duoti Prielaidai ir atsiųsti PLB.

Reshtia yra anksčiau buvęs informacijos ministru, buvęs ambasadorium Lenkijai, Vengrijai, Egiptui, Japonijai. Gerai kalba angliskai, prancūziskai ir kitomis kalbomis, labai išsilavinęs ir gerai informuotas. Žadėjo mėnesio laikotarpyje Prielaidai pranešti, ar yra lietuvių 300 belaisvių tarpe, kurie laikomi Pakistane, arba Afganistane.

Labai sunku teisingai informacijas gauti iš laisvės kovotojų grupių, kurios jau arti 5 metų veda kovą prieš sovietų divizijas. Prašė, kad sudarytume sąlygas jam apsilankyti JAV, kur jis galėtų universitetuose skaityti paskaitas apie afganistaniečių reikalus. Jo nuomone, ir afganistaniečiams, ir lietuviams yra svarbu kuo daugiau skleisti informacijų pasaulyje apie savo kraštų padėtį ir kovą prieš sovietus, nes daugelis žmonių nežino, kur yra Afganistanas arba Lietuva, ir jiems tie reikalai mažai rūpi.

N. Prielaidos veikla

N. Prielaida mums aprodė Jungtinių Tautų įstaigas, posėdžių sales, bibliotekas, spaudos kambarius. Pietavome JT restorane kartu su delegatais bei pareigūnais. Susipažinome su jo labai draugiška bei simpatiška žmona ir jauna dukra, Swissair lėktuvų palydove.

Narcizas Prielaida yra labai rimtas, gerai informuotas, energingas, gabus ir, svarbiausia, praktiškas žmogus, turįs daug gerų pažinčių, mokąs prancūzų, vokiečių, italų, anglų ir lietuvių kalbas. Jis yra oficialus "Draugo" korespondentas ir atstovas Ženevoje, BATUNo atstovas, o dabar neseniai tapo Šveicarijos LB krašto valdybos pirmininku. Rimtai rūpinasi Lietuvos reikalais, yra stipraus patriotinio nusistatymo, realiai mąstąs dalykus. Kas mėnesį lankosi Paryžiuje, turi ūkį Prancūzijoje, netoli Ženevos, dirba Ženevoje, baigęs universitetą kelis fakultetus — meno ir ekonomijos. Tebeturi Lietuvos pilietybę. "PL" bendradarbis.

Sutarėm, kad N. Prielaida, reikalui esant, atstovaus PLB valdybai Šveicarijoje ir Jungtinėse Tautose Ženevoje. Palikau jam keletą PLB blankų. Jis prašė, kad jam būtų pasiųstas oficialus raštas su įgaliojimu anglų kalba ir speciali PLB įgaliojimo kortelė.

Europos lietuviai

Skrisdamas lėktuvu galvojau, kad lietuviai Europoje rūpinasi tais pačiais Lietuvos reikalais, kaip ir mes Amerikoje. Tik jie arčiau Lietuvos, ir gal kiek realiau mato dalykus, negu mes, jau suamerikėję lietuviai. Gaila tik, kad lietuvių Europoje yra palyginus mažai. Bet yra puikių darbuotojų, kaip Šmitai, Prielaidai, Alkis ir daugelis kitų; bręsta jauni — Barasaitė, Ivinskis ir kt. Ateitis gera! Dirbkim su jais ir padėkim jiems.

Taip pat galvojau, kad mūsų — PLB valdybos narių — pagrindiniai rūpestiai turi būti pasaulio kraštų reikalai, ne Čikagos ir ne JAV. Todėl ypatingai svarbu, kad mes keliautume ir lankytume Europą, Pietų Ameriką, Australiją. Mūsų apsilankymai juos pradžiugina, o mus — praturtina naujomis žiniomis. Ypatingai susirūpinkim jaunimo veikla.

Šv. Tėvo žodis kazimieriniam kongresui

Jono-Pauliaus II žodis Religiniam pasaulio lietuvių katalikų kongresui, kuris įvyko Toronte 1984 m. rugsėjo 1 ir 2 d.d., iš Vatikano buvo išsiųstas 1984 m. liepos 6 d. Torontą pasiekė tik 12 d. Laiškas buvo išsiųstas iš Otavos rugpjūčio 31 d. su užrašu "special delivery" ir buvo adresuotas Toronto arkivyskupui kardinolui G. E. Carteriui. Kadangi laiškas atėjo pavėluotai, kongrese tekstas nebuvo perskaitytas. Čia pateikiame jo vertimą. RED.

EMINENCIJA,

Šv. Tėvas buvo informuotas apie Pasaulio lietuvių katalikų kongresą, turintį įvykti Toronte 1984 metų rugsėjo 1 ir 2 dienomis šv. Kazimiero, Lietuvos globėjo, garbei ryšium su jo 500 metų mirties sukaktimi.

Šia reikšminga proga Jo Šventenybė nori priminti kongreso dalyviams savo jausmus, kuriuos jis išreiškė per iškilingas Mišias, atnašautas šv. Petro bazilikoje kovo 4, sekmadienį: "O Bendrija (Bažnyčia), esanti taip arti ir kartu taip toli, Tu esi brangi visoms Bendrijoms visuotinėje bendruomenėje vienos Katalikų Bendrijos. Taip pat brangi ir toji tauta, kuri taip ištvermingai saugoja šv. Kazimiero palikimą bei relikvijas... Susiję bendru meilės ryšiu su visais lietuviais — broliais ir seserimis jų tėvynėje, ypač su tais, kurie kenčia dėl tikėjimo, melskime Dievą malonės kiekvienam išaugoti ištikimybę Kristui. Sudėkime visus Lietuvos K. Bendrijos džiaugsmus ir vargus, drauge su savo meile ir tėviške, prie Gailestingumo Motinos kojų Aušros Vartuose".

Kaip išraišką to bendro ryšio su lietuvių bendruomene visame pasaulyje Jo Šventenybė visu nuoširdumu teikia apaštalinį palaiminimą visiems kongreso dalyviams.

Nuoširdžiai Jūsų Kristuje,

pas. kardinolas A. CASAROLI,
valstybės sekretorius

Šv. Tėvas JONAS-PAULIUS II Toronte sveikina lietuvių, pravažiuodamas pro jų grupę prie Ontario parlamento rūmų 1984 m. rugsėjo 14 d. Jį lydi Toronto arkivyskupas kardinolas G. E. CARTERIS. Ntr. R. Pranaičio

Šiame numeryje:

Jaunos meno dienos

Kanados lietuvių dienos su jaunimo sambūriais

Afganistaniečių nelaisvėn patekęs lietuvis

PLB pirmininko informacija apie Rimą Burbą

Naujas lietuvių kryžius

Augsburge pastatytas naujas kryžius ir pašventintas

Naujieji ponai sovietinėje Lietuvoje

Pagrindžio spauda apie baudžiavinius dabarties valdovus

Kudirka sovietams pavojingas

"Tauta nepriaugusi skaityti Kudirkos raštus" — partiečiai

Vis dėlto suomiai išduoda pabėgėlius

Pranešimas iš Švedijos apie oficialią suomių laikyseną

Radio reporterių vargai kongrese

"Amerikos balso" atstovai uoliai sekė kongreso eigą

Dar vienas žvilgsnis į tautinių šokių šventę

Praėjus porai mėnesių galima ją blaiviau vertinti

Lietuviškas švietimas Pietų Amerikoje

Didelio rūpestio sritis, svarstyta aštuntajame kongrese

Jurgio Gliaudos "Baltos vėliavos"

Naujas romanas apie besiblaškantį jaunuoli išeivijoje

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaida ir Vyt. KastytisMetinė prenumerata \$19, pusmetinė — \$10, rėmėjo — \$25
(Amerikoje — JAV doleriais)

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$19.00 per year, \$10.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Naujasis lietuvių kryžius

K. BARONAS

Prieš dvejus metus med. dr. A. Laukaitis ėmėsi iniciatyvos atnaujinti Augsburgio lietuvių kryžių, prašydamas aukų ne tik iš užjūrio ir Europos lietuvių, bet ir vokiečių. Šiandieną galima džiaugtis jo iniciatyva ir bendradarbių talka — surinkta (beveik!) reikalinga pinigų suma, ir kryžius vėl stovi toje pačioje vietoje.

Europos lietuvių studijų savaitės proga kryžius buvo iškilmingai pašventintas. Apeigas atliko labai palankus lietuviams vyskupas dr. Stimpfle, savo kalboje primindamas persekiojamus Lietuvos tikinčiuosius, Nijolę Sadūnaite, kuri savo ištikimybę katalikų tikėjimui turėjo apmokėti kalėjimu ir ištėmimu į Sibirą. Vysk. Stimpfle kvietė melstis ir už tuos, kurie nepažįsta Dievo gerumo, melstis už tautą, kuriai neleidžiama laisvai gyventi.

Vysk. A. Deksnys džiaugėsi atnaujintu kryžium, kuris jam sukėlė daug prisiminimų, ypač apie gimnazijos kolegą archit. Joną Muloką.

Kalbėtojų tarpe taip pat buvo miesto burmistras, savivaldybės atstovai, kurie taip pat savo darbu labai daug prisidėjo prie kryžiaus atnaujinimo.

Iniciatorių ir visų lietuvių vardu dėkojo med. dr. Arūnas Laukaitis, primindamas tuoj po karo Augsburgėje apsigyvenusius lietuvius ir jų norą palikti pėdsakus, primenantčius gintaro kraštą.

Anuomet archit. Jono Muloko idėja pastatyti lietuvišką kryžių buvusi priimta entuziastingai Haunstetteno ir Hochfeldo lietuvių. 1945 m. spalio mėn. kryžius buvo pastatytas. Priminęs lietuvių emigraciją į užjūrį, dr. A. Laukaitis taip pat pareiškė, kad kryžius yra jungtis išvykusių lietuvių su vietiniais vokiečiais. Kryžius, stovėdamas šalia kelio, kuriuo XV š. lietuviai keliavo į Konstancos susirinkimą, dar ilgai bylos Augsburgio gyventojams apie lietuvių meilę savam kraštui bei jų ištikimybę katalikų tikėjimui.

Visas iškilmės plačiai aprašė Augsburgio dienraščiai,

įdėdami šventinimo iškilmų nuotrauką. Reikia taip pat pažymėti, kad du trečdaliai kryžiaus pastatymo išlaidų — beveik 20.000 markių suaukojo vokiečiai, ir tai trijų asmenų dėka: med. dr. Arūno Laukaitio, med. dr. Bochers, miesto savivaldybės atstovo Gandenheimer.

Džiaugiamės naujais Lietuvos rėmėjais, lietuvių bičiuliais. Tačiau reikia liūdėti, kai užmirštami tyliai dirbantieji, garsina Lietuvos prispaudą spaudoje, stipriną kalinius laisvais, remia siuntiniais. Prie tokių priklauso "Nijolė Gruppe" vadovė seselė Michaelė, neseniai paruošusi Nijolės Sadūnaite's atsiminimus vokiečiai.

Parašiau straipsnį Čikagos "Drauge", primindamas skaitytojams jos aštuonerių metų darbą Lietuvos ir Katalikų Bendrijos labui, bei paprašydamas padėkoti laiškais ir atsiliepti keliais doleriais už siųstus siuntinius kaliniams. Deja, tik viena (vieną!) laišką ir 100 dol. auką gavau iš čikagiškio N. Zajančausko.

Taip ir pagalvojau — kur mūsų vienuolės, dvasiškiei, katalikiškos organizacijos, parapijos? Ar esame apatiški kitų tautų atstovams, dirbantiems lietuvišką darbą, norėdami mūsų dirvą arti tik savom rankom? O gal vasaros atostogų metu, gražioje dienoje, mano straipsnis liko nepastebėtas? Tad dar kartą kreipiuosi į organizacijas, ypač katalikiškas, plačią užjūrio visuomenę, laiškeliais ar mažą auką padėkoti vienuolei Michaelėi už jos ilgą darbą lietuvių Katalikų Bendrijai, už jos paramą mūsų visų mylimai Nijolėi Sadūnaitei.

Mielai atliksiu angliškų ar lietuviškų laiškų vertimus į vokiečių (priedėdamas originalą), persiųsdamas taip pat čekius, išrašytus "Schwester Michaela" vardu. Mano adresas gaunamas "TZ" ir "Draugo" administracijose.

• Supažindinkite savo draugus su "TEVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

JAV prezidentas R. REAGANAS, pasirašęs pavergtų tautų savaitės proklamaciją 1984.VII.16, kalba Baltuosiuose rūmuose Vašingtone susirinkusiems pavergtų tautų atstovams ir JAV pareigūnams. Iškilmei vadovavo LINAS KOJELIS, Baltųjų rūmų pareigūnas etninii grupių reikalams

Nuotr. J. Urbono

Naujieji ponai sovietinėje Lietuvoje

Apie juos rašo pogrindžio "Aušra" 39 numeryje

Kiek daug ponų ir kokie jie gražūs...
"Liūdna pasaka"

Ponai, ponai, ponai... Kiek daug šiandien jų sėdi liaudžiai ant sprando. Ponais, žinoma, vadiname ne tą, kuris tvarkingiau apsirengęs, mandagiau elgiasi ar dirba ne fizinį darbą. Ne. "Ponas" neigiama prasme suprantamas, kaip besinaudojantis išimtinėmis teisėmis, lengvatomis ir iš gyvenimo imas daugiau nei jam priklauso, besijaučias stovįs aukščiau už kitus, reikalaujantis nenupelnytų pagarbos ir patarnavimų, su panieka žiūrįs į žemiau stovinčius.

Tokių ponų buvo visuomet, jų yra ir dabar. Ne visi jie dar drįsta lįsti į dienos šviesą ir girtis savo poniškumu. Dalis ponijos dar tūno tartum šešėly, dar lyg vengia būti vadinami ponais, tačiau gyvena tikrai poniškai gyvenimą.

Ši tarybinės ponijos klasė nėra vianalytė. Ji susideda iš kelių sluoksnių.

Pačioje viršūnėje negausus pačių galingiausių, pačių turtingiausių feodalų sluoksnis. Tai valdančios klasės elitas, savotiškai uždara kasta, kurios atskiri nariai betarpiškai dalyvauja valdyme, yra tikrosios valdžios atstovai. Jie ne tik viskuo apsirūpinę, turi visas teises ir privilegijas, bet su nieku nesiskaito ir prieš nieką neatsiskaito. Jiems ne tik puikūs butai, prabangios vilos geriausiuose kurortuose, brangiausių importinės mašinos, importiniai baldai, vaisiai, dažnos kelionės į užsienį, bet ir visiškai teisė nepaisyti eilinių tarybinių įstatymų, reikalavimų, taisyklių. Jie turi savus įstatymus, savo kastos normas ir taisykles. Tik šių vidinių kastos įstatymų peržengimas jiems kelia grėsmę. Šiaip, su visais kitais Tarybų Sąjungoje veikiančiais įstatymais jie gali nesiskai-

tyti. Jei nebus pasmerkimo kastos viduje, prie jų neprieis joks prokuroras, jų neteis joks tarybinis teismas. Jiems nėra tų problemų, su kuriomis susiduria eilinis pilietis. Jiems rečiausios prekės, geriausi vaistai, jų vaikai be jokių konkursų įstos į pasirinktas mokyklas, užtikrintai gaus diplomus. Net tarnybinės vietos darosi paveldimos. Ši ponija ir yra ta "liaudis", kuriai iš tikrųjų priklauso valdžia...

Kiek žemesnis ir gausesnis yra kitas ponijos sluoksnis. Tai aukštuomenė, susidedanti iš labiausiai iškilusių menininkų, mokslininkų, atsakingus postus užimančių generolų, pačių stambiausių įmonių vadovų. Ši aristokratija taip pat nieko nestokoja, jiems taip pat visokie "spec", įvairios teisės, privilegijos, lengvatos, geras materialinis aprūpinimas. Jie gali plačiau naudotis ir žemesniųjų sluoksnių paslaugomis, bet jie neturi tos galios, kaip valdančioji kasta. Priešingai, jie yra šiai kasti pavaldūs. Visa jų privilegijuota padėtis yra kaip atlyginimas už svarbias paslaugas valdantiems.

Šis antrasis ponijos sluoksnis padeda valdyti, tiesa, pats neturėdamas valdžios galios. Jis prisideda prie valdžios galios realizavimo, bet pats negali nė trupučio nukrypti nuo duotų įgaliojimų, negali pareikšti jokios savo iniciatyvos, turi būti ištikimai atsidavęs, bet užtat turi nemažą teisių ir galios spaudžiant žemiau stovinčius.

Ši valdžios vykdomoji galia toliau išsisklaido į mažesnes teises ir siauresnę veikimo orbitą turinčius, dar žemesnio sluoksnio, pareigūnus. Bet tai vis dar stambios žuvys, įvairių respublikų vadovai, "ministrai", žinybų viršininkai, sričių komitetų sekretoriai ir kt. Jie taip pat gerai atlyginami, socialiai aprūpinami, turi privilegijų, iškeliančių juos virš paprastų mirtingųjų.

Dar žemesnis sluoksnis, veikias jau betarpiškai paprastos liaudies tarpe, yra įvairūs vietiniai vadovai, sekretoriai, pirmininkai, įmonių ir įstaigų direktoriai ir t.t. Jie teisių turi nedaug, bet galios nemažai. Jų galia, tiesa, reiškiasi tik žemyn, t.y. gautų nurodymų

vykdymu, realizavimu, spaudimu į mases. Šiaip jie viską turi daryti tiksliai ir paklusniai, be jokių nukrypimų ir savo nuomonės. Už tai jiems užtikrintas geresnis aprūpinimas, specparduotuvės (ar bent teisė apsirūpinti be eilės, per "užpakalines duris"), neblogi atlyginimai.

Kaip senovėje dvaruose be pono dar buvo tįjūnas ir prievaizdos, o baudžiauninkams plakti ir ponams aptarnauti buvo rekrutuojami dvaro tarnai iš tų pačių valstiečių tarpo, taip dabar pačiam betarpiškam varovų darbiui yra sudarytas iš dalies ponijai, iš dalies liaudžiai priklausęs tarpasluoksnis. Tai įvairūs vietinių tarybų pirmininkai, ūkių ir įstaigų vadovai, įvairūs neaukšti viršininkai ir viršininkėliai, iš dalies dirbą normalų administravimą ir vadovavimo darbą, iš dalies vykdančių valdymo funkcijas, t.y. paskutinėje, žemiausioje instancijoje realizuoją iš viršaus ateinančius įsakymus, nutarimus, nurodymus. Jų buitis ir teisės nedaug ar visai nesiskiria nuo eilinių žmonių buities ir teisių, nebent tik tuo, kad dauge- liui tokių viršininkų ir pirminkų neoficialiai leidžiama "kombinuoti", jiems tenka ir didesnė įvairių premijų dalis. Šitokiomis lengvatomis ypač moka pasinaudoti kolūkių pirmininkai, fabričių direktoriai ir kiti vertybes gaminančių įmonių vadovai.

Ten, kur baigiasi valdymo funkcijų vykdimas, iš aukščiausių ateinančios galios veikimas, ten baigiasi ir tarybinė ponija. Toliau prasideda eilinės, paprastos liaudies sritis. Tarp jų pasitaiko taip pat atskirų, vienaip ar kitaip prasi-gyvenusių, išimtinę padėtį įgijusių narių. Bet tai jau kita, turtinės ponijos rūšis. Ją galėtume pavadinti ir tarybine buržuazija. Ji negausi arba nevienodai gausi įvairiose Tarybų Sąjungos vietose. Ne vienodas jos turtingumas ir būdai, kuriais jie šį turtą įgijo. Dalis sunkiu, sąžiningu darbu, mokėjimu teikti kitiems reikalingas paslaugas. Dalis — suktbėmis, vogimu, kyšių lupimu. Dar kiti — sugebėjimu prieiti prie valdiškų pinigų, sandėlių, bazių... Kai kas net ryšiais su užsieniu, spekuliacija ir pan.

Įvairiais būdais ir įvairiais keliais į atskirų piliečių rankas suplaukia dalis vadinamosios "socialistinės nuosavybės". Tai visą Tarybų Sąjungos gyvenimą nuo apačios iki viršaus apėmusios korupcijos vaisius.

Šitoji buržuazinė ponija dar tylesnė, dar mažiau mėgstanti viešumą... mažiau rodanti savo galią. Net jos buvimas mažiau pastebimas, nors kartais ir skaudžiai pajuntamas. Pvz., kai neturtingas eilinis pilietis patenka į kyšius mėgstancio gydytojo rankas, kai reikia sutvarkyti paprasčiausią ir teisečiausią reikalą kabinete biurokrato, besivadovaujancio dėsniu "nepatepsi — nevažiuos", kai kolūkio uždarbį ir premijas skirsto pagal giminytės ir "draugystės" laipsnį.

Visų rūšių ponus tenka pastoti paprastam, mažam žmoguiui...

Tai, mes turime ponų — daug, didelių, galingų ir... nelabai gražių. T. Virgys

A+ JONUI DEKSNIUI

mirus,

žmonai ANICETAI, sūnui KAZIUI su šeima, dukroms
DARIJAI ir LAIMAI nuoširdžią užuojautą reiškia —

Hamiltono "Širvintos-Nemuno" tuntas

A+ MARIJAI MISEVIČIENEI

iškeliauvus amžinybėn,

jos vyrą PETRĄ, dukteris — GENDRUTĄ, MARYTĘ,
ONUTĘ ir sūnų POVILĄ su šeimomis nuoširdžiai
užjaučia —

G. V. Stabingiai

G. V. Agurkiai

A+ ONAI BENDIKIENEI

mirus Vokietijoje,

dukrai ERIKAI, jos vyrui ANTANUI KURAIČIAMS
bei jų šeimai St. Catharines reiškiamo nuoširdžią
užuojautą —P. J. Kalainiai
A. J. KutkosZ. A. Staugaičiai
J. A. Zubrickai

PADĖKA

Mirus mūsų mylimam tėveliui

a. a. MYKOLUI REMEIKIUI,

nuoširdžiai dėkojame: Priskėlimo parapijos kunigams už maldas laidotuvių namuose, gedulingas šv. Mišias, palydėjimą į amžino poilsio vietą; sol. V. Verikiaičiui už vargonavimą laidotuvių namuose ir giedojimą per šv. Mišias.

Ačiū, ačiū visiems, lankiusiems velionį laidotuvių namuose, užprašiusiems šv. Mišias, atsiuntusiems gėles, pareiškiusiems užuojautas žodžiu bei spaudoje ir palydėjusiems į kapines.

Nuoširdus ačiū karsto nešėjams, šeimininkei p. Stanu-lienei, paruošusiai pusryčius.

Nylūdė —

sūnus Juozas Lietuvoje,
dukterys Danutė ir Liuda su šeimomis

Pasirenkant laidotuvių namus

**Brolių Brown laidotuvių namų
ROSS CRAIG KOPLYČIA**
turi puikias patalpas pigiomis kainomis

- Patirtis laidojant katalikų apeigomis
- Erdvūs, patogūs lankymo kambariai
- Jaukūs salionai su kava ir sausainiais
- Du erdvūs šešių durų "Cadillac" limuzinai, prieinami kiekvienai šeimai
- Maldų kortelės anglų ir lietuvių kalbomis, apdengtos specialia apsaugine medžiaga
- Baldakimas apeigoms kapinėse šeimos bei draugų apsaugai nuo blogo oro
- Kėdės šeimos nariams sėdėti apeigų metu kapinėse
- Du policijos pareigūnai palydai į kapines kiekvienų laidotuvių
- Iš anksto sutartas bei iš dalies apmokėtas planas, nepakeičiantis laidotuvių kainos
- Pervežimas į bet kurią užmiestinę vietovę
- Erdvi autoaikštė
- Patogi, centrinė vieta

Rinkdamiesi laidotuvių namus, palyginkite mūsų kainas bei teikiamas paslaugas

Ross Craig Chapel
Brown Bros. Funeral Homes
1357 Queen St. W. (at Lansdowne) Toronto
K. Neil Webster, Mgr. Tel. (1-416) 532-4446

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pareidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS
ALINA
(1908-1982)

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- Elektros reikmenys
- Televizijos aparatai
- Skalbiamosios mašinos
- Vaikų baldai
- Įvairūs kilimai
- Šaldytuvai
- Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- Siuvamos mašinos
- Rošomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Naujasis lietuvių kryžius Augsburgėje, V. Vokietijoje, pakeitęs senąjį, gero kaptūrinį. Nuotraukoje — akimirka iš šventinimo iškilmės. Dešinėje matyti vysk. A. DEKSNYS, lietuvių ir vokiečių pareigūnai

Kudirka sovietams pavojingas

"Kudirka skaityti lietuvių visuomenė nepriaugusi" —
rašo pogrindžio "Aušra" 39 numeryje

1983 m. gruodžio 31 d. sukako 125 metai nuo Vinco Kudirkos gimimo (1858.XII.31 — 1899. XI.16). Lietuvos rašytojai ir kitokios kultūros darbuotojai įžymiųjų žmonių mirimo datų nemėgsta. Mini vien gimimo sukaktis. Tačiau ar bus paminėtas V. Kudirkos gimtadienis, — labai abejojame. Tiesa, Kudirka buvo "revoliucinių demokratų" pakraipos žmogus, mažne socialistas, betgi jis parašė "Viršininkus", kur pašlovintas Vakchanalijus Vziatkovičius Kruglodurovas; parašė "Vilkus", kur načalninkų viršininkų nupiešta visa galerija; parašė lyriškus "Lietuvos tilto atsiminimus", kuriuose atvaizduoti maskolių ir kitų Lietuvos "geradarių" darbai. Maskolių darbai padiktavo jam ir "Cenzūros klausimą".

Taigi Kudirka demokratas, tačiau stipriai trenkia "buržuaziniu nacionalizmu", jei maskolius vaizduoja tokius, kokie yra, o ne tokius, kokius vakchanalijai vziatkovičiai norėtų. Tokių mūsų "kultūrinių" nemini. Nė gimtosios jų dienos neprisimena.

Todėl nors trumpai prisiminkime šią brangią Lietuvai asmenybę.

Mums V. Kudirka — vos ne šventasis. Ne vien gero žodžio vertas.

1940 m. rudenio, artėjant pirmiesiems tarybiškiems mokslo metams, švietimo komisaro pavaduotojas (tuomet dar "ministrų" vadinos) Juozas Žiugžda susirūpino ir su nerimu, kaip dėstys mokytojai lietuvių literatūrą vidurinėje mokykloje. Iki tol buvo ji dėstoma iš "buržuaziškai nacionalistinių" pozicijų, kurias nurodinėjo tas pats J. Žiugžda savo (su A. Kalnium) pagamin-tame vadovėlyje "Tėvynės žiedai". (Už tą vadovėlį tautininkų valdžia jį gimnazijos direktorium — Kauno V — padarė, ir prieš pamokas su mokiniais drauge jis buvo išmokęs persi-žegnoti). Dabar reikės dėstyti iš "marksizmo-leninizmo", "socialistinio realizmo" pozicijų. Ar sugebės mokytojai?

Šis kailio mainymo specas, J. Žiugžda, susisaukė mokytojus Kaunan į konferenciją ir juos pamokė, kaip dėstyti, ypač Vinčą Kudirka.

— Nebus vargo su J. Mačiu-Kekštu ar Žemaitė. Juos bus galima dėstyti, kaip dėstyta lig šiol, tik labiau pabrėžti liaudiškumą, kairumą ir socializmą. Bet su V. Kudirka reikės atsargiau, — kalbėjo Žiugžda. — Geriausia kurį laiką apie jį visai nekalbėti. O kalbant kuo trumpiausiai paminėti satyras, primygtinai pabrėžti, jog ten vaizduojamieji valdininkai yra caro, patvaldžio, tirono. Dabar nebėra caro, nei tokių valdininkų. Carai ir rusų liaudį engė. Kalbant apie "Lietuvos tilto atsiminimus", būtina išaiškinti, jog ten V. Kudirka vaizduoja ne kaip žydas, rusas ar lenkas skriaudė Lietuvą, o iš

viso — kaip kapitalistas. Kapitalistas rusas, lenkas ar žydas — tas pats kapitalistas ir V. Kudirka tokį ir vaizduoja. Trumpai tariant, apdairus literatūros falsifikatorius galės susidoroti su bet koku kūriniu, žiūrėdamas nebe tautiniu, o socialiniu-marksistiniu požiūriu. Pagaliau V. Kudirka ne toks jau žymus rašytojas, — baigė pamokslą J. Žiugžda.

Pirmai (tuomet tarybinei penktai) klasei "autorių kolektyvo" vardu J. Žiugžda ir skaitymo knygas buvo parengęs — "Į naują gyvenimą". Toje knygoje buvo tokia "rašybos smulkmena": žodis "Dievas" nei po taško, nei kitu jokių atveju negali būti rašomas didžiąja raide, bet absoliučiai visur tik mažąja. Paradoksaliai atrodė Donelaičio hegza-metrų eilutė, prasidedanti šiuo žodžiu ir parašyta mažąja raide, kai visų kitų eilučių pradžia buvo iš didžiosios. Pvz.

Ir kelias varles bei rūpužies
paragaves,
dievui iš širdies visos viernai
dėkavojo.
Tu, žmogau niekings, mokinkis čia
pasikakinti!

Gandras ant savo lizdo, nei koks
pons išsiplėtęs
Bei besikloniodams vis ir linksmai
šokinėdams:
"dievs", tarė, "ši sutverdams svieta
ir būdavadams,
Daugel tūkstančių gyvų sutverimų
leido.

Ir taip visame tekste. Toks "revoliucingas" buvo tuokart J. Žiugžda, žegnotis vėlei pamiršęs!

Ir štai kitas atvejis su V. Kudirkos raštais.

Prieš dvidešimt ar penkiolika metų Grožinės literatūros leidykla (dabar "Vaga") sumanė išleisti rinktinį V. Kudirkos raštus. Vientomyje turėjo būti visa, kas svarbiausia: satyros, eilės ir išliekamąją vertę turinčios publicistikos ("Tėvynės varpų") vietos. Buvo sudarytas knygos prospektas, kurį turėjo aprobuoti leidyklos konsultantų taryba. Referuoti buvo pavesta partijos instituto direktoriui R. Šarmaičiui. Tas, papostringavęs šį bei tą apie V. Kudirka, padarė tokią išvadą:

— Mano išmanymu, V. Kudirką skaityti Lietuvos visuomenė nepriaugusi.

— Nepriaugusi, nepriaugusi! — iš savo vietų skubėjo patvirtinti tos tarybos nariai Antanas Venclova ir Kostas Korsakas.

Taip buvo sužlugdytas šis padorių žmonių gražus sumanymas. Tik daug vėliau, 1976 m., buvo išleistas "Laisvos valandos", į kurias sudėti V. Kudirkos eilėraščiai, vertimų ištraukos ir "tiesos eilės rašyti". O tikrieji V. Kudirkos kūriniai, kurie jį daro Kudirka, tebeguli "specfonduose", tarybinei liaudžiai neprieinami, nes ji "skaityti nepribrendusi". Ir kažin ar kada ji pribrės?

D. Antaitis

Dvidešimt devintųjų Kanados lietuvių dienų Hamiltone rengėjų komitetas. Pirmoje eilėje iš kairės: K. Mileris, kun. J. Liauba, OFM, pirm. K. Deksnys, B. Mačys; stovi — P. Kanopa, K. Mikšys, E. Kudabienė, J. Kristolaitis, R. Pakalniškienė, R. Šiūlys, J. Bajoraitis, Ant. Garkūnas, E. Bajoraitienė, G. Fronczak, dr. V. Kvedaras, Ant. Liaukus. Jie įdėjo daug darbo, kol paruošė įvairius renginius

KANADOS LIETUVIŲ DIENOS Hamiltone

1984 metais spalio 5, 6, 7 dienomis

SPALIO 5, PENKTADIENI

7.30 v.v. DRAMOS VAKARAS

Hamiltono "Aukuro" ir Toronto "Aitvaro" aktoriai vaidins Antano Rūko komediją "Vieno kiemo gyventojai". City Library auditorijoje, 55 York Blvd.

Įėjimas — \$5, studentui — \$4

9 v.r. - 9 v.v. visą savaitę MENO PARODA:

Vandos Bakšienės vitražai, Vytauto Beniušio fotografijos
City Library auditorijoje, 55 York Blvd.

7 v.v. JAUNIMO SUSIPAŽINIMO VAKARAS

Gera muzika, įėjimo premijos, bufetas ir baras, Jaunimo centro salėje, 48 Dundurn N.

Įėjimas — \$5

SPALIO 6, ŠEŠTADIENI

9 v.r. LEDO RITULIO RUNGTYNĖS

Hamiltonas-Torontas-Montrealis

Olympic arenoje, Dundas, Olympic Dr.

9 v.r. KREPŠINIO RUNGTYNĖS

Toronto "Aušra" ir "Vytis", Hamiltono "Kovas" ir Londono "Taurus"

Westdale gimnazijoje, 700 Main St. W.

10 v.r. KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGOS

ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

City Library auditorijoje, 55 York Blvd.

9.30 v.r. GOLFO VARŽYBOS

Registracijos mokestis — \$12.50.

Flamborough Hills, Hwy. 52, Copetown

2 v.p.p. ATIDARYMAS LIETUVIŲ TAUTODAILĖS INSTITUTO PARODOS.

A. Vaitonienė su Toronto skyriaus rodiniais.

Hamilton Convention Centre, 115 King W.

7 v.v. DIDYSIS BALIUS — PASILINKSMINIMAS

J. Vaičiaus 10 asmenų orkestras, baras ir didelis pasirinkimas šilto bei šalto maisto; apačioje salių — didžiulė autoakštė. Hamilton Convention Centre, Chedoke salė, 115 King W.

Įėjimas — \$10, studentui — \$8

SPALIO 7, SEKMADIENI

10 v.r. BAIGMINĖS KREPŠINIO RUNGTYNĖS

Mohawk College, West 5th ir Fennel g-vių kampas

2 v.p.p. KATALIKŲ PAMALDOS katedroje,

714 King W.

Iškilmingas šv. Mišias atnašaus vysk. P. Baltakis

2 v.p.p. EVANGELIKŲ PAMALDOS "Faith Lutheran" šventovėje, 1907 King E.

Pamaldas laikys ev. kun. P. Dilys

3 v.p.p. atidaroma LIETUVIŲ TAUTODAILĖS PARODA

suorganizuota R. Pakalniškienės ir E. Bajoraitienės

Mohawk College, West 5th ir Fennel g-vių kampas

4 v.p.p. KONCERTAS

Mohawk College auditorijoje, West 5th ir Fennel g-vių kampas

Programą atlieka

chorai: Montrealio "Pavasaris", Otavos "Ramunėlės", Hamiltono "Aidas", Aušros Vartų parapijos ir Vysk. Valančiaus mokyklos, Londono "Pašvaistė", Toronto Priskėlimo parapijos ir Maironio mokyklos; tautinių šokių grupės: Montrealio "Gintaras", Toronto "Atžalynas" ir "Gintaras", Hamiltono "Gyvataras". Jungtinį kanklininkų ansamblį sudaro grupės iš Hamiltono, Montrealio ir Toronto. Išgarsime sol. V. Verikaitį, pamatysime E. Dauguvietytės-Kudabienės režisuojamoje G. Veličkos lyrinėje komedijoje "Žydintis lankų vėjas" aktorių Vitalį Žukauską.

Įėjimas — \$10, studentui — \$8

Dėl rezervacijų viešbučiuose skambinti arba rašyti Rimui Šiūliui, 33 Merle Court, Hamilton, Ontario L8T 1N6, tel. (416) 389-5112.

LAUKIAME JŪSŲ VISŲ ATVYKSTANT! 29-TASIAS

KANADOS LIETUVIŲ DIENAS HAMILTONE —

Organizacinis komitetas

Pranešimas iš Švedijos

Vis dėlto suomiai išduoda pabėgėlius sovietams!

Dviejų estų pabėgėlių atsi-radimas Švedijoje šią vasarą vėl pajudino seną klausimą: kaip Suomija elgiasi su pabėgėliais iš Sov. Sąjungos? Dėl to pastaruoju metu nemažai rašė suomių ir švedų spaudo. Oficialūs Suomijos sluoksniai mėgino paneigti plačiai pasklidusį įsitikinimą, kad pabėgėliai be išimties sugrąžinami į Sov. Sąjungą, jeigu tik patenka į suomių policijos rankas.

Ankstesniame pranešime atpasakojome Suomijos vidaus ir užsienio reikalų ministerijų pareiškimus, užtikrinančius, kad politiniai pabėgėliai iš Sov. Sąjungos turi tas pačias galimybes gauti Suomijoje politinę globą, kaip ir visų kitų kraštų pabėgėliai. Regis, nereiktų tuo abejoti, jei ne kitų atsakingų pareigūnų mažiau užtikrinantys pareiškimai.

Suomijos saugumo policijos viršininkas Seppo Tiitinen pasikalbėjime su spaudos atstovais pripažino, kad buvo atvejų, kai pabėgėliai, paprašę politinės globos Suomijoje, iš tikrųjų buvo sugrąžinti prieš jų norą į Sov. Sąjungą. Pasak Tiitinen, per praėjusius 15 metų taip atsitiko su 2-3 piliečiais. Visais tais atvejais jiems negalėjo būti pripažintos politinių pabėgėlių teisės pagal galiojančius tarptautinius nuostatus. Sugrąžintieji tikrai reiškė savo nepasitenkinimą gyvenimu Sov. Sąjungoje, o kai kada nė to nepareiškė.

Tiitinen pažymėjo, kad politiniai pabėgėliais laikomi asmenys, kurie gali įrodyti, jog buvo savo krašte persekiojami dėl politinių įsitikinimų. Suomijos saugumo viršininko pareiškimas iš esmės nesiskyrė nuo to, ką teigė vidaus reikalų ministeris, pasak kurio, per 20 praėjusių metų tikrai vienas politinis pabėgėlis iš Sov. Sąjungos paprašė globos teisės Suomijoje ir ją gavo.

Oficialių sluoksnių pareiškimai spaudoje abejonių neįskleidė, tik sudarė įspūdį, kad šis klausimas jiems nemalonius, todėl reikia pagrąžinti-

mų. Saugumo viršininko teigimą, kad buvo sugrąžinti tik 2-3 pabėgėliai, po kelių valandų paneigė suomių televizija, kuri pasiremama Tarptautinės amnestijos žiniomis, tuojau paskelbė sovietams sugrąžintų penkių piliečių pavardes. Tai — Aleksandras ir Michailas Satrapai, Vjačeslavas Čerepanovas, Borisas Sivkovas ir Hillaras Prunskildas. Televizijos redakcija paprašė vidaus reikalų ministerį Luttineną paaiškinti, kaip tai atsitiko, bet jis nesutiko ką nors pasakyti.

Minėtas saugumo viršininkas šiek tiek prasiarė apie sovietams išduotą V. Čerepanovą, kuris nurodė, kad suomių policija ne tik neleido jam prašyti pabėgėlio teisių, bet ir jį mušė. Pasak Tiitinen, Čerepanovas visiškai neprašęs globos Suomijoje ir negalėjęs būti suomių policijos muštas, nes tai nesuderinama su Suomijos "teisės kultūra".

Švedų spaudoje pasirodė žinių, kad net Švedijos policija kai kada išduoda pabėgėlius sovietams. Vienas žinomas estų veikėjas Stockholme pats buvo liudininkas, kai švedų policija nepriėmė pabėgėlio prašymo suteikti globą, išsiuntė jį į viesbutį, iš kur jį buvo paėmusi, ir sugrąžino Suomijon. Žinoma, vėliau tie policijos pareigūnai gavo papėikimą, bet pabėgėlių padaryta skriauda neatitaisoma.

Išvada tokia: kiekvienas sovietinio piliečio mėginimas pabėgti į Suomiją ir Švediją yra surištas su dideliu pavojumi būti išduotam. Suomijoje tas pavojus, galima sakyti, šimtaprocentinis. Švedijoje — minimalus. Politikai visuomet moka gražiai pakalbėti apie žmonių teises ir dar gražiau pateisinti skriaudas žmonėms. Suomijos vyriausybės sluoksnių užtikrinimai nenusipelnė pasitikėjimo. Priešingai, netiesiogiai patvirtino tai, ką visi žino, nors gal niekada nebus suskaičiuoti visi, kurie iš Suomijos atsidūrė gulage.

A. Lembergas

Slepiasi už žodžių

S. ŠETKUS

Š. m. liepos 8-15 d.d., Toronto mieste įvyko pasaulinio masto estų festivalis, į kurį suvažiavo apie 20.000 estų iš viso pasaulio kraštų. Vakarų spauda susidomėjo, kokių būdu tiek daug estų atsirado, nes jų tauta labai negausi. Padaryta išvada, kad neproporcingai didelis estų skaičius yra pasirinkęs išeiviją, o ne sovietų reklamuojamą "laimingą Estiją". Sovietai pasijuto priversti teisintis. Girdi, estų suvažiavimas tai "provokacija", sukelta Amerikos pinigais, Amerikos, kuri nepripažįsta "socialistinės Estijos".

O, kad taip būtų! Deja, Estija, kaip ir Lietuva bei Latvija, nesidžiaugia, kad ji "socialistinė". Jai labiausiai rūpi, kad ji išsilaisvintų iš sovietinės vergijos.

Tai žino juk visas pasaulis, žino ir patys sovietiniai rusai, bet jiems nebelineka nieko kito, kaip slėptis už žodžių, nes kaip gi kitaip pateisins grobuoniškumą — pliką imperializmą?

Ir hitlerinė Vokietija save vadino "socialistine" arba tiksliau "nacionalsocialistine". Patys rusai šio "socializmo" ne tik nenorėjo, bet ir kovojo prieš jį, šaukdami "Mirtis fašistiniams užgrobkams!"

Kodėl tad dabar sovietiniai rusai verčia kitas tautas priimti jų "socializmą"? Šis klausimas dabartiniam pasauliui yra pats svarbiausias, nes parodo, kad Maskva kovoja ne už tam tikrą socialinę santvarką, bet už pliką rusišką imperializmą-hegemoniją, kaip kad sako kiniečiai. Visi žinome, kuo visad baigia tokios svajonės!

Labiausiai sovietiniai rusai slepiasi už žodžių "komunizmas, socializmas, marksizmas, leninizmas", bet jie šių žodžių reikšmę iškreipia rusų tautos naudai. Deja, juk tai fašistinis reiškiny! Iškreipdami minėtų žodžių esmę, so-

vietai yra susikirtę su laisvojo pasaulio kairiųjų pažiūrų žmonėmis. Juk nebėra nė vienos sovietų nepajungtos valstybės, kurios komunistų ar socialistų partijos neturėtų konfliktų su sovietų fašistinio komunizmo nesąmonėmis.

Kodėl gi maskviniai komunistai buvo išpirkti iš Jugoslavijos ir Kinijos? Kodėl prancūzų komunistai ragina ginkluotis prieš Sovietų Sąjungą? Kodėl tą patį daro italai komunistai ir visi kiti, kurių nevaldo Maskvos ranka?

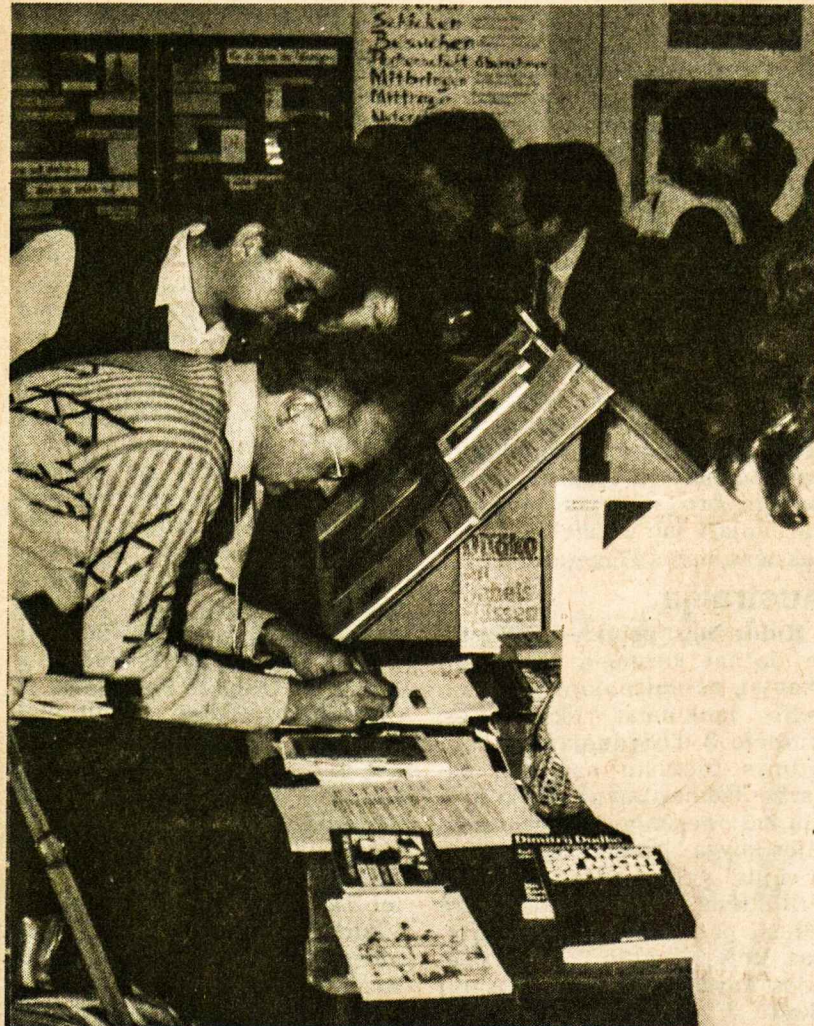
Taip pat sovietai slepiasi už "komunizmo", kaip ekonominės gerovės nešėjo. Bet juk tai visiška netiesa. Dėl sovietinio komunizmo žmonės eilėse tebestovi Rusijoje nuo pirmos revoliucijos dienos iki šių "didelės pažangos" laikų.

Sovietų ekonomistai gali dangstyti sufabrikuotais statistikos duomenimis, bet negali suklaidinti laisvojo pasaulio akių. Sovietų valstybinės pajamos — "Gross national product" yra sustojusios 1980 m. ir nebekyla nė dalelyte nuosimnio.

Nepaisant dangstymosi ir nuolatinio pasigyrimo, yra žinoma, kad laisvojo pasaulio produktingumas dabar yra penkis kartus didesnis už sovietų ir kyla aukštyn. O tai reiškia, kad ir ginklavimasis didės, o sovietų kris žemyn. Štai kodėl dabar Kremlius yra toks piktas ir desperatiškas. Štai kodėl pavergtuose kraštuose didinama įtampa ir kartu esamos gerovės melo propaganda.

Naujasis Šiaurės Atlanto sąjungos viršininkas lordas Carringtonas pareiškė įsitikinimą, kad Sovietų Sąjungoje yra prasidėjęs politinis puvimas — "political decay". Nėra pagrindo tuo netikėti.

• Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.

V. Vokietijos katalikų dienoje Miunchene buvo įrengtas ir lietuvių skyrius, kuriame buvo apščiaili rezistencinės lietuvių raštijos. Taip pat buvo renkami parašai po petičija, prašančia išlaisvinti suimtuosius Lietuvoje — kun. A. Svarinską ir kun. S. Tamkevičių

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PAVOJINGI BALKONAI

Pavojingus balkonus Kelmėje, Raseinių gatvės kvartale, svarsto "Tiesos" korespondentas Sigitas Blėda šio dienraščio rugpjūčio 9 d. laidoje. Dėmęsi atkreipti iš Kosto Ribinsko gautas laiškas, kad Kelmėje vėl iš balkono iškrito ir užsimušė maža mergaitė. Panaši nelaimė su mažu vaiku buvo įvykusi prieš keletą metų. Miestų statybos projektavimo institutas, išnagrinėjęs nelaimės priežastis, uždraudė balkonų aptvėrimams naudoti horizontaliai sukalintas lenteles, kurios vaikams primena kopėčias. Nutarimas statybininkams nurodo balkono aptvarui skirtas metalo rūšis, matmenis, suvirinimo būdus. Ir vis dėlto Kelmėje pusrėčių metu Lina Kirbelytė žuvo dėl naujo namo balkono aptvarui panaudotų medinių lentelių. Jomis, lyg kopėtelėmis, ji ropšėsi aukštyn į savo pražūtį. Ši namą statė tarpkolchozinė rajono statybos organizacija. Projekte buvo numatyti balkonų aptvarai iš armocementinių plokščių. Statybininkai, jų negavę, aptvarus nutarė padaryti iš lentelių su horizontaliais tarpais. Statybos priežiūra buvo pavesta savam statybininkų inžinieriui. Apie projekto pakeitimą žinojo ir rajono architektas inspektorius A. Petraitis, nepareiškęs protesto, dalyvavęs pastato priėmimo komisijoje, akte pasirašęs, kad nukrypimų nuo projekto nebėra. Rajono prokuratūra jam iškėlė bylą dėl Linos Kirbelytės žuvimo, bet ją nutraukė dėl įsigalėjusios senaties.

LIŪDNAS VAIZDAS

S. Blėda pasakoja: "Raseinių gatvės kvartale iškilo dar aštuoni daugiabučiai, kurių balkonai su lentiniais aptvarais. Lyg spąstai jie laukia savo aukos. Vaikščiojau po šiuos namus ir širdin vis labiau smelkėsi nerimas ne vien dėl balkonų — daug kur laiptų turėklai išklibę, virvagaliai priraišioti, laiptų aikštelėse apsauginės langų grotelės nukritusios arba jų visai nėra, stiklai išdaugyti. Juk visa tai, kaip uždelsto veikimo bomba, grąsina nelaimė...". Nuo L. Kirbelytės tragiškos mirties praėjo metai, bet ir jos tėvų buto balkonas tebėra nesutvarkytas. Liudvikai ir Aleksui Kirbelyams neseniai gimė mergaitė, kuri buvo pavadinta žuvusios vardu — Lina. Balkonas, deja, toks pat, niekas jo netvarkė. Šeima turi devynis vaikus. Tėvams dirbant, mažyliui prižiūri vyresnieji. Pasak S. Blėdos, tai, kas įvyko Kelmėje, gali pasikartoti ir Šiauliuose, Joniškėje, Radviliškyje bei kitur. Naujuosiuose mikrorajonuose yra nemažai daugiaaukščių namų, kurių balkonų aptvarai įrengti kaip kopėtelės. Vilnietė E. Šimkūnaitė skundėsi "Tiesos" redakcijai, kad projektuotojai nepagalvojo, kaip vedinti laiptines: "Dabar, atidarius apatinius langus, per juos gali iškristi vaikas, nes nėra grotelių. Viršutinius langus atidarinėti neįmanoma, nes jie per aukšti..." Šiauliuose Ona Juškevičienė laiške redakcijai pasakoja: "Mano vaikai gyvena Kaune. Neseniai Kalniečių gatvės devynaukštėje gavo butą. Nuvažiavau padėti persikraustyti. Laiptinės mane išgąsdino — turėklai žemučiai, ant posūkio skersinių — tik du, pro jų tarpus ir jautis galėtų pralįsti. Tarp laiptų didžiulis tarpas — praraja per visus aukštus. Keturių metų anūkelė, pasilipusi ant turėklo skersinio, žiūri į tą bedugnį šulinį. Kas atsitiktų, jei pašlytų?..."

VESTUVINIS PYRAGAS

Milicijos mjr. Zenonas Kazlauskas rugpjūčio 9 d. "Tiesoje" rašo apie Šiaulių rajono Mikailaičių kaime įvykusias vestuves. Kelį vestuviniukams prie tvarto užtvėrė mopedais iš kitų kaimų atvykę jaunuoliai — Saulius Gaspravičius, Vytautas Bartkevičius, Algirdas Kiršinas ir Arūnas Bogušas, talkinami melžėju. Iš vestuviniukų gavę porą butelių degtinės, dar ir braškių užpildintės, gerė tvarto poilsio kambaryje. Vienas jų, mopedui sugedus kelyje, atvyko per vėlai. Jam jau nebebuvo "vestuvinio pyrago". Jaunuoliai tada nekviesti užėjo į vestuves, įsiskodami alaus. Pirmiausia aptiko neužrakintą rūšį. Pamatę jame esančias gėrybes, pareiškė: "Neišsisime tuščiomis..." Už vagystę jie susilaukė atpildo teisme. Mjr. Z. Kazlauskas pasakoja: "Tuo būtu būvę galima ir užbaigti nelinksmą istoriją. Tačiau ji kelia kai kurias mintis apie vestuvių papročius vis labiau įsigalintį negražią madą. Kai, pasitinkant vestuviniukus, įrenigia vartus ir juos apkauso gėlėmis, kai vainikais užveria kelį, tai gražus jaunųjų, jų vestuvinės palydos pagerbimas, pasveikinimas. Nūnai ši ceremonija dažnai pavirsta paprastu išpirkos kauliungiu. Keliai užtvėrti tokiu atveju tinka ir purvina virvė, ir po ranka pasitaikęs basyls. Tradiciniu vestuviniu pyragu, kitais skanėstais iš tokių neįsipirkti — jie pripažįsta tik degtinę..."

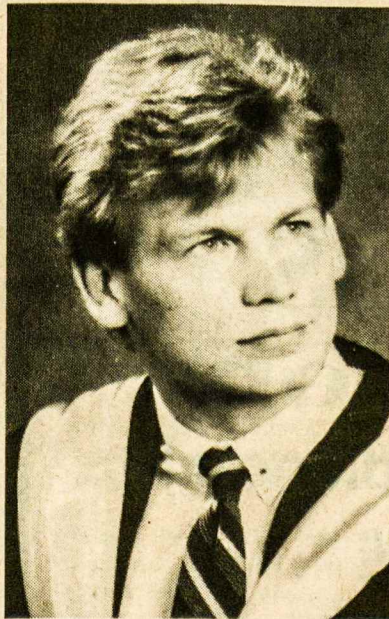
MEDICINOS MUZIEJUS

Kaune, Rotušės aikštėje, steigiamas Medicinos istorijos muziejus, kuriam vieta parinkta šalia Pašto muziejaus. Naujasis muziejus turės tris skyrius — medicinos, farmacijos ir liaudies medicinos. Pirmiesiems skyriams rodomi nestokoją, bet jų pasigendama trečiajam liaudies medicinos skyriui. Pasak biologijos mokslų dr. E. Šimkūnaitės, "bobučių" ir "naminių daktarų" laikai jau yra pasibaigę, bet vienoje kitoje palėpėje dar liko jų krepšiai, seni taurių rinkiniai, seni lopsiai ir stovyklai ar bėgūnai vaikams, ne tik berzinės, bet ir liepinės, ąžuolinės, kadaginės, kietinės bei kitokios medicininės paskirties vantos. Dr. E. Šimkūnaitė ragina kauniečius peržiūrėti savo namų palėpes. Tinkamus liaudies medicinos skyriui rodomus renka V. Siudikas Kauno medicinos instituto socialinės higienos katedroje.

V. Kst.

Ateitininkai ir ateitininkės iš Toronto, Montrealio ir Hamiltono Pasaulio lietuvių katalikų kongrese Toronte 1984.IX.2. Jie su vėliavomis žygiavo miesto gatvėmis į katedrą pamaldoms

MARIUS-JONAS STUNGEVIČIUS, Liudos ir Jurgio Stungevičių sūnus, baigęs McMasterio universitetą Hamiltone gamtos mokslus (skaitytuvų specialybę) ir gavęs antrą bakaluro laipsnį. Dirba minto universiteto medicinos centre

Hamilton, Ontario

PAGERBĖDAMI a.a. JONĄ DEKSNĮ bei reikšdami užuojautą liudiesio valandėje velionies žmonai Anicetai, sūnui Kaziiui ir jo žmonai Kiliarai, dukroms Darijai ir Laimai, seserims Lietuvoje ir visiems giminėms bei bičiuliams paaugojo Kanados lietuvių fondai: \$50: Jonas Steiblys; \$40: A. P. Volungiai, A. L. Baltakiai; \$30: "Royal Trust" tarnautojai (Laimai Deksnytei); \$20: Ant. Muliolis, M. Vaitonis, J. R. Pleinai, J. McKenna, A. Z. Vaičiūnai, P. Z. Linkevičiai, P. St. Kanopos; \$15: Ant. Mingela, Adolfinas Petraitienė; \$10: V. Grikielis, M. Juodis, A. O. Jusiai, J. G. Kristolaičiai, J. E. Mažulaičiai, V. Gležinis, L. Skripkaitė, Al. Grybinė, J. K. Deravičiai, Mr. ir Mrs. C. Aarlaht, J. Rudys, Z. Didžbalis, G. Vindašienė, M. C. R. Choromanskiai; \$5: V. G. Agurkiai.

Nuosirdus ačiū už aukas.

A. Patamsis

London, Ontario

PAKRIKŠTYTA: Aida-Darija-Irena, dr. Aido-Edvardo ir Rūtos-Elenos-Jadvygos (Dragūnevičiūtės) Juodžių dukrelė; Erin-Veronika, Marijaus ir Kristinos (Svarlytės) Chainauskų dukrelė.

MARIJOS KUDIRKIENĖS sesuo Ona Liudienė mirė Klivlande, Janinos Brazlauskienės brolis Vytautas Prosevičius mirė Lietuvoje.

PENSININKŲ KLUBAS padovanojo parapijai \$200.00 naujam arnotui pirkti. Eugenija Petrauskienė, pagerbdama savo a.a. vyrą Joną, paaugojo \$200.00 altoriaus pagražinimui. Pranas ir Danutė Juidickai kiekvieną sekmadienį gražiai papuošia altorių gėlėmis. Siluvos Marijos parapijiečiai Šv. Kazimiero kongresui suaukojo \$1.720.00.

"PAŠVAISTĖS" CHORAS, vadovaujamas muz. Ritos Vilienės, rugsėjo 23, sekmadienį, giedojo Lietuvos kankinių parapijoje.

West Lorne—Rodney, Ont.

PAMALDOS šių apylinkių lietuviams bus rugsėjo 30, sekmadienį, 2 v.p.p., St. Mary's šventovėje. Koresp.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus.

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ont. L9C 2M3

Winnipeg, Manitoba

VIETOS DIENRAŠTIS "Winnipeg Free Press" 1984.VIII.15 laidoje išspausdino ilgą reportażą apie Otavos "Ramūnėles", kurios išstis savaitę kas vakarą dainavo lietuvių paviljone "Vilnius". Reportažo autorius Vern Fowlie yra nuosirdus lietuvių bičiulis bei rėmėjas. Jis pasikalbėjęs su dainininkėmis, aprašė jų atliekamas lietuviškas dainas, jų kilmę ir pačias dainininkes, gimusias Kanadoje, kurių gimtoji kalba esanti lietuvių. Esą jos jau koncertavusios Montrealyje, Toronte, Hamiltone, Londone. Įsidėmėtina jų apranga — tautiniai drabužiai ir pačių pasiūtos vakarinės suknelės. Reportažas minimos ir dainininkių pavardės, būtent: vadovė Rūta Šiulytė, jos padėjėja ir akompaniatorė Loretta Lukšaitė, Vida Balsevičiūtė, Rasa ir

Rūta Jurkutės, Lina ir Rima Radžiūtės, Julija Mitalaitė, Silvija Jurgutytė. Kor.

Windsor, Ontario

TAUTOS FONDUI paaugojo \$100: V. Ignatavičius; \$60: dr. S. Kizis; \$50: Jonas O. Giedriūnai, A. Juškauskas, B. Kudzmačiūnas; \$35: dr. D. ir S. Naikauskai; \$30: P. B. Januškos, E. Zatorskis; \$28: A. Tautkevičius; \$25: A. Beldavs, Mrs. Kowbell, E. Pakauskienė, L. Leparskas, Vindašius; \$22: S. Pakauskas, jn.; \$20: V. Baltrašius, M. J. Kiziai, M. W. Stechyshyn; \$10: S. Kukta, dr. Majauskas, V. Pundzius, M. Šilinskas, kun. K. Simaitis; \$5: B. Balaišis, V. D. Pliskevičiai.

Tautos fondo atstovybė Kanadoje reikią nuosirdžią padėką Tautos fondo įgaliotinei E. Pakauskienei ir visiems aukotojams.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 20 MILIJONŲ DOLERIU

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 6%
santaukas 9%
kasdienes palūkanas
už santaukas 8 1/2%
term. indėlius 1 m. 12 1/2%
term. indėlius 3 m. 12 1/2%
reg. pensijų fondo 9 1/2%
90 dienų indėlius 11%
(minimum \$5.000)

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 13 1/2%
asmenines paskolas 14%
Nemokamas pilnas
čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santauką
dydį iki \$2.000.
Nemokama asmeninių
paskolų drauda iki \$10.000.

10 dienų liaudies meno ekskursija Lietuvoje ir dvi naktys Helsinkyje

Nr. 103: 1984 m. spalio 3-17 \$1,599
Šios ekskursijos tikslas yra Lietuvos liaudies meno pažinimas; bus aplankyta Kaune meniškų dirbinių įmonė: tautinių drabužių siuvimas, juostų audimas ir krepšelių pynimas
Vilniuje — susitikimas su liaudies menininkais ir dainininkais, Verkių muziejaus lankymas, kanklių muzikos koncertas
Druskininkai — gintaro apdirbimo įmonės lankymas
Rumšiškės — liaudies buitės muziejus ir liaudies muzikos koncertas. Išvykstama iš Montrealio

Kitos 10 dienų ekskursijos Lietuvoje

Nr. 117: lapkričio 7-21: 10 dienų Vilniuje, 2 — Helsinkyje \$1,399
Nr. 128: Naujų metų sutikimas Lietuvoje gruodžio 28 — sausio 11 \$1,499
10 dienų Vilniuje, 2 Helsinkyje.

Visos kainos — JAV doleriais. Brošiūrų ir išsamesnių informacijų kreipkitės į "Baltic Tours" atstovą Kanadoje:

Algis Kazlauskis, 158 Geoffrey St., Toronto, Ont., M6R 1P5.
Tel. (416) 533-5964 arba

"Baltic Tours", 293 Auburn St., Newton, MA 02166, USA.
Tel. (617) 965-8080 arba (617) 969-1190

"Baltic Tours" tvarko:

- * giminių išskietimo dokumentus
- * nuperka automobilius, kooperatinius butus ir kitas dovanas Lietuvoje
- * tarpininkauja palikimų sutvarkyme.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktį Niujorko lietuviai paminėjo rugsėjo 8-9 d.d. Minėjimas pradėtas akademine dalimi Kultūros židinyje Bruklinė. Šiai progai skirtus žodžius tarė vyskupu paskirtas kun. Paulius Baltakis, OFM, ir generalinis Lietuvos konsulas Anicetas Simutis. Paskaitą apie šv. Kazimierą skaitė centrinio rengėjų komiteto pirm. Vytautas Volertas. Meninę programą atliko sol. Angelė Kiaušaitė su akompaniatoriumi Dalia Sakaite ir Jadvygos Matulaitienės vadovaujamas tautinių šokių ansamblis "Tryptinis". Jaunimas programon išjungė kazimierinių eilėraščių deklamacijomis. Šv. Kazimierui skirtos pamaldos įvyko rugsėjo 9 d. Šv. Patriko katedroje. Mišias koncelebravo Niujorko arkiv. J. O'Connor, vyskupu paskirtasis kun. P. Baltakis, OFM, apie 20 lietuvių kunigų iš Niujorko, jo apylinkių bei kitų vietovių, pamokslą sakė vysk. P. Ahernas. Giedojų jungtinis kelių lietuviškų parapijų choras, diriguojamas muz. Viktoro Ralio. Abiem renginiais rūpinosi Niujorko sudaryti sakaitės rengėjų komitetas, vadovaujamas pirm. Aleksandro Vakselio.

JAV religinių grupių ekskursijoje į Sovietų Sąjungą praėjusią vasarą dalyvavo ir niujorkietė Gintė Damušytė. Savo išpuodžius ji papasakojo Bruklinė leidžiamame savaitraštyje "Darbininkas". Jos grupelė Leningrade aplankė vienintelę katalikų šventovę, kuriai jau 18 metų vadovauja lietuvis klebonas kun. Pavilonis. Svečius ir viešnius iš JAV jis sutiko ant šventovės laiptų. G. Damušytė jį pasveikino lietuviškai: "Garbė Jėzui Kristui!" Ji susilaukė ir lietuviško atsakymo: "Per amžius amžius. Amen". Nepažįstama kalba nustebino kitus grupelės dalyvius. Sužinojęs, kad ekskursantų grupelėje yra trys katalikų kunigai, klebonas kun. Pavilonis juos pakvietė kartu koncelebruoti Mišias, o prie altoriaus pasodino taip pat ekskursantų dalyvavusių du pravoslavų kunigus. Savo parapijiečiams jis paaiškino, kas yra šie svečiai, iš kur jie atvykę. Po pamaldų klebonas kun. Pavilonis ekskursantų grupelę pasikvietė vaitšams klebonijoje. G. Damušytė turėjo progą su juo lietuviškai pasikalbėti. Kun. Pavilonis, šioje parapijoje praleidęs 18 metų, konstatavo, kad parapijinis gyvenimas esąs sulėtėjęs, kad dabar daugiau būna laidotųjų nei krikštytųjų. Vaitšams jis iš Lietuvos buvo užsąkęs raguoli, kuris nustebino jo niekada nemačiusius amerikiečius.

Dr. Kazys Šidlauskas, ALTOs valdybos pirmininkas, iš Čikagos nuolatiniams apsigyvenimui persikėlė į Floridos St. Peterburgą. Čikagoje jau pardavė savo namą, baigia tvarkyti turėtus įsipareigojimus.

Inž. Vytautas Izickas, aktyvus lietuviškų organizacijų veikėjas Bostone, sunkiai susirgo. Vienos savaitės laikotarpį jam padarytos net dvi didelės operacijos.

Argentina

Brolis Jurgis Brizgys, SDB, šiemet mini vienuoliško gyvenimo 45 metų sukaktį. Jis gyvena Rosario mieste, kur yra didelės saleziečių spaustuvės ir mokyklos vedėjas. Toj spaustuvėje buvo atspausdintos dvi laidos knygos "Lietuviai Argentinoje". Paskutinią laidą buvo išleista 1968 m., minint Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 50 metų sukaktį. Medžiagą surinko Rosario LB pirm. J. Papečys, talkinamas specialios ALOST komisijos. Jurgis Brizgys, SDB, gimęs Plynų kaime, Marijampolės apskr. devynių vaikų ūkininko šeimoje, yra vysk. Vincento Brizgio brolis. Argentinoje jis darbuojasi jau 34 metai, Lietuvos nėra matęs 47 metus.

Australija

Kultūrinės popietės Sydnejuje dažnai surengia vyresnieji skautai, organizuojantys ir daugelio laukiamas ekskursijas. Rugsėjo 2 d. Sydnejuje skautų židinys lietuvių namuose pagerbė ilgametį savo veikėją Bronių Žalį, neseniai išleidusį poezijos knygą "Apie žmones, žemę ir vėjus". Programai vadovavo J. Vilūniene, įvadinį žodį tarė "Mūsų pastogės" red. V. Kazokas. Referatą apie B. Žalio poezijos knygą ir kūrybos pasaulį skaitė J. A. Jūragis. Referatą eilėraščių iš jų rinkinio papildė — V. Vilūniene, R. Žižytė-Blansjaar, I. Dūdaitienė, E. Kivertė-Erzikov, R. Zinkutė-Cobb, M. Karpavičienė. Apie sa-

vo kūrybą kalbėjo ir pats autorius B. Žalys, paskaitydamas naujų, dar niekur neskelbtų eilėraščių.

Britanija

A. a. Ernestas Glozaitis, 74 metų amžiaus, mirė Wolverhamptono ligoninėje rugpjūčio 12 d. Velionis gimė Klaipėdos krašte, kur tėvai turėjo mažą ūkį. 1928 m. pradėjo dirbti Klaipėdos pašte, 1930-32 m. atliko karinę prievolę ryšių batalione Kaune. Vėliau buvo paskirtas Langalių pašto agentūros vedėju, nuo 1939 m. dirbo centriniam Kauno pašte. Šeimą sukūrė 1943 m., bet sekančiais metais atsidūrė Vokietijoje, nesulaukęs dukrėlės Marytės gimimo. Pokaryje, kelerius metus praleidęs išvengtųjų stovykloje Merbeke, atvyko Britanijon. Lietuvoje pasilikusi žmona mirė 1976 m. Velionis E. Glozaitis palaidotas iš Šv. Morkaus šventovės vietinėse kapinėse rugpjūčio 21 d. Religines apeigas atliko ev. kun. A. Putcė. Kapinėse su velioniu atsisveikino DBLS centro valdybos narys E. Šova, DBLS Wolverhamptono skyriaus pirm. J. Bertasius ir G. Kaminskienė. Į laidojimas buvo atvykę lietuvių iš Birminghamo bei kitų tolimesnių vietovių. Velionis priklausė vietiniam DBLS skyriui, kurį laiką netgi dirbo jo valdyboje, stambiomis sumomis rėmė lietuviškąsias mokslo institucijas išsivijoje.

Vokietija

"Labdaros" draugijos tradicinių atsišaukimų, susietų su 1984-85 mokslo metų pradžia, išsiuntinėjo valdybos pirm. J. Glemža. "Labdaros" darbus padidino Vasario 16 gimnaziją nusiaubęs gaisras. Lėšų ypač reikia skubiai statomiesiems barakams, nes šiais mokslo metais susilaukia žymiai daugiau moksleivių iš užjūrio, ypač Čikagos. "Labdaros" yra prisidėjusi prie paramos telkimo Vasario 16 gimnazijai. Ji betgi negali užmiršti ir lietuvių moksleivių remimo Lenkijoje. Jiems parūpinama devėtų drabužių, jų ligoniams tėvams — vaistų. Pastaruoju metu pagausėjo prašymai atsiųsti lietuviškų knygų, ypač istorijos vadovėlių. Drabužių siuntiniais "Labdarai" gražiai talkina Kanados Lietuvių Bendruomenės šalpos fondo Hamiltono skyrius, šiemet parūpinęs 50 siuntinių ir vėl paprašęs 50 adresų. Vynduno jaunimo fondas Čikagoje "Labdarai" atsiuntė keliolika egzempliorių dr. A. Sapokos redaguotos "Lietuvos istorijos". Tie egzemplioriai jau išsiuntinėti lietuvių kalbos mokytojams ir mokykloms Lenkijoje. Stasys Motūzas, sunkiai sergantis V. Vokietijoje, "Labdarai" perdavė visą savo biblioteką, ją atiduodamas Lenkijos lietuviams. Iš Šveicarijoje gyvenančio J. Jakaičio tuo pačiu tikslu gauti Londono "Nidos" leidiniai. Pirmajame šių metų pusmetyje "Labdaros" sąskaitą sėkmingai plaukė pajamas didinančios aukos, įgalinančios patenkinti daugiau reikalavimų. Pirm. J. Glemžai tikisi, kad lietuvių visuomenės paramos "Labdarai" neužmirš ir antrąjį pusmetį. Jo adresas: J. Glemža, Conventrain 33, 7260 Calw-Hirsau, W. Germany.

Lenkija

"Aušros" pranešimu, LVKD meno komisija 1983 m. rugpjūčio 15 d. prie Punsko ežero surengė pirmąją lietuviškų meno dirbinių mugę. Dalyvavo audėjos, tapytojai, medinių skulptūrų drožėjai. Jų kūrinių buvo pardavinėjami specialiose varžytinėse. Koncertinę programą atliko dainų ir šokių ansamblis "Sūduva", kaimiška kapela "Klumpė" ir Punsko parapijos choras. Šia proga prisiminta, kad chorinė lietuvių veikla Punske — Seinu krašte prasidėjo prieš 85 metus. Garbės raštus nusipelnusiems chorvedžiams ir choristams parūpino Punsko parapijos taryba. LVKD centro valdybos sekr. Algirdas Nevulis juos įteikė Vincui Valinčiui ir Teklei Valinčienei iš Valinčių, Jonui ir Kastulei Papajaus iš Ozkinių, Cecilijai Grigutienei iš Šlynakiemo, Teklei Kadišienei iš Vaiponios, Anelei ir Kazimierui Uzdiloms iš Punsko, Stefanijai Šliauzienei iš Šlynakiemo, Vincui Degučui ir Benediktui Valenskiui iš Punsko, Anelei Vaicekauskienei iš Agurkių, Viktorui Murauskui iš Vaiponios, Aldonai Janauskienei iš Kreivėnų, Julijonai ir Jonui Babkauskams iš Vaitakiemo, Algirdui Jurkunui iš Vaitakiemo, Angelei Šliauzienei iš Punsko, Juozui Valinčiui iš Ozkinių. Mugė užbaigta šokių vakaru prie lauzo.

AUDRA
Travel

kviečia keliauti kartu
į
LIETUVĄ

Spalio 2 - 16 Gruodžio 21 - sausio 4

Numatoma kelionė į tolimą Australiją dalyvauti 13-tosiose Lietuvių dienos gruodžio 26-31 d.d.

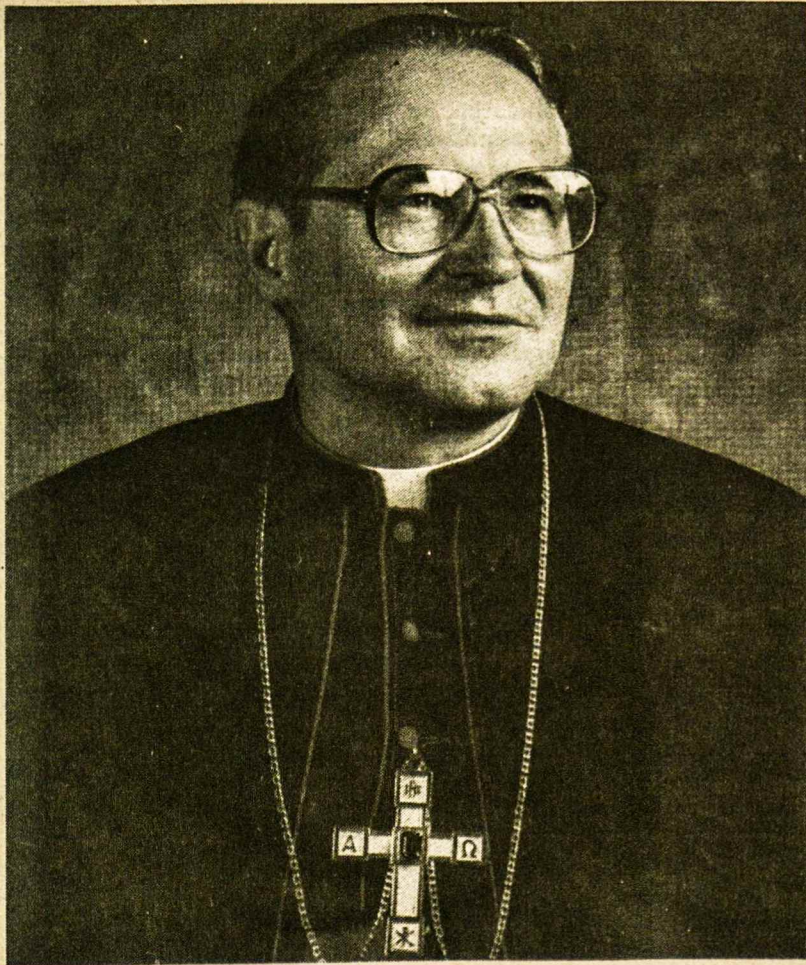
Skridimai numatyti patogiomis oro linijomis, lydimi patyrusių palydovų.

Mūsų įstaigoje jūs gausite geriausia patarnavimą:

- sutvarkant dokumentus išskvietimams
- nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje
- tarpininkaujant bei suteikiant ypač gerą finansinę paramą, greitą ir labai naudingą giminėms Lietuvoje palikimų sutvarkymą.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia
AUDRONĖ arba JŪRATĖ adresu:
1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Naujasis vyskupas PAULIUS-ANTANAS BALTAKIS, įšventintas Portlando, Maine, katedroje 1984 metų rugsėjo 14 dieną

Naujojo vyskupo iškilmės

Kun. Paulius-Antanas Baltakis, OFM, įšventintas vyskupu Portlando katedroje

Rugsėjo 14 dieną, kai Šv. Tėvas Jonas-Paulius II lankėsi Toronte, Portlando, Maine, katedroje įvyko naujai paskirto vyskupo Pauliaus-Antano Baltakio, OFM, šventinimo iškilmės.

Katedroje susirinko tūkstančių asmenų (900 lietuvių), suvažiavusių daugiausia autobusais iš Toronto (du autobusai). Niujorko ir kitų lietuvių. Šventinimo apeigas atliko Šv. Tėvo atstovas JAV-ems pranciškus arkivyskupas Plo Laghi, vysk. V. Brizgys ir Portlando vysk. E. C. O'Leary.

Pastarajam, tarus įžanginį žodį, Šv. Tėvo raštą, skiriantį kun. P. Baltakį vyskupu lietuvių išeivijai, perskaitė lietuvių pranciškonų provincijolo kun. Aug. Simanavičius, OFM, vardu kun. T. Mathieu. Kai iškilmių dalyvių plojimu parodė savo pritaurimą, arkiv. P. Laghi pasakė pamokslą apie vyskupo pareigas. Atlikęs įžangines apeigas, arkivyskupas įteikė kun. P. A. Baltakiui Evangelijų knygą, vyskupo žiedą, mitrą, ganytojo lazda, t. y. vyskupo pareigų ženklus, ir nuvedė naująjį vyskupą prie koncelebruojančių kitų vyskupų. Po Mišių naujasis vyskupas apėjo katedrą esančius dalyvius ir suteikė pirmąjį savo palaiminimą.

Savo žodyje po apeigų anglų ir lietuvių kalbomis vysk. P. A. Baltakis išreiškė padėką hierarchijai, kunigams ir visiems dalyviams. Į lietuvių jis kreipėsi šiais žodžiais: "Mieili broliai, sesės lietuvių,

Tikrai malonu matyti Jūsų tiek daug suvažiavusių iš arti ir toli. Niekas nesitėkėjo — nei vyskupija, nei mes, pranciškonai, tokio entuziazmo ir nuširdumo, turint galvoj, kad tai yra darbo diena ir kad kaip tik šį savaitgalį Toronte lankosi Šv. Tėvas. Ne vienas išreiškė ir nepasitenkinimą, kad konsekracija vyksta taip toli nuo lietuviškų centrų, bei pranašavo tuščią katedrą. Bet Jūs parodėte, kad tikram nuširdumui fiziniai nuotoliai nėra kliūtis.

Sveikindamas Jus kaip mieilus savo parapijiečius, aš dar kartą Jums visiems ir visoms dėkoju už parodytą palankumą; prašau nepamiršti savo maldos ir dabar visus kviečiu, mūsų provincijolo Tėvo

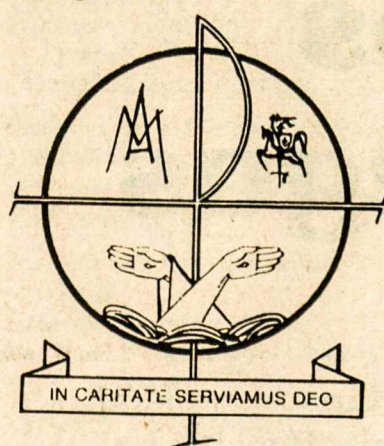
Augustino Simanavičiaus vardu, į Kennebunkportą jaukiam pabendravimui".

Pamaldose dalyvavo 21 vyskupas, kurių tarpe buvo 3 lietuviai: vysk. V. Brizgys, vysk. Ch. A. Salatkas, vysk. A. Deksnys, per 100 kunigų. Apeigose aktyviai reikėsi kun. Aug. Simanavičius, OFM, dijakonai — D. Arambasis, OFM, E. Putrimas, H. Keturvitis, komentatorė G. Damušytė, skaitytojai A. Vainius, B. Avižaitė. Giedėjo Brocktono lietuvių parapijos ir Portlando katedros chorai, solistai — A. Simanavičius ir V. Verikaitis.

Vaišės buvo suruoštos lietuvių pranciškonų sodyboje Kennebunkporte. Jose dalyvavo per 900 asmenų. Tam atvejui buvo pastatyta speciali palapinė, nes ten lokios didelės salės nebuvo.

Portlando spauda labai plačiai aprašė minėtas iškilmės ir idėjo daug nuotraukų. Vyskupijos laikraštis "The Church World" idėjo vysk. P. A. Baltakio nuotrauką viršelyje ir net keletą straipsnių apie jį bei lietuvių ir Lietuvą.

Iškilmių rengėjai paruošė spaudai gausią informaciją apie iškilmės, naująjį vyskupą, lietuvių parapijas išeivijoje ir t. t. Tai palengvino reporteriams paruošti pranešimus spaudai. Nb.

Naujai įšventinto vyskupo PAULIAUS-ANTANO BALTAKIO ženklas. Dvi kryžminės linijos yra inicialinės graikiško alfabeto raidės CH + R reiškiančios Kristų; raidės AM reiškia Marijos globą (lotyniškai "Auspice Maria"); Vytis primena Lietuvą, apskritimas — pasaulį, oštija ir amžinybę; sukryžiuotos rankos — krikščioniška meilė ir šv. Pranciškaus Asyzičio stigmatas; žaizdas; įrašas apačioje — vyskupo šūkis "Meilėje tarnaujame Dievui".

GINKIME LIETUVIŲ TEISES!

**Nepamirškite savo aukos
Lietuvių Teisėms Ginti Fondui**

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu: **5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636, USA**

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui..... US \$

Pavardė, vardas

Adresas

Radijo reporterių vargai kongrese

Įspūdžiai iš kazimierinio kongreso Toronte

Š. m. rugpjūčio 31 — rugsėjo 4 d. d. teko lankytis Toronte, kur vyko pasaulio lietuvių katalikų kunigų suvažiavimas ir laisvojo pasaulio lietuvių katalikų kongresas kazimierinių metų proga. Iš anksto šių įvykių viršūnė buvo numatyta poeto Kazio Bradūno — kompozitoriaus Dariaus Lapinsko opera "Dux Magnus".

Iš vasaros karštyje skendinčio Vašingtono US AIR linijos lėktuvas per dvi valandas nusikraidino į žymiai vėsesnį Torontą, prieš tai nusileidęs Bufalo aerouoste. Rugpjūčio 31 d. ankstyvą popietę atvykęs "Royal York" viešbutį Toronte centre, iš vienos pusės jaučiausi laimingas, o iš kitos pusės — kiek apgautas. Laimingas jaučiausi todėl, kad Toronte tarptautiniame aerouoste išsikeitęs šimtą JAV dolerių, gavau 136 kanadiškus dolerius. Tai žinia, kokia yra amerikinio dolerio vertė tarptautinėje valiutų rinkoje. Tačiau kiek nusiminiau, kai pajutau, kad esu apgautas ir kad pirmąjį mano šios kelionės uždavinį bus sunkiau įvykdyti.

Kur dingo kunigai?

Į Torontą šį kartą buvau atsiųstas kaip valstybinio "Amerikos balso" radijo reporteris. Penktadienio vidurdienį pasiekus Torontą, man buvo pavesta paruošti Vašingtonui pranešimą apie ketvirtadienį pasibaigusį pasaulio lietuvių kunigų suvažiavimą. Toronto šaltinių buvo užtikrinta, kad penktadienį viešbutyje rasiu būrį iš visur suvažiavusių lietuvių kunigų. Tačiau "Royal York" viešbutyje porą valandų užtrukęs jų jėškojimas baigėsi visiškai fiasco, nes nė vieno jų neradau. Tik kai prisiskambinau "TZ" redaktorių dr. Pr. Gaidą, sužinojau, kad kunigai

dar viename pridėtiniam posėdžiui yra susirinkę Anapilyje. Taksisto paslauga į abu galus atseitų apie 46 dol. Jei būčiau apie tai žinojęs iš anksto, taksistas būtų tiesiai iš aerouosto nuvežęs į Anapilį. Taip būčiau sutaupęs ne tik pinigų, bet ir laiko.

Po poros dienų, kai su Europos lietuvių vyskupu-emeritu Antanu Deksnium dariau pasikalbėjimą savajam kambaryje viešbutyje, vyskupas prasitarė, jog pasaulio lietuvių kunigų suvažiavime iškilo tiek svarstyti klausimų, kad nebuvo įmanoma jų baigti laiku ketvirtadienio vakare. Todėl Lietuvos Kankinių parapijos klebonas kun. Jonas Staškus visus suvažiavimo dalyvius ir pakvietė į Anapilį dar viename posėdžiui penktadienį.

Operos repeticijoje

Tas apgavimas iš dalies išėjo į naudą, nes kai netrukus iš Čikagos atskrido kitas "Amerikos balso" pareigūnas — Romas Sakadolskis, turėjom laiko nuvykti į labai išgarsintos operos "Dux Magnus" generalinę repeticiją. Ten kartu ir nustebo, kad opera, kurios pasaulinė premjera turės įvykti rytojaus dieną, dar gerokai "neaptasąta", kad šeštadienio rytą reikės dar naujos, papildomos repeticijos. Nors dr. J. Sungaila, stebėdamas tokią repeticiją, buvo gerokai susinervinęs, kad išlaidos dar padidės, tačiau paprašytas mūsų bilietus iš šeštadienio pakeitė į sekmadienį.

Aš tikiu kompozitoriaus D. Lapinsko kūrybiniu talentu, nes porą jo operų anksčiau buvau išklauses Čikagoje. Todėl tikėjau, kad antrajam spektaklyje jau pasirodys daugiau jo kūrybinių deimanių. Ar buvau nuvilintas, ar pa-

tenkintas, parašysiu kita proga. Ir gal daugelis nustebs, kad mano nuomonė bus kitokia, negu tą, kurie po pusės spektaklio nebesugrįžo į salę.

Kanadiškos kainos

Kai liko dar valandėlė kita, džiaugiausi vėsoku Toronto klimatu, tuo žymiai lėtesniu Kanados gyventojų tempu, negu JAV-se, skaniais kanadiškais užkandžiais ir kanadišku alumi, kurio ypač mes, biržėnai, esam pasiilę. Tačiau kartu nustebo ir kainos. Už alaus bonką viešbučio bare 3 dol. 40 ct. ir dar rankpinigiai. Už amerikietišku "Winston" cigarečių dėžutę neužtenka dviejų kanadiškų dolerių, kai tuo tarpu JAV tik 1 dol. 15 ct. Viešbutyje dviejų kiaušinių su lašūnais ir apelsinų sunka bei kava pusryčiai 6 dol. 50 ct. Ne taip jau blogai: kiaušiniai kažkaip solidesni ir lašūnukai žymiai storesni, negu JAV. Tokius pusryčius pavalgęs, jau gal dirbti visą dieną.

Taip per tris kongreso dienas mes, "Amerikos balso" radijo darbuotojai, ir dirbom gal daugiau negu po 10 valandų paroję. Kai kurie giminės bei pažįstami, su kuriais teko susitikti po ilgesnio ar trumpesnio laiko, gal ir supyko, kad mažai su jais teko pabendravti. Taip, bet pirmoje eilėje pareigos plačiau klausytojų masei Lietuvoje.

Vašingtono palankumas

Kongreso rengėjai ir dori išeivijos lietuvių turėtų būti dėkingi JAV vyriausybei, kad jos informacijos ištaiga, neskaitydama su išlaidomis, atsiuntė net tris savo bendradarbius įrašyti kongreso eigos ir svarbesnes akimirks, kad jos iš įvykio vietos radijo bangų.

(Nukelta į 6-tą psl.)

Ontario žemės ūkio ministeris D. R. TIMBRELL kalba Religiniame pasaulio lietuvių katalikų kongrese Toronte baigiamojo pokylio metu "Royal York" viešbutyje. Už pagalbą kongresui jis buvo paskelbtas kongreso globėju šalia kardinolo Carterio, kuris pokylyje negalėjo dalyvauti

Komunistų parašyta Amerikos istorija

J. VAIČELIŪNAS

Sovietų Sąjungoje 1976 m. buvo išleista JAV istorija anglų kalba apimanti 1920-1972 m. laikotarpį. Tą knygą paruošė Sovietų Sąjungos istorikai N. Sivachyov ir E. Yazkov. Knyga išleista gražiai, kietais viršeliais, 500 puslapių. Kaina — 50 centų. Komunistams svarbu ne pinigais, o propaganda, kuri varama ir per istorinio pobūdžio knygą.

Keistoka, kad Sovietų Sąjungos komunistai rašo JAV istoriją. Amerika turi savo istoriją, turi savo istorikus, turi užtenkamai ir savo istorinių knygų.

Komunistai istorikai JAV istorijos teisingai parašyti negali, nes tai draudžia komunistų partijos nuostatai. Todėl jie ir tą knygą parašė taip, kaip reikalavo komunistų partija. Jie tą knygą pardavinėja pigiai, nes komunistams svarbu tą knygą kuo plačiau paskleisti Vakarų pasaulyje. Toje knygoje dažnai skamba žodžiai kapitalizmas, buržuazija ir panašūs komunistiniai "perlai".

Tie istorikai sako, kad JAV ekonominiu atžvilgiu yra vyraujanti valstybė kapitalistiniame pasaulyje. Tuo jie tarsi nori pasakyti, kad Amerika ekonominiu atžvilgiu pralenkia tik Vakarų pasaulio kraštus, bet nepralenkia komunistinių kraštų. Čia jau yra didelė netiesa, nes Amerika pralenkia ne tik Vakarų pasaulio kraštus, bet ir komunistinius. Juk pati Sovietų Sąjunga Amerikos ekonominės paramos prašė ne tik Antrojo pasaulinio karo metu, bet ir po to karo. Sovietai iš Amerikos perka javus ir kitus maisto gaminius ir dažnai jų prašo pagiminta kaina kaip atsilikęs kraštas.

Ar Amerika nepralenkia Sovietų Sąjungos? Sovietų Sąjungos plotas — 22,4 mil. kv. km, o Amerikos — tik apie 8 mil. kv. km, bet Amerika už Sovietų Sąjungą yra pranašesnis kraštas, nes laisvas, demokratiškas, o Sovietų Sąjunga — kalėjimų, kacetų kraštas su geležine uždanga apie visą raudonąją imperiją, išskyrus tolimą šiaurę.

Tie komunistiniai istorikai savo krašto Sovietų Sąjungos nevadina komunistiniu, bet socialistiniu kraštu. Yra ir Vakarų pasaulyje kraštų, kuriuos valdo socialistai, bet jie jokių būdu nepripažįsta komunistinės santvarkos, kokia yra Sovietų Sąjungoje. Jau minėtos istorijos pradžioje tie istorikai pradeda girti komunistinę sistemą. Ar komunistinio propaganda yra JAV istorija? Ne. Tai tik komunistinė propaganda.

Minėti autoriai labai susirūpinę Amerikos darbininkais bei negrais ir kitais demokratiniiais sąjūdžiais, bet nesirūpina demokratiniiais sąjūdžiais Sovietų Sąjungoje, kur nėra demokratijos. Tos demokratijos jie turėtų įieškoti savo krašte, kuris yra atskirtas geležine uždanga, o ne Amerikoje, kur yra laisvas gyvenimas, kur pensininkai gauna kelis kartus didesnes pensijas, negu uždirba sovietiniai darbininkai.

Esą I D. kare Amerika mažai tekariavo, todėl ji negavo vokiečių valdytų kolonijų. Visą pasaulį anglai, prancūzai, japonai. Esą po I D. karo amerikiečiai Rusijos atžvilgiu pakeitė politiką. Taip, amerikiečiai Rusijos atžvilgiu pakeitė politiką, nes tame krašte įsigalėjo bolševikai, kurie revoliucijos keliu pakeitė krašto valdymo sistemą ir vėliau patį kraštą pavadino Sovietų Sąjunga. Sovietai Ameriką net iki 1941 m. gegužės mėnesio vadino savo priešu. Amerikiečių politika sovietų atžvilgiu greitai pasikeitė. Bene 1932 m. Amerika sovietus atvedė į Tautų Sąjungą. Tais metais Lietuvos spaudoje pasirodė karikatūra: sovietai važiuoja į Tautų Sąjungą keliu, grįstu žmonių galvomis. O II D. karo metu Amerika vėl pylė bilijonus dolerių sovietams, išgelbėdami komunistų ir išsaugdami pasaulio ir savo priešu.

Minėti istorikai aiškina, kad 1920 m. Amerikos darbininkas per metus uždirbęs tik 1000 dolerių, kai 5-kių asmenų šeimos pragyvenimas kainavęs 1200-1500 dolerių. Betgi 1920 m. Sovietų Sąjungoje darbininkų gyvenimas buvo keleriopai žemesnis už amerikiečių darbininkų gyvenimą. Tada sovietiniai darbininkai ir jų šeimos dažnai badavo ir net mirė badu. Per visą komunistų valdymo laiką sovietinių darbininkų gyvenimas mažai pagerėjo, o dvasinis jų pasaulis net pasunkėjo.

Čia prisimena Stalino pasikalbėjimas su JAV prezidentu F.D. Rooseveltui apie darbininkus. Esą Stalinas paklausė Rooseveltą, kiek Amerikoje darbininkas uždirba per metus ir kiek kainuoja šeimos pragyvenimas. Rooseveltas atsakė, kad Amerikoje darbininkas per metus uždirba 5000 dolerių, o pragyvenimas kainuoja 3000 dolerių. Tada Stalinas paklausė, ką darbininkas veikia su likusiais 2000 dolerių. Rooseveltas atsakė, kad tai jo (darbininko) reikalas ir paklausė Staliną, kiek Sovietų Sąjungoje darbininkas uždirba per metus ir kiek kainuoja šeimos pragyvenimas. Stalinas atsakė, kad sovietinis darbininkas per metus uždirba 3000 rublių, o pragyvenimas kainuoja 5000 rublių. Tada Rooseveltas paklausė, iš kur darbininkas gauna pragyvenimui tuos trūkstantus 2000 rublių. Stalinas atsakė, kad tai jo (darbininko) reikalas.

Toje knygoje yra ir tikrų faktų. Pvz. išskaičiuotos visos JAV valstijos ir kada jos sudarė JAV konfederaciją. Taip pat pažymėti visi JAV prezidentai nuo 1920 iki 1972 m. Pateikti nuo tų metų visi JAV prezidentiniai kandidatai, kurie norėjo būti JAV prezidentais. 1932 m. kandidatavo ir JAV kompartijos atstovas W.L. Foster. Iš keturių kandidatų laimėjo F.D. Rooseveltas. Nelaimėjo H.C. Hooveris, N.M. Thomas ir jau minėtas Fosteris. Taip pat suminėti visi JAV viceprezidentai ir valstybės sekretoriai nuo 1920 iki 1972 m. Pateikta ir JAV vyr. teismo sudėtis. Bet tai antraeiliai dalykai, kurie plūduriuoja propagandos jūroje.

KARALIŠKOJI VIEŠNAGĖ 1984

Ontario sveikina Jos Didenybę Karalienę ir karališkąją Jo Didenybę Edinburgo kunigaištį, atvykstančius dalyvauti Ontario dviejų šimtų metų sukakties iškilmėse.

Visuomenė kviečiama dalyvauti.

Pagrindinė karališkosios viešnagės programa rugsėjo 29, rugsėjo 30 ir spalio 2:

TORONTO

**Rugsėjo 29
10.35 v. r.**

Oficialus sutikimas Ontario Queen's Park su karine pagarba. Premjero William Davis kalba ir Jos Didenybės žodis. Sodinimas dviejų baltųjų pušelių ir OPP 75 metų sukakties paminėjimas.

8.45 v. v.

Karališkoji pora dalyvauja karališkame pasveikinime Parodų aikštėje.

**Rugsėjo 30
10.30 v. r.**

Karališkoji pora dalyvauja Toronto šimto penkiasdešimt metų sukakties tautinių grupių renginyje St. Clair Gardens ir St. Clair Ave. W.

3.15 v.p.p.

Karališkoji pora dalyvauja padėkos apeigose Maple Leaf Gardens.

**Spalio 2
10.20 v. r.**

Karališkoji pora dalyvauja Toronto 150 metų sukakties renginyje Riverdale Park.

11.10 v. r.

Karališkoji pora padeda vainiką prie paminklo Bay ir Queen gatvių sankryžoje.

11.40 v. r.

Nathan Phillips aikštėje karališkąją porą sveikina Toronto miestas. Po to ji vyksta į viešbutį "The Sheraton Centre", kur dalyvaus Toronto 150 metų sukakties priešpiečiuose*

* Karališkosios poros lankymosi metu Nathan Phillips aikštėje kai kurios tarnybos miesto rotušėje bus sutrumpintos.

William G. Davis
Premier

Thomas L. Wells
Minister
Intergovernmental Affairs

Dar vienas žvilgsnis į tautinių šokių šventę

G. BREICHMANIENĖ

Jau seniai nuaidėjo paskutiniai VII tautinių šokių šventės garsai, nutilo žingsniai, prabėgo ir vasaros atostogų dienos. Per tą laiką skaitėme gausybę straipsnių lietuviškoje spaudoje. Vieni jų buvo kritiški, kiti pilni pagyrų, treči — humoristiški. Visi jie įdomūs, skirtingi, atrandą vis naujų minčių bei pastabų, naudingi ateitai. Tad galbūt nėra per vėlu dar vieną žvilgsnį mesti atgalios, juo labiau, kad visi jausmai jau truputį atvėso, ir galima ramiau žiūrėti į Richmondo kolizijoje praleistas valandas, stengiantis mintimis atsakyti į eibę klausimų — kodėl taip, o ne kitaip viskas vyko.

Šventės rengėjai

Šį sykį šventė vyko ne Čikagoje, bet labiau į rytus, arčiau Kanados ir rytinio Amerikos pakraščio. Tad davė progos susilaukti daugiau publikos iš šių vietovių. Paprastai šventės nuotodavo JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės. Šį sykį prisidėjo prie rengėjų ir Tautinių šokių institutas. Kuo jis prisidėjo daugiau negu kitose šventėse, taip ir lieka neaišku. Iš dr. A. Butkaus pasisakymo rugpjūčio 28 ir 29 d.d. "Drauge" atrodo, kad institutas parinko šventės repertuarą, pasiūlė J. Regininę vadovauti programai ir suorganizavo mokytojų kursus. Visa šventės ruošimo, pinigų telkimo, reklamos, įvairių komisių ir techninio personalo sudarymo rūpesčių našta gulė ant šventės rengėjų komiteto pečių. Taip būdavo ir anksčiau, bet institutas nebuvo rengėjų eilėse.

Rengėjai gali būti ramūs — šventė pavyko, buvo įspūdinga, graži, ir niekas to paneigti negali. Ir pastabos apie kitus šventės momentus bei aspektus yra tik sveika kritika, kad padarytos klaidos nepasikartotų ateityje. Jau vien tik suburti apie 2000 ėituziastiškai nusiteikusių šokėjų yra didelis laimėjimas šiais laikais, kai kitokie dalykai jau jaunimo dėmesio centre.

Paradas ir šventės atidarymas

VII šventė buvo surengta Čikagoje vykusiu švenčių pavyzdžiu, pagal ankstesnės šventės išdėstą planą. Gaila tik, kad klivlandiečiams nepavyko nei garbingų svečių privilioti, nei "žvaigždės" Jūratės Nausėdaitės susilaukti, nei į platesnę amerikiečių visuomenę išeiti. Jau ir Baltieji rūmai išgudrėjo — pakanka telefonu pareigą atlikti, nors ir rinkiminiai metalai.

Mes turbūt niekada nepasimokysim iš profesionalų amerikiečių ir kanadiečių! Jei nuėini į koncertą, nustatytu laiku pasikelia uždanga ir prasideda programa, kuri trunka ne daugiau 2,5 val. Publika savo plojimu išreiškia patenkinimą arba priešingai ir, nusileidus uždangai, visi skirstosi išsinešdami patirtus įspūdžius. Suprantu, mūsų būklė yra skirtinga, ir norime parodyti visa, kam ilgai ruošėmės. Paradas, kuriuo ši šventė pradėta, yra reikalingas, nes parodo kiekvieno vieneto dydį, tvarkingumą, drausmingumą ir visai šventei teikia iškilmingumo. Iš pradžių grupės žygiavo gana retai, bet į galą pradėjo skubėti. Nors ir ilgai užsitęsęs paradas, bet buvo įspūdingas. Kai pasigirdo JAV, Kanados ir Lietuvos himnai, ne vienas braukė ašarą, galvodamas, kad taip toli nuo Tėvynės esame laisvi surengti tokią didingą šventę, suburti tiek besidominčio jaunimo, kuriam Lietuva tėra tėvų pasakojimų vizija.

Tačiau nuotaika krito, kai prasidėjo garbės svečių kalbos. Ar neužteko vieno trumpo atidarymo žodžio? Juk visi kalbėjo apie tą patį — apie šios šventės ar tautinių šokių reikšmę jaunimui, mūsų pavergtai Tėvynei... Tam buvo oficialus šventės atidarymas iš vakaro, tam buvo pokyliai ir priėmimai... Dar keletas minučių praėjo, kol garbės svečiai užėmė jiems numatytas vietas ir tik tada nekantraujančiam jaunimui buvo leista

pradėti programą, kurią vietoj Ann Jillian-Nausėdaitės pranešinėjo Dalia Orantaitė ir Birutė Litvinienė.

Orkestras ir chorai

Paradui ir šventės programoje numatytiems šokiams grojo šventės orkestras, greičiausia sudarytas iš vietinių profesionalų orkestrantų, dirguojamas pakaitomis Algio Modesto, Broniaus Kazėno ir Rimanto Kaspučio. Labai gaila, kad šventėje nedalyvavo lietuvių liaudies instrumentų orkestras. Pirmą kartą Montrealio "Gintaro" ansamblio gana stiprus liaudies instrumentų orkestras, vadovaujamas Z. Lapino, dalyvavo IV šventėje. Dar išsilaukė V ir VI šventėse jungtiniai orkestrai, nors jau buvo silpnėsi. Dabar a.a. A. Mikulskui iškeiliavus amžinybėn ir Z. Lapinui pasitraukus, vargu ar jų mokiniai turės tiek kantrybės ir nuro jų darbą tęsti.

Nuo III šventės šokiams priedavosi mišrus choras, sudaromas iš Čikagos chorų, atsakomybę paliekant vienam dirigentui. Chorai, dainuodami kai kuriems šokiams, labai pajavairindavo ir papildydavo programą. Šį kartą nutarta sudaryti jungtinį chorą iš Klivlando, Čikagos, Hamiltono, Londono ir Toronto chorų. Kai pasižiūri į leidinyje įdėtas nuotraukas, atrodo, kad turėjo būti gana galingas choras. Šeštadienio repeticijoje atrodė, kad tik pusė jų tesusirinko. Ne geriau buvo ir sekmdienį — tik glaudžiaus susto. Šį kartą chorai nepateisino į juos sudėtų vilčių: žodžių negalima buvo suprasti, dainavimas turėjo daug spragų. O kai kurie šokiai buvo būtina reikalingi dainos. O dainos buvo tokios paprastos: rateliai, žaidimai, liaudies melodijos... Tai tie patys žaidimai, kuriuos žaidėm pradžios mokykloje ir žemesnės gimnazijos klasėse, patys dainuodami. Šokiams, reikia paprasčiausios melodijos be jokių mandrybių, kur aiškus būtų ritmas, be pauzių ir pagraizinių. Galbūt būtų buvę geriau pasitikėti vienu ar dviem choralais, kurie būtų turėję galimybę susidainuoti.

Orkestro ritmas buvo aiškus, o kai kur net tiek pabrėžtas, jog dingdavo net melodija ir girdėjosi tik būgnai. Kiek man teko girdėti (įžygiavom beveik gale) maršų melodijos buvo gražios, gerai atliktos iš lietuviškų dainų junginių, smagu buvo žygiuoti. Tai kėlė šokėjų ir publikos nuotaiką, bet į galą pavargo visi: publika ploti, šokėjai laukti ir žygiuoti. Maršams dirigavo Algis Modestas.

Šventės šokiai

Pagaliau nerimaujanti šokėjų masė pajudėjo, suvyniojo savo plakatus ir greitai pasiruošė pirmam šokių trejetui: Žilvičiui, Varkijiečiui ir Juodajam jonkeliui. Repertuarą šventei sudarė ir per dvi vasaras mokytojus su jais kuriose supažindino Tautinių šokių institutas. Buvo keletas naujų šokių, iš kurių 3 kadrliai. Programa buvo sudėtingesnė, įvairesnė negu VI šventėje, tad ir pasiruošti sunkesnė.

Ši šventė buvo rengta anksčiau buvusių švenčių pavyzdžiu, tačiau nauji vadovai atėjo su skirtingu skoniu, reikalavimais bei supratimu. Dėl to ji įgavo ir skirtingą charakterį.

Šokius po kelis pirmas pradėjo jungti II šventėje L. Sagys. Jis ir vardus šiems junginiams parinko. Sekančiose šventėse jie buvo grupuoti įvairiai — pagal šokių charakterį, vaizduojamus darbus, pramoginius, lyriškus ir t.t. Bet nerašyta taisyklė yra: sudarant koncerto programą svarbu, kad ji augtų, stiprėtų ir pasibaigtų didingu finalu, su jungiančiu visus koncerte dalyvaujančius vienetus arba bent didesnę jų dalį. Šiuo atveju turėjo būti choras, orkestras ir kiek galint daugiau šokėjų.

(Bus daugiau)

• Didžiuosius žmones lydi kančia, kaip kalnus audra. Bet ant jų kelių lūžta audros ir tampa lygumų apsauga (Jean Paul)

Dijakono EDMUNDO PUTRIMO šventimų iškilmėje Lietuvos kankinių šventovėje Toronte-Mississaugoje. Iš kairės: dijakonas E. PUTRIMAS, vysk. A. DEKSNYS, dijakono tėvai

Radijo reporterių vargai kongrese

(Atkelta iš 5-to psl.)

gomis būtų perduotos didelei klausytojų masei Lietuvoje. Už tai net nebuvo viešai padėkota ten buvusiam JAV konsulai iškilmingo užbaigiamojo pokylio metu, kuriame dalyvavo 700 asmenų, kad konsulas tą padėką perduotų JAV informacijos agentūros vadovybei.

Besibarantis tautietis

Taip pat liūdna buvo, kai kanadiečiams skirstantis iš ką tik pasibaigusiu Mišių Šv. Mykolo katedroje ir už durų laukiant bene dviejų tūkstančių miniai patekti į lietuviškas Mišias, kuriose dalyvavo ir Toronto kardinolas Carteris, kažkuris lietuvis burnoje, kad radijo reporteris pro iš katedros išeinančią minią veržiasi prieš srovę altoriaus link. Taip, jis veržėsi, nes drauge su iš Vašingtono atvykusiu amerikiečiu radijo inžinierium per kelias minutes mums reikėjo katedroje išvežti laidų tinklą įvairiems mikrofonams, juos sujungti su aparatais prie altoriaus. Taip, nes šių Mišių muz. V. Verikailio vadovaujamo jungtinio choro giedojimo, kardinolo žodžio ir paskirtojo vyskupo P. Baltikio pamokslą ištraukos numatytos perduoti į Lietuvą. Todėl skubiai reikėjo tam pasiruošti. Tegu atleis man tada katedroje burnojęs lietuvis, bet mes savo uždavinį atlikom.

Irašai buvo puikūs, ir iškilnių katedroje akimirks, kaip ir kitų Toronte vykusių renginių, netrukus išgirdo ir Lietuva. Tikiu, kad tai sužinojęs reporterį baręs lietuvis atsisleis.

Pokaliai su kunigais

Dabar vėl grįžtu į penktadienio vakarą "Royal York" viešbutyje, Toronte. Apie 6-7 val. vak. iš Anapilio pradėjo grįžti lietuviai kunigai. Pirmiausia susitikau su a.a. kun. St. Ylos įpėdiniu kun. dr. V. Cukuru, paskui su kun. G. Kijausku, SJ, ir taip pirmosios informacijos apie ką tik pasibaigusį pasaulio lietuvių kunigų suvažiavimą jau buvo įrašytos magnetofono juoston. Po to sugulė reportažas apie kunigų suvažiavimą su paskirto balsų įrašais, sugulė Romo Sakadolskio reportažas apie rytojaus pasaulio lietuvių katalikų kongresą ir "Dux Magnus" operą, į jį įsiliejo pasikalbėjimų su kongreso rengėjų pirmininku dr. J. Sungaila ir libreto autorium poetu K. Bradūnu ištraukos. Laikrodžiui artėjant prie pusianakčio, amerikiečio radijo inžinieriaus kambaryje tame pat "Royal York" viešbutyje baigėm Vašingtonui perduoti pirmosios dienos pranešimus. Sakyčiau, įdomius, pajvairintus kitų asmenų pasisakymų ištraukomis. Iš Vašingtono artimiausiose lietuviškose laidoose jie jau skriejo per Atlantą. O prieš akis dar stovėjo dvi sunkaus darbo dienos: kongreso eiga, "Dux Magnus" operą, Mišios katedroje ir baigiamasis pokylis su įspūdingu manifestu bei serijinio veikalo "Lietuvos bažnyčios" autorius Broniaus Kviklio apdovanojimu specialiu popiežiaus medaliu.

Tikiuosi ir tolimesnius įspūdžius paskelbti įdomiame "TŽ" savaitraštyje. VI. R.

Lietuviškas švietimas Pietų Amerikoje

V. UTENIS

Lietuviškasis švietimas yra didžiausias Pietų Amerikos lietuvių rūpestis. Vydūnas sako, jog kalba yra tautos vėliava. Kalbai išlaikyti reikalinga gyvastinga lietuviška aplinka — šeima, mokykla, parapija, organizacijos. P. Amerikoje nebe visose lietuviškose šeimose pagrindinė kalba yra lietuvių; mišrioje šeimoje — dar blogiau. Lietuviškų "vargo mokyklų" P. Amerikoje maža, per maža. Nebe visos parapijos sugeba suteikti savo tautiečius į lietuviškas pamaldas. Lieka tiksliai organizacijos, bet ir jų ne viena gyvena "senu kalendorium", nemaitydama, kokiais šuoliais mūsų modernus gyvenimas lekia pirmyn.

Ne vienas lietuvis pagalvoja, gal jo lietuviybė priklausys praeičiai ir istorijai. Jis lyg ir priima mintį, jog lietuvis turi iširti milijoninėse P. Amerikos masėse. Net ir lietuviškos organizacijos plaukia pasroviui, kartais užmiršdamos savo dvigubą pareigą: ne tik pareigą kraštui, kuriame gyvename, bet ir pareigą tautai, kuriai priklausome.

Lituanistinio švietimo klausimas P. Amerikoje yra kritiškoje padėtyje. Jaunimo stovyklos ir trumpi kurseliai reikalauja neišsprendžia. Turi jungti jėgas šeima ir parapija, turi apsispręsti ir jauniosios kartos lietuvių kilmės tautietis, nes niekas negali nieko iš jaunimo "išreikalausiti", ko jis pats nenori iš savęs reikalauti.

Lituanistiniam švietimui gvildinti VIII P. Amerikos lietuvių kongrese buvo surengtos svarstybos, kuriom vadovavo Linas Kojelis, dalyvaujant keliems Vasario 16 gimnazijoje studijavusiems moksleiviams — Aldonai Baronaitė, Dariui Mažeikai, Luis Rosales ir Snieguolei Zalatorei.

Žvilgsnis į Vasario 16 gimnaziją

Trumpame įvade Jūratė Statkutė de Rosales supažindino su lituanistinio švietimo problemomis P. Amerikoje ir pastangomis išlaikyti lietuvių kalbą šeimose. JAV atstovė Snieguolė Zalatorė reiškė įsitikinimą, kad Vasario 16 gimnazija sudaro kone idealias sąlygas kalbai išmokti, tautiškai subręsti, įsilijngti į organizacinį darbą. Trys P. Amerikos atstovai, buvę Vasario 16 mokiniai, buvo mažiau entu-

ziastiški. Darius Mažeika sakė, kad Vasario 16 gimnazija lituanistinės programos P. Amerikos lietuviui neturi — pats moksleivis turi įieškoti būdų ją surasti. Aplinka irgi nėra tokia, kad jaunimas būtų motyvuojuamas stengtis išmokti lietuvių kalbą. Per vienerius metus išmokti "profesinio lygio" lietuvių kalbos neįmanoma, o naudojami metodai yra nevisai tinkami. Jo nuomone, yra ir "sugedusio" jaunimo, kuris gimnazijon atvažiavo ne mokytis, ar save tautiškai auklėti. Vienintelis motyvavimas — tai asmeninis kiekvieno moksleivio nusistatymas — net užsispyrimas.

Elena Baronaitė sakė, kad Vasario 16 gimnazijai reikia lituanistinės ir tautinio auklėjimo programos, pritaikytos P. Amerikos jaunimui, kuris gimnazijoje praleidžia tik tai vienerius metus. Luis Rosales manė, kad į Vasario 16 gimnaziją negalima žiūrėti, kaip į kokius "pataisos namus".

Klausimų-atsakymų metu iškilo Vasario 16 gimnazijoje buvusių moksleivių nuo lietuviškos veiklos nutolimo faktas, tačiau prieita išvada, kad šie lietuviukai nebūtinai dingę Bendruomenei; jie eina į universitetines studijas, kurios pareikalauja viso jų laiko ir dėmesio. Žinoma, studijos Vasario 16 gimnazijoje dar neduoda pilnos garantijos, kad banga svetimajame krašte jų nenusineš pasroviui. Todėl būtina bendruomenėms atrinkti tuos jaunuolius, kurie įdėtus pinigus ir viltis pilnai pateisintų. Šeimos nepajėgia ar atsisako apmokėti mokslpinigius ir kelionpinigius. Ta našta krenta daugiausia ant Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pečių.

Iškeltas šeštadieninių "vargo mokyklų" atgaivinimo klausimas, didesnės pastangos įtikinti tėvus apie lituanistinio švietimo svarbą. Iškeltas pagaidavimas siūsti iš JAV ar Kanados lituanistikos mokytojus į P. Ameriką, o taip pat reikalas JAV-se organizuoti atostogų metų dviejų mėnesių intensyvaus lietuvių kalbos mokymo kursus, naudojant moderniausių kalbos mokymo būdus.

Jaunimo kelionės į Lietuvą

Jaunimo svarstybose pasisakė ir dėl sovietinės "Tėviškos" draugijos organizuojamų kelionių į Lietuvą "tėvų krašto pamatyti". Kelionės,

buvusiųjų nuomone, turinčios tendencingą-propagandinį tikslą, kuris kiekvienam yra kiauurai permatomas. Iš vienos pusės yra aiški tendencija ignoruoti Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį, iš kitos — išgauti iš Lietuvą lankančių jaunuolių pareiškimus, kuriais dabartinė Lietuva gariama, taigi netiesiogiai giriam ir okupacija.

Vienas jaunimo atstovas pareiškė: sovietinio režimo atstovai visai nepajazta mūsų galvosenos, naiviai mano, kad tai, ką jie pasako, kiekvienas turi tikėti. Vyresnės kartos žmonės, ten nuvažiavę, daugiausia tyli. Jaunesniųjų karta Lietuvoje yra atviresnė: pasitaikys progal, jie nevengia aštrių kritikos žodžių sovietų primetai santvarkai. Jaunimas prieina išvada: pamatyti Lietuvą ir pasikalbėti su lietuviiais tėvynėje yra nepaprastas išgyvenimas. Sovietai betgi klysta, manydami, kad savo programa jiems pavyksta "išplauti smegenis". Čia jie apsirinka — laimi Lietuvą ir mes. Okupacinis režimas negali paslėpti fakto, kad žmonės krašte tikros laisvės neturi. Tai iš karto supranta tas, kas laisvę pažįsta ir laisvėje gyvena.

Tautinis auklėjimas

Vakarinė sesija buvo baigta PLB valdybos vicepirmininkės kultūros reikalams Mildos Lenkauskienės paskaita: "Tautiniai išeivijos rūpesčiai". Kuropščiai paruoštos paskaitos pagrindu iškeltos vertingos dr. Juozo Girniaus ir Felikso Jucevičiaus mintys. Paskaita papildė jaunimo svarstybų mintis.

Paskaitininkė nurodė, jog "niekas negali iš jaunimo išreikalausiti, ko jis pats nenorė iš savęs reikalauti savo noru ir savo darbu. Dabarties civilizacijoje niekas negyvena tik vienoje dimensijoje. Gyventi daugely dimensijų iš tikro reiškia dvasiškai turtinčiau gyventi... Tautos išlieka gyvos ne prosenelių darbų prisiminimais, o sugebėjimu nugalėti sunkumus, kuriuos atneša dabartis. Dažna dabar skatinimų išeivijai grįžti į tautą ir tėvynę savo darbais, savo kūryba.

Cituodama dr. J. Girnių, paskaitininkė pažymėjo, kad tautinė ištikimybė palaiko asmeninis idealistinis nusiteikimas. "Ištikimybė savo tautai remiasi asmeniniu atsakomybė: ir meile; tautinė ištikimybė įgalina aktyvius kovingumas ir lietuviškos aplinkos sudarymas Lietuvių Bendruomenės pavidale".

Milda Lenkauskienė pabrėžė: "Pasaulio Lietuvių Bendruomenė buvo įsteigta kovai su nutautimu — kovai visam laikui, o ne laikinam susitelkimui savo tarpe. Jos pagrindiniai uždaviniai: palaikyti ryšį su tėvų kraštu, puoselėti brolišką vienybę, aktyviai reikštis tautinės kultūros kūryba ir jaunąsias jėgas įgudyti į tėvų tautą. Paskaitininkė dr. J. Girniaus žodžiais pabrėžė tėvų ir jaunimo atsakomybę: "Išlaikyti išeivijos tautinę gyvybę — tai tautiškai išaukletti jaunąsias kartas, būtent: įgudyti jas į lietuviybę ir tuo būdu juose įiebtli lietuvišką samonę". Tautinę gyvybę užtikrina gva tautinė ir valstybinė sąmonė, organizacinis reikšmasis savoje bendruomenėje, geras lietuvių kultūros bei literatūros pažinimas, kūrybinė iniciatyva, kuriamasis darbas ir tautinio solidarumo ugdymas.

Po vakarinės buvo rodomas pogrindžio filmas apie dabartinę padėtį Latvijoje su niuriais priverčiamojo darbo stovyklų vaizdais, KGB rūmais, parodant net jų svarbesnius agentus ir okupanto naudojamą policines priemones laisvės liepsnai gesinti latvių tautoje.

Informacinis švietimas

Atskirame posėdyje dr. Vytautas Dambraiva kalbėjo apie informacijos sklaidimą P. Amerikos Lietuvių Bendruomenėse. Iliustruotame pranešime buvo išklaudyta eilė magnetofoninė juoston įrašytų dramatižuotų programų ir dokumentinių apybraižų tautinėmis — religinėmis temomis. Taip pat peržvelgta turima paruošta spaudai medžiaga, (Nukelta į 9-tą psl.).

Jūsų Kanados ginkluotos pajėgos

Kanada niekad nebuvo kariškai agresyvi valstybė.

Tačiau tada, kai buvo pašaukta, jos vyrai ir moterys — Kanados pajėgų savanoriai atliko savo uždavinius su visišku pasiaukojimu. Ta patirtimi bei tradicija dabartinės ginkluotos pajėgos pasinaudoja, sutikdamos ateities reikalavimus bei uždavinius.

Kanados pajėgos yra atsakingos už Kanados teritorijos žvalgybą bei apsaugą, už Šiaurės Amerikos gynybą per NORAD, už NATO įsipareigojimų išpildymą ir už vaidmenį tarptautinės taikos saugojime.

Šalia tų grynai karinių uždavinių, ginkluotos Kanados pajėgos teikia pagalbą nelaimių atvejais — potvynių, miškų gaisrų, naftos išsiliejimo, įieškojimo bei gelbėjimo. Mes tiesiame kelius, juos prižiūrim ir statome tiltus. Mes atliekame reikšmingą vaidmenį Kanados stiprinime.

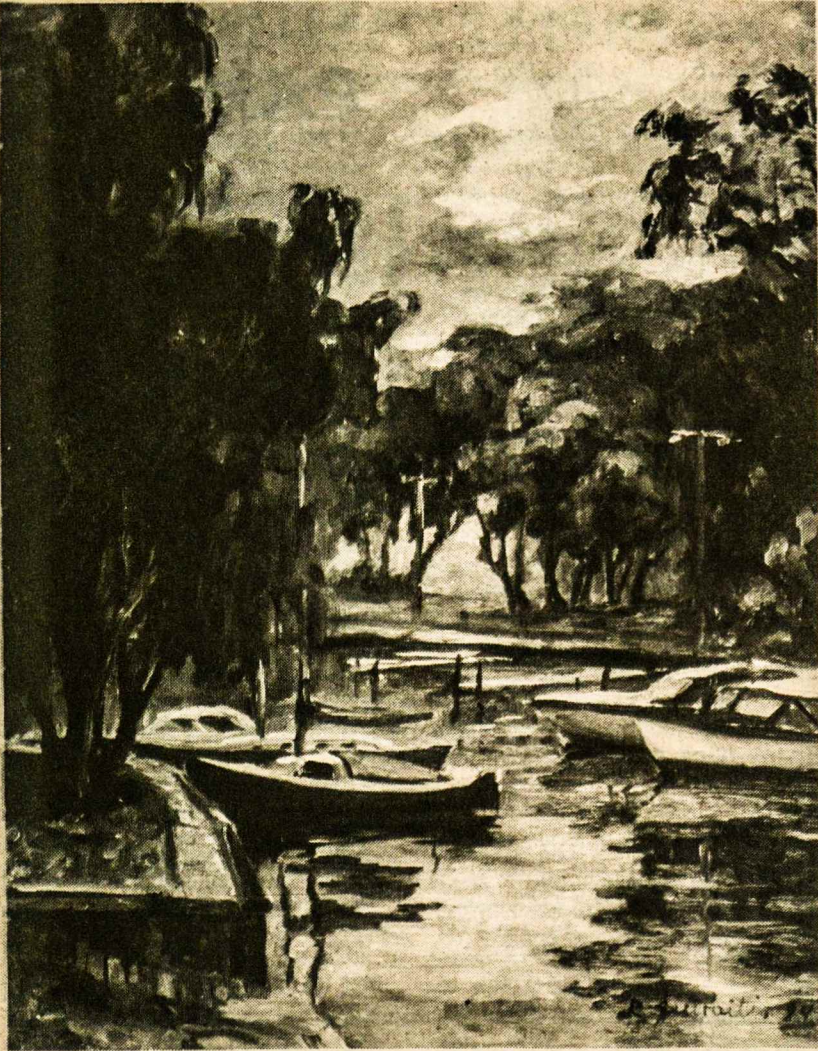
Mes mokome per 60 įvairių amatų ir per 20 specialybių. Taip pat duodame nemokamą universitetinį mokslą tiems, kurie atitinka sąlygas.

Daugiau informacijų apie karjeras ginkluotose Kanados pajėgose jaunieji kanadiečiai gausite artimiausiam kariauomenėn ėmimo centre arba skambindami telefonu (nemokamai, collect). Mūsų numerį rasite geltonuosiuose puslapiuose po įrašu "recruiting".

THE CANADIAN ARMED FORCES
LES FORCES ARMÉES CANADIENNES

Canada

Dail. REGINOS ŽIURAITIENĖS gamtovaizdis, atspindintis kanadiškos gamtos kampelį. Paveikslas pavadintas „Ankstyvas rytas Bronte“. Jos paveikslų paroda bus atidaryta rugsėjo 28 d., 7-10 v.v., ir veiks iki spalio 14 d. Oakvillėje, „The Old Bronte Post Office Gallery“

I platųjį pasaulį

Peržvelgus knygą apie Telesforą Valių

OTIS TAMAŠAUSKAS

Šio straipsnio autorius dailininkas, vienas ryškiausių litografų Kanadoje, dabartiniu metu dėsto Queen's University Kingstone.

RED.

Paėmęs į rankas knygą apie Telesforą Valių, pamaniau: ar tai nebus tik šiaip sau gražų butą pajavirinantį puošmena ar, ko gero, net blogiau — dar viena etninio dailininko knyga, nesukelsianti jokio susidomėjimo už lietuviškos visuomenės ribų?

Kažkur manyje tebeslypintis lietuvis vertė gilintis į knygą toliau. Įvadą knygai parašė Paul Duval, Kanados meno sferose plačiai žinomas ir respektuojamas kritikas, o pratarė — Romas Viesulas, iškilus grafikas ir litografas, kuriuo domiuosi jau daug metų.

Susipažinus su Valiaus biografiniams duomenimis, paaiškėja, kad Valius savuoju įnašu į grafiką bus išėjęs už etnocentriškumo ribų. Pasirodo, jis studijavo ir mokytojo buvo brandžiais, žinomais dailininkais. Čia mano smalsumas dar labiau padidėjo. Dabar jau nuosekliai peržvelgiau visą knygą. Peržiūrėjau visas paskaitas ir nespaltovias reprodukcijas. Pajutau kažkokią vidinę jungtį su Telesforu Valiumi. Jo dailės žodynas siekia toliau nei bet kokio mano anksčiau sutikto lietuvių dailininko. Telesforas nevengia žaismo ir eksperimentacijos su tekstūra, forma ir spalva. Atrodo, tarsi regimai išgyveni visą tą darbą ir galynėjimąsi, Valiaus įdėtą į meno kūrinį.

Ypač dirgino mane Valiaus litografijos. Jam litografija nebuvo tik priemonė spaudinių skaičiui padidinti. Litografijai Valius suteikia meninį vienkartinumą, tuo pabrėždamas nepakartojamą šio proceso savitumą. Mano galva, kaip tik šis pabrėžimas ir perkelia šią knygą į universalią dailės plotmę.

Man atrodo, kad Valius savo dailės evoliucijoje bus apėjęs pilnutinį ratą. Pradžioje jis vaizdavo mitologinį bei kovoję už būvį persunktą lietuvių gyvenimą ar tai karų metais, ar badmetyje, aiškiai įsivaizduojamas savo tautos kiekvieno laikotarpio pulsą. Iš čia Valius pasuka į laisvę, labiau individualistinę dailės interpretaciją, įvairiausiai džiaugdamasis ir spalva, ir kontūrais, ir forma. Valius kuria lyrika ir estetika saistomus įvaizdžius, išplaukiančius iš dailininko asmenyje sukauptos energijos ir laisvės. Man regis, kad šiame laikotarpyje Valius bene bus sukūręs dalį savo pačių stipriausių darbų.

Vėlesniame gyvenimo laikotarpyje Valiaus kūryboje jaučiamas grįžimas į švelniai banguojantį lietuviškos mitologijos centrą. Valiui svarbu

pabrėžti savo kilmės ir kultūros pradą, savo lietuviškumą ir jį dalintis su visu pasauliu.

Šį tekstą berašant, apsilankęs pas mane du bičiuliai dailininkai. Abu tuoj pat susidomėjo knygą apie Valių. Ir nuodugnai ją peržiūrėję, abu priėjo tos pačios išvados, būtent, kad tai iš tikro ne eilinė knyga. Abu juos pagavo Valiaus darbų išraiškos turtingumas bei jėga, trykštanti iš jų. Ir visa, ką Valius turi išsakyti, pagilina dailės esmę.

Telesforo Valiaus būta gero dailininko. Jis sugebėjo iš lietuviškos kultūros permesti tiltą į platųjį pasaulį.

Romas Viesulas, TELESFORAS VALIUS. Įžanga — Pauliaus Duval. Anglų kalbon vertė Violeta Kelertienė. Leidėjas — TAV Publishing. Spausdinta „Time Press Litho Ltd.“ (J. Darniečio spausdintuve), įrišta „The Bryant Press Ltd.“, teksta rinktas „Trigraph Inc.“, apipavidalinta „Hugh Michaelson Ltd.“ Toronto, Ont., 1984 m., 144 psl.

SALOMĖJA NĖRIS

SUGRĮŽIMAS

O Viešpatie, sugrįžau pas Tave, Tamsioj naktį paklydus.

Priglausk kaip tikrą dukrą vėl mane,

Skaudžias žaizdas išgydęs.

Priimk atgal, o Viešpatie brangus, Leisk su Tavimi seuti.

As žemę palieku visus draugas — Tavy turiu tik viltį.

Juk Tu žinai, kad laimė tarp žiedų...

Širdy man buvo gera, gera... Bet melas išvogė man daug turtų, Ipiršęs nuodingąjį nektarą.

Jis nunešė kryželį paslapčia. Man nuo širdies pavogęs.

Joje ir kūdikio karšta malda Paliko be pastogės.

Gyvenimas atrodo tuštuma, Lyg tamsi juoda naktis...

Vėl netikėtai palietei mane Malonės savo spinduliu.

Dabar vėl grįžau, Dieve, pas Tave, Tamsioj naktį paklydus, — Priglausk kaip tikrą dukrą vėl mane,

Skaudžias žaizdas išgydęs.

(„Aušra“ nr. 39 (79))

Pastaba. Ši eilėraštis improvizavo S. NĖRIS prieš mirtį. Jį užrašė šis slaugius medicinos sesuo, nes pati poetė jau nepajėgė rašyti.

Atsiųsta paminėti

Klajūnas, BALSAS IŠ LAISVĖS KAPO. Vilnius 1968.II.11. Eilėraščiai. Spaudai paruošė Jonas Dainauskas. Išleido Akademėnė skautijos leidykla (8913 So. Leavitt St., Chicago IL 60620, USA). Čikaga 1984 m., 238 psl.

Birutė Pūkelevičiūtė, ŽYDRA IR GELTONA. Du vaidinimai: Žmonės ir beržai (trijų veiksmų lyrinė drama), Antroji Salomėja painiavoje (trijų veiksmų ir proloگو išdaiga). Išleido „Darna“, Čikaga 1984 m., 167 psl.

Jurgio Gliaudos "Baltos vėliavos"

Viktoro Garolio — jaunosios kartos atstovo blaškymasis tarp lietuviškumo ir amerikietiško

ANATOLIJUS KAIRYS

Rašytojas Jurgis Gliauda, pradėjęs literatūrinį kelią poema „Broliai“ 1949 m., kone kasmet duoda po vieną knygą. Jo romanai nacizmo tema „Namai ant smėlio“, laimėjęs 1951 m. „Draugo“ romano konkursą, buvo išverstas 1963 m. į anglų kalbą ir amerikiečių kritikų įvertintas kaip vienas geriausių kūrinių šia tema pokario literatūroje.

Toliau sekė neužmirštas romanas „Ora pro nobis“ (1952 m. „Draugo“ premija), o kiek vėliau „Sikšnosparnių sostas“ („Draugo“ 1960 m. premija).

Apdovanotas aštuoniomis romanų ir keliomis novelių premijomis, iskaitant ir šių metų A. Barono trumposios novelės premiją, Gliauda nepaėdėjo plunksnos ir neužmigo ant lauro.

Neseniai „Nidos“ knygų klubas Londone išleido naują J. Gliaudos romaną „Baltos vėliavos“. Savo tematika tai naujas ir gaivus kūrinys, liečias jau antros kartos jauną lietuvi, dar mokantį lietuviškai, bet jau nebekalbantį ir gyvenantį susvetimėjusioje aplinkoje. Šis pasimetimas ir nežinotumas kas jis yra — amerikietis ar lietuvis ir bus jauno žmogaus tragedija, ypač kad ir jo žmona, lenkaitė, kratosi etninio lenkiškumo.

Vyriausias veikėjas — Viktoras Garolis pristatomas gana originaliu būdu, be tautinio charakterio, nežinas ką daro, nei kodėl. Visas romanas — tik apie jį. Todėl Viktoras Garolis išsina į pilnas, vispusiškai išbaigtas personažas. Jis įdomus tiek savo dvasine struktūra, tiek hamletišku neapsisprendimu — veikti savarankiškai ar siekti kokio nors tikslo. Tai amerikietiško gyvenimo rezultatas.

Nauja ir tai, kad romano herojus pradeda deklaruoti save dar negimęs, dar nepraadęs, tėvams atvykstant į Ameriką atskirai ir tik čia suėjęs į porą. „As atvykau iš šios kontinento dalimis, nesudėtas ir gyva visuma“. Viena mano būsimos esybės dalelytė glūdėje Mamytėje, kita Tėvelyje“ (5 p.). Reikia tuoj pat pastebėti, kad tėvai (kaip ir vėliau patėvis) neturi vardų, tačiau rašomi kaip tikriniai vardai — didžiosiomis. Galima manyti, kad „tėvai“ tėra apibendrinantys sąvokos, analogiškos kiekvienai kartai, augančiai be tėvų, t. y. be tokių tėvų, kurie savo vaikus ne auklėja, o tik auginą.

Viktoro Garolio asmuo ir gyvenimas vertas platesnio studijų. Jau pradžios mokyklą lankydamas jis susiduria su „angelais“ — miesto padužomis, kurie reikalauja iš jo pinigų, o jei neduos — užmuš. Iš jų „globos“ jis gudriai išsisuka, tačiau jo dvasioje pasiliukia žymės, skaudus laiko ir vietos pažinimas. „Patirtis su „angelais“ pradžios mokykloje tapo man tragių universitetiniam diplomui“ (13 p.). Tėvas dirba nejudomo turto pardavėju, važinėja brangių firmos automobiliu, gerai uždirba, bet sūniui šitos profesijos neįdomu. Jis nori, kad sūnus būtų gydytojas, bet sūnui nerūpi profesija nei ateitis; apkrautas žaislais, kurie jam atstoja tėvus. Jis tik žaidžia, iki 13 metų auga vienišas — „viskas atrodo tuščia ir nyku“ (21 p.).

Šiuose ankstyvosios paauklųstės metuose įvyksta lūžiai, lemtingi gyvenimo pasikeitimai, įvedę knygos herojų, sakykime, į „lavininę egzistenciją“, kurioje jis ir pasilieka iki gyvenimo pabaigos. Iki 13 metų jis kovojo tik su „angelais“ ir žaislais. Tėvai kaip ir neegzistavo, todėl kai Viktoro tėvas žuvo automobilio susidūrimu su garsaus politikos automobilio, tėvo mirtį jis išgyvena tik kaip žinomo asmens, nes patenka į didžiąją spaudą. Tėvo netekimo jis neapgaali.

Tėvas buvo gerai apsidraudęs, tad motina gauna stambią pinigų sumą iš draudos bendrovės, nusiperka daugiabutį namą, persikelia ir apsigyvena.

Ir vėl Viktoras Garolis patenka į vienišas sąlygas: gauna atskirą kambarį, prižiūri pastatą, lanko mokyklą, geria kavą, skaito detektyvines ir filosofines knygas — angliskais ir lietuviškais, kurias pa-

liko tėvas. Motina užsako jam lietuvišką laikraštį, bet jis nesupranta apie ką ten rašoma.

O jo Mamytė atkuto, jauna našlė pagražėjo ir pajaunėjo, pradėjo naują gyvenimą. Svečių visada pilna salone ir prie puošniai įrengto baro kandidatu netrūksta. Viktoras nesirodo, Mamytė juo nesirūpina... „As triušinėčiau prie Mamytės namų, rinkau vaikų primėtytus popiergalius, nuorūkas, įvairių dšlamštą, vilkau nustatytomis dienomis sąslavų statines, autoritetingai pasikalbėdavau su nuomininkais ir net sakiau „allo“ jų šunpalaikiams“ (33 p.). Tokioje atmosferoje praėjo Viktoro Garolio jaunystė.

Vesdama linksmą ir nerūpestingą gyvenimą, jo Mamytė susipažino su laidotuvių įstaigos „Licks & Co.“ savininku, nusprendė už jo tekėti, paroduoti namą, o gautus pinigus investuoti į naujojo vyro firmą — bus dalininkė. Pinigai gauti už tėvo mirtį, bet Mamytė jo neklausia, jam nieko nepalieka ir miršta, Patėvio žodžiais, be testamentu. Mamytė panaši ne į tėvelio laidotuvių kuklią moteriškę, o į išsopusčią, brangiais kvepalais išsišlakščiusią, puošniais rūbais apsirengusią damą. Nežinodamas ką veikti ar kuo būti, sūnus Viktoras priima Patėvio pasiūlymą dirbti jo firmoje be aiškių pareigų, nes reikia pinigų artėjantį dvidešimtį.

Laidotuvių įstaigoje Viktoras Garolis susipažįsta su visa laidotuvine butaforija, lavonų kosmetika, balzamavimu, veido paruošimu, karstais ir kryžiais, dirbtiniu gailėsčiu, neaiškia šypsena, sielų inkarnacija, tarnautojų kalbomis apie pomirtinį gyvenimą, giminių paslėptu džiaugsmu skirstant mirusiojo palikimą... „Reikia šypelti akimoj, pragrai prastumi, graudžiai — negerai, reikia šypelti svajingai liūdnei, bet viltigai — juk egzistuoja anapus!... ir galų gale padėka klientui, kad jis pasirinko mūsų laidotuvių namus, kur numirėlis bus viskuo patenkintas“ (43 p.).

Po kelių metų darbo šermėninėje Viktoras sutinka savo būsimą žmoną Normą ir po trumpo romano jos privaičiame vasarnamyje ją veda (nes jau nėščia...) slaptai. Neprašė Patėviui, nepasako Mamytei, ją visi ignoruoja, elgiasi panašiai kaip į elgesį su juo. Normos tėvas lenkas Vozniakas, kuriam gražiausia unija buvo „Lenkijos-Lietuvos unija“, yra mėsininkas, kiaulių skerdyklos savininkas. Jo paklaustas ką daro, Viktoras atsako — „dirbu prie karštų, gyvenu iš lavonų“ (83 p.).

Mielai atidavęs savo dukterį, Vozniakas kviečia ženą pakeisti darbą, pereiti pas jį, savo žmogaus reikia. Garoliui vis tiek, jis pakeičia darbą, bet skirtumas labai mažas: laidotuvių įstaigoje lavonus paruošia amžinai kelionei ir palaiduoja, o gyvulių skerdykloje kiaulių „lavonus“ žmonės suvalgo. Ir brangiai sumoka.

Viktoras neatsipalaiduoja mirties tvaiko, kraujo, nemigos, žiaurais tarnautojų elgesio su gyvuliais... „Mirtis nepaleidžia manęs iš savo šurprios artybės. Iš vienos mirties karalijos Norma pervedė mane į tokią kitą. Kaip pas Patėvį, ir pas uošvį stebiu mirties siautėjimo aukas... mano tarnybinius apsiustas, vis prisiliesdamas prie mėšų, darėsi vis kruvinesnis. Ir taip mes visi vaikščiojome kruvini“ (109 p.). Tačiau jis neturi valios

nei noro pasipriešinti; ką jam duoda, tą dirba, kur pakviečia, ten eina.

Kai jis pasigiria turtinga žmona savo Patėviui, šis nustemba: „Ji jau persiskyrusi?“ (102 p.) Patėvio nusteibimas pasiliko Viktoro sąmonėje ilgą laikui. Iš santykių vasarnamyje jam buvo aišku, kad Norma jau „nuvainikuota“, bet kad būtų kartą jau ištekėjusi — netikėjo. Žmonos neklausė, šeimos ramybės neardė. Žymiai vėliau Vozniakui išsiplepėjus paaiškėjo, kad Norma turėjo berną ir buvo nuėjusi gana toli — iki vedybų. Bernas atvyko prašyti jos rankos, bet vietoj rankos paprašė pinigų, ir Vozniakas tokį „ženą“ išvijo lauk.

Norma pagimdo du sūnus — Petrą ir Povilą, yra gera ir meilė, tačiau Viktoro sąmonė nerami, abejojamas žmona auga, ir jis ima svajoti apie flirtą už šeimos ribų.

Važiudamas į unijos suvažiavimą, kur atstovavo savo firmos darbininkams, Garolis netikėtai sutinka patarnautoją — lietuvaite Birutę. Ši duoda jam giminių adresą ir kviečia apsilankyti. Po suvažiavimo jis aplanko Birutės gimines, gauna jos darbo telefoną ir grįžęs namo sutaria pasimatymą. Jo pasimatymą, o kartu ir pavojingą flirtą nutraukia staigiai mirusios Mamytės laidotuvis, kuriose jis dalyvauja. Jo Mamytė, ištėkėjusi už laidotuvių direktoriaus, nebuvo laiminga. Visas pasaulis jai atrodė vien laidotuvinė procesija. Ji pradėjo gerti, tapo alkoholiike, ir tai sutrumpino jos amžių.

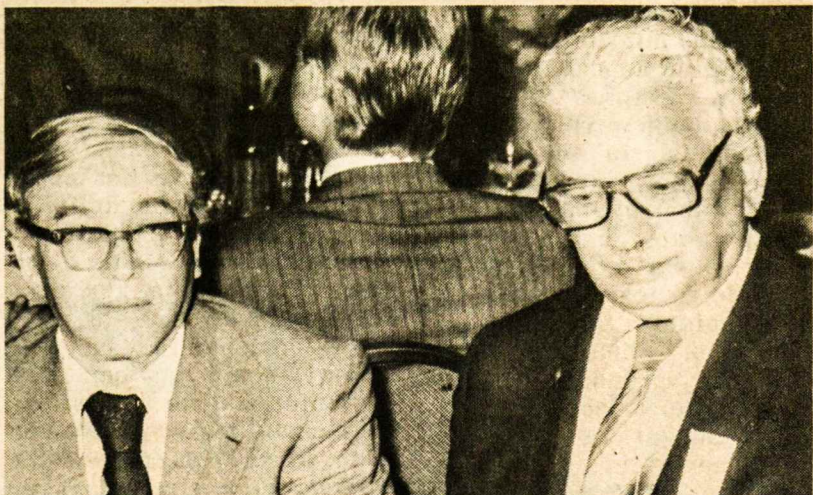
Naujai sudaryta unija Viktorą Garolį parenka kandidatu į valstijos kongresą. Jis sutinka, veda rinkiminių vaju, būčiuoja vaikus, ponitūms rankas, šypsoi ir viską pažada, net gerai nežinodamas ką, ir jaučiasi lyg „gvinėjos kiaulytė“ (211 p.). Žinoma, rinkimus Garolis pralaimi, tačiau išgyja neva daug naujų draugų, kurie skatina jį naujiems rinkimams po dvejų metų...

Tuoju po rinkimų užėina smarkus lietus. Uošvio Vozniako skerdykloje viena patalpa su paršukais apsemama, ir Vozniakas, visą gyvenimą kiauless skerdes, dabar šoka jų gelbėti — ir prigeria, ištikus apopleksijai. Patėvis Vozniaką gražiai palaiduoja, o Viktoras Garolis tampa skerdyklos vedėju, Normai perėmus visą tėvo palikimą.

Pagaliau Garolis sunkiai susserga. Gydytojas nustato diagnozę — leukemija. Galima spėti — dvasinė, nes jis vėl prisimena Birutę, apie ją svajoja, jos ilgisi. Birutė gi, pasirodo, buvo ištėkėjusi už amerikiečio, neleidusio jai veikti lietuvių visuomenėje. Ji persiskyrė ir tuoj ištėkėjo už antro vyro. Birutės ilgėjį tenka laikyti nerealizuotos lietuviybės simboliu, nes etniškumo tema dažnai iškyla į paviršių. Romanas baigiasi Normos prisipažinimu — ji vėl nėščia.

Romane „Baltos vėliavos“ daug aforizmų, palyginimų, metaforų, gyvenimo filosofijos. Viktoro Garolio gyvenimas labai panašus į daugelio jaunosios kartos gyvenimą, ir tu jaunuolių, kurie neapsisprendžia kuo būti, ką veikti, blaškosi tarp „karštų ir lavonų“, tapdami patys tokiomis...

Jurgis Gliauda, BALTOS VĖLIAVOS. Romanas. Išleido „Nidos“ knygų klubas, Londonas 1984 m., 275 psl. Kaina — 6 sv., nariams 4.

Dr. JUOZAS GIRNIUS (kairėje), skaitęs paskaitą apie krikščionybę ir ateizmo grumtynes lietuvių tautoje Religinio pasaulio lietuvių katalikų kongreso metu Toronte 1984.IX.1, ir kelių knygų autorius BRONIUS KVIKLYS, apdovanotas Šv. Tėvo medaliu už nuopelnus istorinei Lietuvai raštijai, ypač knygą „Lietuvos bažnyčios“ Nuotr. St. Dabkaus

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Čikagietės sol. Danutės Stanikaitytės plokštelę „Ar atsimeni?“ dar šį rudenį išleis „A. G. Records“. Plokštelėn yra įrašyti lietuvių kompozitorių dainos.

„Laisvės varpo“ radijo valandėlė Bostono bei apylinkių lietuviams parūpina kultūrinių renginių. Vienas jų įvyksta pavasarį, kitas — rudenį. Sukaktuviniu penkiasdešimtuojų „Laisvės varpo“ renginiu spalio 7, sekmadienį, 3 v. p.p., taps dviejų jaunų talentų koncertas Bostono lietuvių piliečių draugijos salėje. Programą atliks baritonas Vytautas Paulionis iš Kanados Toronto ir pianistas Vytautas Bakšys iš Niujorko.

Kultūriniu vakaru „Giesmė šv. Kazimierui“ rugsėjo 29 d. Bostono pradedamas šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakties minėjimas. Jam pasirinkta Bostono lietuvių piliečių salė, 368 West Broadway. Literatūrinę dalį atliks etnografinis Bostono lietuvių ansamblis, muzikinę — sol. Daiva Mongirdaitė su akompaniatoriumi dr. Sauliumi Cibu ir sol. Benediktas Povilavičius, kuriam akompanuos kompoz. prof. Jeronimas Kačinskas. Pagrindinis minėjimas įvyks spalio 14, sekmadienį, 3 v.p.p., Šv. Kryžiaus katedroje. Iškilmingas Mišias atnašaus Bostono arkiv. B. F. Law.

Draudžiamosios lietuvių spaudos paroda, pernai surengta Broniaus Kviklio iš jo archyvinės medžiagos Čikagoje, buvo skirta „Aušros“ šimtmečiui. Ji jau atliko didelę kelionę, iš Čikagos pasiekdama Augsburgą, Klivlandą, Torontą, o rugsėjo 29-30 d.d. pasieks Los Angeles miestą. Šią dieną parodą Šv. Kazimiero parapijos salėje rengia Akademiniš skautų sąjūdis ir Lietuvių Bendruomenės apygarda. Kartu įvyks ir susipažinimas su trimis Br. Kviklio parašytomis „Lietuvos bažnyčių“ knygomis, apimančiomis Telšius, Vilkaviškio, Kauno vyskupijas. Br. Kviklys skaitys paskaitą apie II D. karo metais Lietuvoje sunaikintas, pokaryje uždarytas šventoves, paliesdamas ir lietuvių šventoves-bei senosios kultūros paminklų dabartinėje Gudiijoje. Paskaita bus iliustruota ekrane rodomais vaizdais.

Lietuviškųjų studijų savaitėje Augsburgu, V. Vokietijoje, Frankfurto universitete dėstytoju dirbantis V. Natkevičius rugpjūčio 1 d. skaitė paskaitą „Ar tikrai ten didelių talentų knibždėte knibžda?“ Ji buvo skirta pokario rašytojams okupuotoje Lietuvoje. Prozininkų ten tikrai netrūksta, nes pvz. rašytojų sąjungoje 1982 m. jų buvo net 79. Iškilio net romanistų ir romanų infliacija. Paskutiniame dešimtmetyje buvo išleista apie 80 romanų, o per visus tris pirmuosius dešimtmečius — tik 50. Gausus romanų antplūdis leidžia suabejoti jų vertingumu. Pasak V. Natkevičiaus, tas abejones patvirtino 1982 m. savaitraštėje „Literatūra ir menas“ įvykusios kritikų diskusijos. Albertas Zalatorius, vienas žymiausių kritikų, teigė, kad didžioji pokarinių romanų dalis tėra vidutinio lygio. Už tų romanų iškilimą i aukštą ir labiau aukštą lygį kaltė tenka neatsakingai kritikai, praeityje liaupsinusiai kiekvieną naują romaną. Tokiai A. Zalatoriaus minčiai pritaria ir V. Natkevičius. Taip, ten yra savo amatai išmanančių pajėgių rašytojų, kuriuos betgi ne visus galima pavadinti dideliais talentais. Į žymiausiųjų eiles V. Natkevičius iškvoja — Joną Avyžių, Juozą Baltušį, Vytautą Bubnį, Antaną Drilingą, Petrą ir Povilą Dirgelas, Saulių Tomą Kondrotą, Vytautą Martinkų, Joną Mikeliną, Emą Mikulėnaitę, Bronių Radzevičių ir Mykolą Sluckį. Išsamiau V. Natkevičius aptarė tris romanus, vienu ar kitu būdu atstovaujančius socialistiniam realizmui — pasirinktu siužetu, idėja, filosofija, personažais. Tačiau ta duoklė socialistiniam realizmui esanti minimali. Tie trys romanai — J. Avyžiaus „Chameleono spalvos“, S. T. Kondroto „Žalčio žvilgnis“ ir 1980 m. nusizudžiusio B. Radzevičiaus „Priešaušrio vieskeliai“. Savo paskaitą V. Natkevičius baigė išvada, kad iš tikrųjų didelių talentų knibždėjimo nebėra. Jų mažiau negu kartais rašoma išsivijos spaudoje. Pasak V. Natkevičiaus, vienas tokių neabejotinų talentų buvo velionis Bronius Radzevičius. Diskusijoje paskaitininko V. Natkevičiaus mintis plačiai papildė Aušra Jurašienė.

Šiaulių dramos teatras vilniečiams atvežė šešis savo repertuaru spektaklius: rumuno A. Popesku „Fajansinį nykštuką iš vasaros sodo“, A. Byrono „Kainą“, G. Solovskio muzikinę pasaką vaikams „Skiriama princesei“, V. Majakovskio „Blake“, Moljero „Don Žuana“, G. Mareckaitės „Eglės namus“. Ši naujaisią spektaklių paruošė vyr. rež. S. Varnas.

Autorinis kauniečio kompoz. Vlado Švedo koncertas įvyko Kauno filharmonijos salėje. Jame skambėjo poema „Miško pasaka“, kantata „Rožės prie IX forto“, baladė „Trys mergelės“, simfonija „M. K. Čiurlionis“. V. Švedo kūrinius atliko Kauno choras, sol. J. Malikonis, simfoninis Vilniaus filharmonijos orkestras, diriguojamas J. Domarko.

Vilniaus pedagoginio instituto choras „Ave, vita“, vadovaujamas M. Gedvilaitės, grįžo iš Moldavijos. Du koncertai buvo surengti pedagoginėse Kišiniovo mokyklose. Skambėjo daugiausia lietuvių kompozitorių kūrinių ir liaudies dainos. Koncertų dalyviams buvo perskaityti dainų turinios vertimai. Jie šiltai sutiko ne tik chorą, bet ir docentų Z. Pilkauskio ir A. Kiverio duetą.

Vilniečių rugsėjo 6-8 d.d. aplankė Kauno lielių teatras, atvežęs du spektaklius — pagal rumunų dramaturgo A. Popesku pjesę paruoštą „Spindulėlį“ ir premjerinę jauną latvių dramaturgo Hermanio Paukšo pasaką „Trys raganos paslaptys“. Su šiuo spektakliu Kauno lielių teatre debiutavo rež. Virgilijus Matula. Spektaklį apipavidalino dail. Jūratė Račinskaitė, jam muziką sukūrė kompoz. Faustas Latėnas. Pagrindinius vaidmenis paruošė aktoriai: Valdis Aleksaitis — Mėnėsiumo, Elena Žekienė — katino Filimuro. Tai buvo keturiadesimt penktasis šios aktorės vaidmuo Kauno lielių teatre.

Vilniaus operos ir baletu teatras savo naująją sezoną, kuris yra jau 65-tasis, pradėjo gastrolėmis. Savąja didžiąja sale teatras negali pasinaudoti, nes ji remontuojama, stengiamasi pagerinti garso sąlygas. Atrodo, šios rūmus vis dar kankina nepamkamai gera akustika. Naujasis sezonas buvo pradėtas Kauno dirbtinio pluošto gamyklos kultūros ir sporto rūmuose rugpjūčio 31 d. V. Ganelino baletu „Baltaragio malūnas“, tą patį savaitgalį atlikto L. Deliboa baletu „Kopelija“. Gastroliniai šio teatro spektakliai numatyti — Anykščiūose, Utenoje, Ukmergėje, Druskininkuose, Molėtuose, Kaišiadoryse, Panevėžyje, Alytuje, Jonavoje, spalio pradžioje — Klaipėdoje, kur jie bus atliekami Žvejų kultūros rūmuose. Klaipėdoje Vilniaus operos ir baletu teatras praleis ištisą mėnesį, atsivežęs keletą didžiosios scenos operų ir baletų, papildytų mažosiomis operomis. Atskirus koncertus klaipėdiečiams surengs solistai — lyrinis sopranas Irena Milkevičiūtė, armėnų kilmės tenoras Gehamas Grigorianas ir tenoras Virgilijus Noreika. Ši sezono vilniečiams bus paruoštos kelios premjeros. Pirmoji premjera — J. Gruodžio baletas „Jūratė ir Kastytis“, kuriuo gruodžio viduryje bus paminėtos šimtosios šio kompozitoriaus gimimo metinės. Premjeriniu spektakliu rūpinasi vyr. baletmeisteris V. Bradzylis, vyr. dirigentas J. Aleksa, dail. L. Černeckaitė. Pavasariop žiūrėvų laukia naujas susitikimas su E. Balsio baletu „Eglė žalčių karalienė“. Jo baletmeisteris — V. Bradzylis, dirigentas — A. Šulcys, dailininkas — H. Ciparis. Bus pastatyta ir naujoji A. Bražinskio opera „Kristijonas“, kurios libreto autorius yra poetas A. Drikinga. Operoje vaidnuojamas K. Donelaičio gyvenimas. Premjeroms ruošia rūpinasi vyr. rež. R. Siparis, dirigentas V. Viržonis ir dail. A. Karianauskas. Naujos premjeros vasario mėnesį susilauks populiarioji G. Bizet opera „Carmen“. Su šiuo pastatymu dirbą: vyriausias Vilniaus filharmonijos simfoninio orkestro dirigentas J. Domarkas, rež. V. Mikšaitis, scenovadai dail. V. Idzelytė. Baletas atnaujins A. Adamo „Žizel“, koncertinę savo programą papildys polovietčių šokiais iš A. Borodino operos „Kunigaitis Igoris“. Teatran išsijungė trys baletininkai, baigusios vidurinę M. K. Čiurlionio meno mokyklą, ir Vilniaus konservatorijos absolventė L. Deksnytė, sopranas. V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

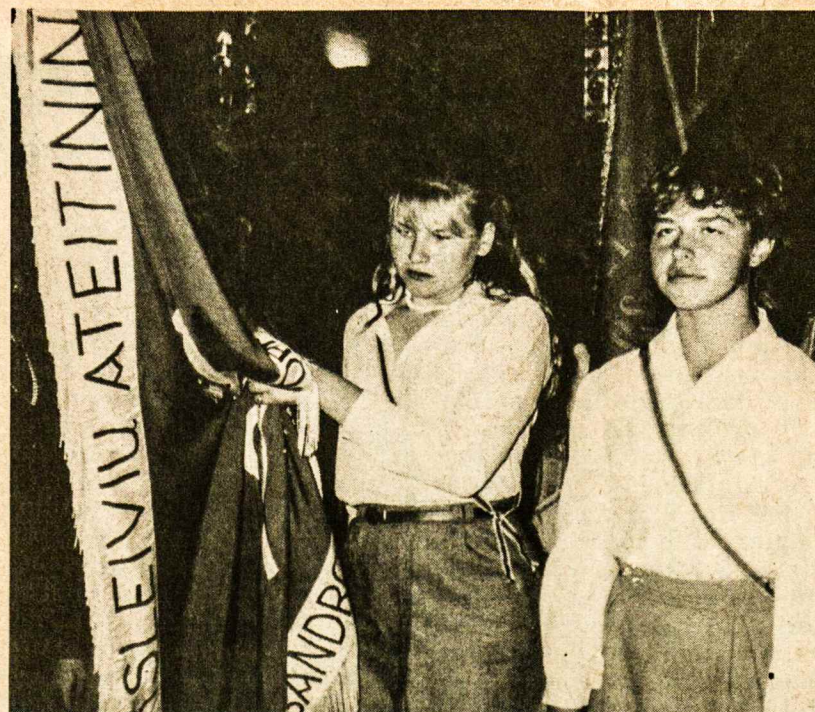
999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 24 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
		90 dienų termin. indėlius	10 1/4 %
		180-185 d. termin. ind.	10 1/4 %
Pirmadieniais	10-3	term. indėlius 1 metu	11 1/4 %
Antradieniais	10-3	term. indėlius 2 metu	11 1/4 %
Trečiadieniais uždaryta		term. indėlius 3 metu	12 %
Ketvirtadieniais	10-8	pensijų s-ta	9 1/2 %
Penktadieniais	10-8	spec. taup. s-ta	9 %
Šeštadieniais	9-1	taupomąją s-ta	8 1/4 %
Sekmadieniais	9-12.30	depozitų-čekių s-ta	6 %
		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	12 1/2 %
		mortgicijus nuo	12 - 14 1/2 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Pardavime pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽININGAS PATARNAVIMAS

Hamiltono lietuvių moksleivių vėliava Pasaulio lietuvių katalikų kongrese Toronte 1984.IX.2. Iš kairės: ONUTE STANEVIČIŪTE, DANUTĖ GRAJASKAITE. Nuotr. M. Borusienės

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kyti konservatorių veterano George Hees susigrąžinimą valdžion. Paskutinį kartą jam teko būti ministru, kai Kanadą valdė J. Diefenbakerio vyriausybė. Veteranui G. Hees atiduota karo veteranų ministerija. Atrodo, pagrindinės ministerijos yra patikėtos pajėgiems žmonėms. Su klausukiu gal reikėtų sutikti J. Clarko paskyrimą užsienio reikalų ministru. Kanadiečiai dar nėra užmiršę kadaise rinkiminiame vajuje jo padarytos klaidos — pažado Kanados žydams Kanados ambasada iš Tel Avivo perkelti į Jeruzalę. Tai buvo aiški politinė klaida. Pažadas liko neįgyvendintas, kai ministru pirmininku tapo J. Clarkas. Iš šio akligatvio jį tada ištraukė pagalbon pasikvietęs konservatorių veteranas R. Stanfieldas. Šį kartą J. Clarkas pats pageidavo užsienio reikalų ministerijos ir ją gavo.

Kitose ministerijose yra daug naujų veidų, kurių pajėgumas nėra žinomas. Ministerijų kabinetai nuvertina per didelis ministerijų skaičius. Kai kurios yra tiesiog dirbtinės, kryžiuojasi viena su kita. Argi reikia valdžios pajamų ministerijos, kai jau yra finansų ministerija? Kam reikalinga viešųjų darbų ministerija, kai jau turim darbo ministeriją? Yra užsienio reikalų ministerija ir kita ministerija ryšiams su užsieniu. Tai tik dalis tokio susikryžavimo. Per didelį ministerijų skaičių augimą Kanadoje savo skiltyje "The Toronto Sun" dienraštyje aptaria ilgus metus liberalų ministerijose dirbęs P. Hellyeris. Jis teisingai pastebi, kad JA Valstybės valdyti pakanka penkiolikos sekretoriais vadinamų ministerijų, nors ten yra dešimteriopai daugiau gyventojų, o plotas taip pat nemažas nuo Atlanto iki Pacifiko. Liberalų ministeris pirm. Louis St. Laurent turėjo tik 19 ministerijų. Konservatorių ministeris pirm. J. Diefenbakeris išsivertė su 23 ministerijomis. Liberalų pirm. L. B. Pearsonas jų skaičių padidino iki 26. P. E. Trudeau savo valdymą pradėjo su 29-niom ministerijomis, užbaigė net su 37-niom, o dabar B. Mulroney pirmuosius žingsnius žengia su nauju rekordu — keturiadesimtėia ministerijų. Ministeriai prie parlamentinės algos gauna dabartiniu metu metinį \$40.425 priedą. Jiems reikia ir specialaus valdžios tarnautojų štabo. Tad su kiekvienu nauja ministerija didėja valdžios išlaidos.

P. Hellyeris, turėjęs didelę patirtį kaip ilgametis įvairių ministerijų vadovas liberalų partijos vyriausybėje, mano, kad gausūs ministeriai geriau gali rūpintis jiems tekusių kanadiečių grupių reikalais. Chaosas betgi prasideda per daug ministerijų turinčiuose kabinetuose. Esą kas gi bus dabartiniam ministru kabinete, jeigu posėdyje reikės aptarti keliolika sprendimų. Jeigu tokiu atveju žodį po tris minutes tartų tik pusė ministerijų, jiems išklausti tik vieno sprendimo klausimais reikėtų ištisos valandos. Tad praktiškai yra sudaromas mažai narių turintis vidinis ministerijų kabinetas, darantis sprendimus be visų ministrų dalyvavimo. Tokiu atveju betgi prarandamas taip garsi-

namas ministerijų skaičiaus didinimas kabinete, kad jie galėtų atstovauti visoms Kanados sritims bei jų poreikiams. Daug sprendimų bus padaroma betgi sričių ministerijų dalyvavimo vidinio kabineto posėdžiuose. Tas sritis liečiančių reikalų jie negalės ginti, išskyrus, žinoma, protestą, kai jau yra padarytas nepalankus sprendimas. Pats B. Mulroney taip pat yra pasisakęs už ministerijų skaičiaus mažinimą, bet jam problema sudarė net 210 konservatorių parlamente. Dėl to ir buvo pasirinkta net 40 ministerijų, tas pats jų skaičius, kokį turi pagrindinė opozicinė liberalų partija. Atseit, kiekvienam ministru bus galima paskirti po vieną jo kriką. Taip betgi negalės pasiegti tik 30 atstovų parlamente turinti NDP socialistų partija.

Ką skaito jaunimas?

Nepadarus apklausinėjimo, yra beveik neįmanoma tikrai sužinoti ką jaunimas skaito ar mėgsta skaityti laikraščiuose. Net ir atsakiusieji tokią anketa, gal ne visai būtų atvirai prisipažinti ką jie skaito ir t.t. Iš to ką skaitai ar mėgsti skaityti galima spręsti, koks esi žmogus. O kas nori savo asmenybės gilumas visiem atverti! Tai gi šis klausimas pasidaro labai sunkus atsakyti.

Mes vis dėlto galime šiek tiek paspelioti. Paimti iš praktikos, pridėti kas nugirsta iš draugų, peržvelgti apie ką jaunimas laikraščiuose rašo, ką diskutuoja, ir pasidarys šiočia tokia išvada.

Per paskutinius kelis mėnesius, esu tikra, jaunimas turėjo skaityti apie savo globę, kurio 500 metų mirties sukaktį minime. Laikraščiuose, žurnaluose, brošiūrose ir kitur buvo daugybė straipsnių apie šv. Kazimierą. Net ir patys mažieji skaitytojai "Tėvynės žvaigždutės" skiltyje matė piešinius apie šv. Kazimierą. Be to, kiekviena lietuviška kolonija šventė šią šventę, beveik visuomet dalyvaujant vietiniam jaunimui. Jaunimas tikrai paskaitė bent aprašymus apie savo kolonijos veiklą!

Daug garbingų svečių dalyvavo tose šventėse. Iš spaudos sužinojome, kiek daug kazimierinio turto šiais metais mūsų tautai sukravė menininkai, rašytojai, muzikai. Jaunimas tikrai turėjo progą įsigilinti į savo globę gyvenimą per paveikslus, medžių raižinius, istorikų studijas, romanus, pašto ženklus, giesmes. Ta proga kompozitorius Darius Lapinskas š.m. rugšėjo mėnesį Toronte pastatys operą švento Kazimiero tema "Dux Magnus".

Idomu buvo susipažinti, kaip Venezuėlos lietuvių bendradarbiauja su vietiniais gyventojais, kurie yra pastatę šv. Kazimiero šventovę. Kas metai moterys prikepa bandelių ir prieš Mišias tas palaimintas bandeles dalina Mišių dalyviams. Tai tradicija, kuri prasidėjo kai viena moteris maldėsi į šv. Kazimierą ir jam prižadėjo iškepti šias bandeles jo šventei, kad tik jai atsirastų galimybė atidaryti savo kepyklą. Ji savo pažadą visada išlaikė, net ir sirgdama kepdavo bandeles. Toje šventovėje stovi šv. Kazimiero statula su ištista ranka, kurioje

Skautų veikla

• Žiemos laikotarpio veiklos atidarymas įvyk spalio 14, sekmadienį. Bus pamaldos Lietuvos Kaninių šventovėje 10 v.r. Po Mišių — bendra skautų-čių sueiga ir iškyla Huron parke (Mavis Rd. — Queensway). Blogam orui esant, turėsime sueigą Anapilio salėje. Neturintiems savo susisiekimo priemonių bus nemokama transportacija nuo Lietuvos namų, prie kurių rinktis 9.15 v.r. Atidarymo iškilmėse kviečiami dalyvauti skautų tėvai, rėmėjai ir visi tauniečiai.

• Skautų-čių dr. vės savo sueigas pradeda, nelaukdamas oficialaus atidarymo, kuris buvo numatytas rugšėjo 30 d., bet dėl kitų renginių atidėtas.

• Nauja skautių "Dainos" dr. vės draugininke pakviesta ps. Rūta Poškienė. Tel. 439-4318.

• "Šatrijos" tunto tuntininkės pavaduotoja — ps. Judita Melnykaitė, tel. 763-2406.

• Spalio 6-7 d.d. Klivlande įvyksta LS seserijos skautininkių organizuojamas skautininkių suvažiavimas. Dėl susikryžavimo su Kanados lietuvių dienomis į suvažiavimą turimomis žiniomis iš Kanados rajono vyksta tik keturi vadovai-vės. Č. S.

Bookbinding Studio

"SAMOGITIA"

meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis. Telefonas 625-2412
P. O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A7 (prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:		IMA:	
10 1/4 % už 90 dienų term. indėl.		už asmenines paskolas nuo	12 1/2 %
10 3/4 % už 6 mėn. term. indėlius		už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
11 1/4 % už 1 m. term. indėlius		su nekeičiamu nuošimčiu	
11 3/4 % už 2 m. term. indėlius		1 metu	13 1/4 %
12 % už 3 m. term. indėlius		2 metu	14 %
9 1/2 % už pensijų planą		3 metu	14 1/2 %
9 % už namų planą		(fixed rate)	
9 % už specialią taup. s-tą		su keičiamu nuošimčiu	
8 1/4 % už taupymo s-tas		1, 2 ar 3 metu	12 %
6 % už čekių s-tas (dep.)		(variable rate)	

AKTYVAI virš 39 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrepi mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5

Telefonas 489-1543

(staiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų)

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6

Alfonsas Garbenis, jn. B. Econ. CRA. Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybių dėl mortgicijų. Patarnauja palikimų (Estate & Capital Gains), investicijų ir kituose nekilnojamo turto reikaluose.

A. E. LEPAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!

* Nemokamas namo įkainojimas *

(staiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A4

Tel. 537-3431
Namų 769-9424

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkų pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkų)
Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas. Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bakeoven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduoju varotus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St.W.) Toronto, Ont., M6R 1V5

FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (1 pietus) Wharton Way. Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

A & L Windows

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo sturumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. Nemokamas įkainojimas. Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu (416) 545-6556 Hamilton, Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir 2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

HOMETARIO Real Estate Ltd. Insurance Brokers
Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio drauda? Prieš mokėdami, pažiūrėkite į mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYtuvą (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"
3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048
* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite Linai Kulavienei arba Vidai Šiaučiuilenei

Agentas, kuris rūpinasi jumis
1. Jūsų namai yra svarbiausias mūsų rūpestis.
2. Pasirinkdami mus, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Antanui Geniui tel. 231-2839, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.
Antanas Genys (416) 231-2839
Frank Barauskas Limited, Realtor, 3828 Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas — **RICARDAS KYBARTAS**,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo
Juozas-Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechaniniai taisymai. * Sniginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. * GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Pasaulio įvykiai

JAV AMBASADA RYTŲ BEIRUTE NUSIAUBĖ TERORISTŲ NEDIDELIŲ sunkvežimių atvežti sprogmenys. Tas sunkvežimis, turintis diplomatinį ženklą, buvo pavogtas iš senosios JAV ambasados Vakarų Beirute. Pro kontrolės punktą vairuotojas bandė pravažiuoti, pasinaudodamas suklustais dokumentais. Klastotei paaškęs, nušovė jį bandžiusį sulaikyti libanietį sargybinių. Ambasadą saugoję Libano kariai pradėjo šaudyti, bet dviem teroristams pavyko priartėti prie šešių aukštų ambasados pastato. Sprogimas įvyko sunkvežimiui dar neatsidarius į ambasados sieną, neįvažiavus į apačioje esantį garažą. Daugiau nukentėjo tik dalis pirmojo aukšto ir balkonai. Pradžioje buvo kalbama apie didelį aukų skaičių, kuris vėliau buvo sumažintas iki 10 žuvusių ir 35 sužeistų. Lengvai buvo sužeisti JAV ambasadorius R. Bartholomew ir Britanijos ambasadorius D. Miers. Kaltę prisidėję mahometonų "Švento karo" grupė, savo centrą turinti Irane. Ta pati grupė pernai su naikino JAV ambasadą V. Beirute, nužudydama 63 žmones. Ji taipgi susprogdino JAV ir Prancūzijos karių būstines. Jose žuvo 241 amerikietis ir 58 prancūzai. Į šešių aukštų pastatą R. Beirute pagrindinė JAV ambasados dalis buvo perkelta tik prieš mėnesį iš V. Beiruto saugumo sumetimais. Didžiąją R. Beiruto gyventojų dalį sudaro krikščionys, o V. Beirute vyrauja prieš amerikiečius labiau nusistatę mahometonai. Naujas JAV ambasados pastatas, aprūpintas visomis saugumo priemonėmis, yra statomas V. Beirute.

Ilsisi po kelionės

Popiežius Jonas-Paulius II po ilgos ir sunkios kelionės Kanadoje grįžo Romon ir tuojau išvyko poilsui Castel Gandolfo vasarvietėje. Padėkos žodį kanadiečiams už labai nuosirdų priėmimą jis tarė valdžios surengtame priėmime Otavoje, pakartojęs žurnalistams lėktuve ir netgi maldininkams iš Castel Gandolfo balkono sekmadienio audienčioje. Apie lėktavą, kad teko atsakyti susitikimo su Kanados indėnais, metais ir eskimais Fort Simpson, šiaurės-vakarų teritorijose. Dėl šio vietovės supančios miglos lėktuvas negalėjo nusileisti ir buvo nukreiptas į Yellowknife. Ten Jonas-Paulius II paliko vaizdą juostinėje įrašytą savo kalbą indėnams, eskimams ir metims. Išvykdamas Otavos oro uoste žadėjo šią skriaudą pirmųjų Kanados gyventojų palikuonims atitaisyti kitą kartą, juokaudamas, kad jis pats save pasikvietė antram apsilankymui.

Nauja vyriausybė

Izraelis pagaliau susilaukė naujos tautinės vienybės vyriausybės, kurią sudarė darbiečių partija su Likudo bloku. Pirmuoju premjeru 25-kim mėnesiam tapo darbiečių vadas Š. Peresas, jo pavaduotoju — Likudo vadas J. Šamiras. Ekonominis krašto reikalas jau pradėjo tvarkyti finansų ministras J. Modajus. Pirmiausia jis sumažino šekelio

vertę 9% ir įsipareigojo biudžeto išlaidas sumažinti bilijonu dolerių. Elektra buvo pabranginta 30%, pašto paslaugos — 60%, sustabdyta valdžios parama pagrindinių maisto gaminių kainoms sumažinti. Gyventojai dabar pajus didoką duonos, pieno, vištiesos pabranginimą. Be to, kiekvieną mėnesį iš dirbančiųjų algos bus atskaityta — 5-7% valdžios paskolai, kuri tebus sugrąžinta per dešimtį metų. Problema sudaro ne tik 400% infliacija, bet ir \$23 bilijonų skola užsieniui. Spalio 8 d. Š. Peresas lankysis Vašingtone ir susitiks su prez. R. Reaganu. Šį kartą jis atvyks su kepure rankose prašyti didesnės finansinės paramos. Biudžetinių 1985 m. kariniams ir civiliniams Izraelio reikalams yra paskirta \$2.6 bilijono. Spėjama, kad Izraelio vyriausybei papildomai reikės beveik bilijono dolerių, kurių parūpinti mes šįkart bus susietas su didesniais varžtais pačiame Izraelyje.

Samdinių problema

Premjeras Š. Peresas pažadėjo skubų Izraelio kariuomenės dalinių atitraukimą iš pietinio Libano. Jam betgi netikėtą problemą atnešė samdinių milicija, šioje pasienio srityje turinti užtikrinti Izraelio saugumą, sustabdyti palestiniečių išsiveržimus. Numirusi milicijos vadą mjr. S. Hadadą pakeitė buvęs Libano kariuomenės gen. A. Lahdas, milicininkų skaičių padidinęs iki 3.500. Jiems Izraelis parūpina ginklų, karinį apmokymą, mėnesinę algą nuo \$400 iki \$600. Didžioji milicininkų dalis yra krikščionys, bet šį kartą į jų eiles buvo įjungta ir mahometonų. Sohomoro mahometonų kaimelyje teroristų iššauta granata nakties metu užmušė 4 mahometonų milicininkus, sužeidė 5. Kaimelis priklausė kitai mahometonų grupei. Žuvusiųjų draugai, patys būdami mahometonai, nutarė atkeršyti gyventojams. Apgaulingai atvykę kaimelin, jie nušovė 13 gyventojų, sužeidė 30, kol pagaliau buvo sustabdyti Izraelio karių. Kerštingas gyventojų žudymas priminė tragikus įvykius Sabros ir Šatilos palestiniečių Beirute. Penkiolika milicininkų buvo suimti. Incidentas liudija, kad samdiniais negalima pasitikėti.

Religinio pasaulio lietuvių katalikų kongreso dalyviai Toronte 1984.IX.2, pasirodę eitynė miesto gatvėmis į katedrą pamaldoms, kurios buvo skirtos Lietuvos globėjo šv. Kazimiero garbei jo 500 metų mirties sukakties proga. Eitynėse dalyvavo apie 500 tautiečių

Brangiam Tėvui

**A+
JONUI DEKSNIUI**
mirus,

mielai dukrai DARIJAI ir visiems artimiesiems reiškiamo
nuoširdžią užuojautą —

Toronto "Volungė"

Lietuvos kankinių šventė

Vienintelė pasaulyje šventė, pavadinta Lietuvos kankinių vardu, yra Toronte-Mississaugoje. Jau bene treti metai šioje šventovėje rengiama metinė parapijos šventė — atlydai. Jos liturgija yra skirta Lietuvos kankinių garbei. Siemetinė šventė buvo surengta rugsėjo 23, sekmadienį, 4 v.p.p. Iškilmingas Mišias atnaušo parapijos klebonas

kun. J. Staškus su septyniais kunigais ir vienu dijakonu, dalyvaujant pilnutėlei šventovei maldininkų (apie 500). Jautrų pamokslą pasakė naujai įšventintas dijakonas Edmundas Putrimas. Prie iškilnių nuotaikos daug prisidėjo "Pašvaistės" choras, vadovaujamas muz. R. Vilienės, iš Ontario Londono. Įspūdingas buvo aukų įteikimas su atitinkamomis maldomis.

Po Mišių procesija lėtu žingsniu ėjo į lietuvių kapines, kur buvo suteiktas palaiminimas šv. Sakramentu. Tuo pat keliu procesija grįžo šventovėn, giedant giesmes. Procesijoje dalyvavo vėliavos — Lietuvos, šaulių, skautų ir kat. moterų, taip pat — gražūs būrys gėlių barstytojų ir gausūs maldininkai.

Po iškilnių "Pašvaistės" choras Anapilios salėje davė trumpą koncertą, po kurio šventės dalyviai vaišinosi kava bei pyragaičiais.

"Pašvaistės" chorui suruošė priėmimą Lietuvos kankinių parapijos choras. Tie du chorai jau kelinti metai gražiai bendradarbiauja.

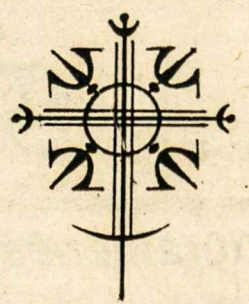
Lietuviškas švietimas...

(Atkelta iš 6-to psl.)

kuria būtų galima keistis ir ją plačiau paskleisti P. Amerikoje. Milda Lenkauskienė painformavo apie PLB turimą medžiagą, kurią taip pat būtų galima įjungti pasikeitimo programon.

Pasitarime dalyvavo Argentinos, Brazilijos, Kolumbijos, JAV ir Venezuelos atstovai. Informacijos pasikeitimo centras veikia Venezueloje dr. Vytauto Dambravos vadovybėje.

Labai palankiai buvo įvertinta šio kongreso proga išleista informacinė-publicistinė medžiaga: straipsniai, bene pirmoji P. Amerikos istorijoje sąlanka "Lietuva nori būti laisva" ir "Lietuva bus laisva", Grinkevičiūtės pergyvenimai "Lėdo pragaras", sąlankos apie Danguolę Sadūnaitę ir "turistines atostogas Sibiro rojuje" ir t.t.

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

**Gerry Loughheed
Funeral Home**

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

1984 metų ekskursijos:

VILNIUS arba Vilnius ir kiti Europos miestai

Rugsėjo 6 - 14 Spalio 4 - 12

Grupę rugsėjo 6 lydisiu aš pats — norintiems galėsiu nupirkti automobilius. Smulkesnių žinių ir teirautis čia žemiau nurodytu adresu ir telefonu.

V. BAČENAS
All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

TORONTONT

PADĖKA

Nuosirdus ačiū visiems mano draugams, pažįstamiems ir artimiesiems, mane lankiusiems ligoninėje ir namuose. Taip pat dėkoju už gėles ir dovanėles. Ačiū kunigui Eugenijui Jurguiui, OFM, mane aplankiusiam ir dvasiškai sustiprinusiam. Dėkoju P.B. Galinienei, J. Bartnikui, A. Gaideleienei, p.p. Senkams, p.p. Astrauskams, Priskelimo par. bingo bendradarbiams, pareiškiusiems užuojautą per J. Zaką, J. Danisevičiui, B. Žekui, S. Stankevičiui, p.p. Radzevičiams, M. Raškauskienei, p.p. Ignaičiams, p.p. Štuopiams. Ypatingą padėką reiškiu p.p. Gučiaiems už pagalbą man grįžtant iš ligoninės.

Telydi jus visus Dievo palaima —
Kazys Zebrauskas

PADĖKA

Nuosirdus ačiū Ekskelsencijoms — vyskupui A. Deksnui, suteikusiam man dijakono šventimus, vyskupui V. Brizgiui ir vyskupui P. Baltakiui, dalyvavusiems mano šventimuose Lietuvos kankinių šventovėje. Dėkoju prel. L. Tulabai, įgalinusiui priimti šventimus Toronte-Mississaugoje. Ačiū už dalyvavimą bei konvalescenciją šioje iškilmeje — Šv. Kazimiero kolegijos prorektoriumi kun. A. Bartkui, klebonui kun. J. Staškui, klebonui kun. A. Simanavičiui, OFM, ir visiem dalyvavusiems kunigams. Esu dėkingas ir seselėm, ypač seselei T. Lukaičiai, taip pat p-lei S. Bersenaitei, kurios padėjo ruošti šią šventę. Nuosirdžiai dėkoju giminėm, ypač savo pusbroliui ir pusseserėm, draugam, "Volungės" chorui, p. Bubelienei, p. Siminkevičienei už dalyvavimą, pagalbą, drąsiančius žodžius ir dovanas. Gili mano padėka priklauso kun. K. Kaknevičiui už rūpestį, tvarkant apeigas ir vaišių programą.

Meldžiuosi į šv. Kazimierą, kad per jo užtarimą Viešpats laimingų visus.

Jūsų Kristuje —

E. Putrimas

Šypsenos

Vynas ir actas

Šnekučiuojasi du rašytojai: — Sakyk, bičiuli, kaip paašikinti tokį atvejį: mūsų bendras pažįstamas dramaturgas buvo daugiau negu blogas, o tapęs teatro kritiku iškilo į padanges?

— Iš blogiausio vyno galima padaryti geriausią actą, — paaiškino antrasis.

Paklusnūs darbininkai

Kad įtikyt valdžiai, vienas fabriko direktorius Sov. Sąjungoje paskelbė, jog nuo rytojaus algos sumažės per pusę. Plojimai. Tada paskelbė, kad nuo ryt algų visai nebemokės. Plojo tik keli. Bet kitą rytą atvyko visi. Tada direktorius sušaukė mitingą ir pranešė: "Visiems atvykti į darbą rytą 9 val. Visi būsite pakarti". Mirtina tyla. Staiga balsas iš darbo žmonių gilumos: — Virvę atsinešti, ar valdžia duos? ...

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir apraustiniai seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 638-3171, 663-9096

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČENAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Mirė lietuvių bičiulis

Žymusis advokatas, buvęs Kanados parlamento narys ir didelis lietuvių bičiulis **Arthur-Edward-Martin Maloney, Q.C.**, mirė š. m. rugsėjo 20 d. savo rezidencijoje Malafield, Ont., vėžio ligos pakirstas, sulaukęs 64 m. amžiaus.

Buvo kriminalinių bylų advokatas, parlamento narys, Ontario kontrolierius (ombudsman), visuomenės veikėjas, palaikęs artimus ryšius su tautinėm grupėm. Būdavo dažnas svečias lietuvių iškilmėse. Yra daug kam iš lietuvių pagalbėjęs besikuriant Kanadoje. Ne kartą yra gynęs lietuvių teismuose, kuriuose buvo sprendžiamos eismo bylos. Velionis sakėdavo: "Lietuviai turėtų važinėti arkliais, o ne automobiliais".

Kai jaunasis Janušonis St. Catharines mieste demonstratyviai apmėtė pomidorais ten

besilankantį Maskvos burmistą, A. Maloney gynė mūsų tautietį teisme ir bylą laimėjo. O kai kūrėsi Anapolis, velionis taip pat negailėjo savo patarimų.

Buvo susizavėjęs lietuvių kapinėmis Mississaugoje ir pareiškęs norą jose būti palaidotas. Kadangi tas noras nebuvo dokumentuotas, giminės palaikė velionį Mount Hope kapinėse Toronte. Gedulines pamaldos buvo atlaikytos šv. Mykolo katedroje Toronte rugsėjo 24 d., dalyvaujant dideliu būriui velionies artimųjų bei jo gerbėjų. Iš lietuvių dalyvavo gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinai, Kanados Lietuvių Bendruomenės, Toronto Lietuvių namų ir kitų lietuvių institucijų bei organizacijų atstovai. Be to, lietuvių vardu buvo nusiųstas vainikas Velioniui pagerbti.

A. a. ARTHUR MALONEY sako kalbą baltiečių demonstracijoje, protestuojančioje prieš Baltijos valstybių okupaciją

Nuotr. St. Dabkaus

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- * atlieku visus elektrinius darbus — namų, istaigų, įmonių
- * parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- * įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, vėidrodžius
- * atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

PERKATE AR PARDUODATE NAMUS?

SKAMBINKITE

BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI

BOSLEY

W.H. BOSLEY & CO. LTD. REALTOR

188 Eglinton Ave. E.,
Toronto, Ont. M4P 2E4
(416) 486-5777 445-9469

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 303 Telefonai:
Toronto, Ontario M6S 4W3 istaigos (416) 762-7393
Bloor ir Jane gatvių kampas namų 233-0303

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,

B.A. M.L.S. LL.B.

3031 Bloor St.W., Suite 200 Telefonai:
prie Royal York istaigos (416) 231-4138
Toronto, Ontario M8X 1C5 namų 848-0234

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkute) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v. r. - 7 v. v., šeštadieniais - 9 v. r. - 5 v. p. p.
Narys "Better Business" biuro

INSURANCE

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komercinių

533-1121 Walter Dauginis 822-8480

Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

DRAUDA

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

"ALL THE
CHOICE
IN THE
WORLD"

TORONTONT

Anapilio žinios

— Sėkmingai praėjo metiniai parapijos atlydai — Lietuvos kankinių šventė rugsėjo 23 d. (žiūr. atskirą aprašymą).

— Pirmoji vaikų choro repeticija — rugsėjo 30, sekmadienį, po 10 v.r. Mišių buvusiose bankelio patalpose. Kviečiami dalyvauti vaikai nuo 7 metų amžiaus.

— Parapijoje ketletą dienų viešėjo kun. dr. J. Gutauskas, buvęs Delhi lietuvių parapijos klebonas, ketletą metų darbuosis ir Lietuvos kankinių parapijoje, kai ji vadinosi Šv. Jono kr. parapija. Neseniai jis išleisidino savo poezijos rinkinį "Tik vienas suolis".

— Vyskupo Baltakio fondų surinkta \$324. — Anapilio sodybą paauguko \$5000 neskelbiamas tautietis. Lietuvių kapinėms paauguko \$300 kun. V. Stankūnas, \$100 — V. Kecerienė, A. Kanapka. Parapijos skoloms mokėti \$500 paauguko A. Kanapka, \$50 — V. Paškus.

— Susituokė rugsėjo 22 d., Tomas Ivanauskas su Anita Krygeryte. Ruošiasi tuoktis rugsėjo 29 d. Petras Čeponis su Dana Vitkute.

— Mišios rugsėjo 30, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Oną ir Joną Ališauskus, 11 v.r. — VI. Pūtvio šaulių kuopos intencija ir už a.a. Elena Markevičienę.

— A.a. Stasys Juknevičius mirė rugsėjo 23, sekmadienį, 3 v.p.p., Šv. Juozapo ligoninėje. Velionis pašarvotas Turner a. Porter laidotuvių namuose, Roncesvalles gatvėje. Laidotuvas — rugsėjo 26, trečiadienį, 10 v.r., iš Prisikėlimo šventovės.

Naujai įšventintą diakoną Edmundą Putrimą pasikvietė sekretorinė tarnybai naujai įšventintas vyskupas Paulius Baltakis į Bruklina JAV-se. Ten jis dirba iki 1985 m. pradžios. Tada grįš Romon baigti teologinių studijų ir pasiruošti kunigo šventimams. Atostogų metu Toronto E. Putrimas suorganizavo kazimieriinio kongreso vakaronę "Royal York" viešbutyje, kur programą atliko jaunimas. Jis reiskia padėką pranešėjai V. Kuprevičiūtei-Jay, skaidrių montažo paruošėjoms G. Čepaitėi ir ses. T. Lukaitėi, muzikinės programos atlikėjoms — Kristinai ir Daivai Baršauskaitėms, Ramūnei Underiui, Vaidotui Vaičiūnui, Pauliui Vytui, J. Ivanauskui, baletininkei L. Janušauskaitei, skaitovui Arvydai Žygiui. Vakaronę surengti padėjo komisija — E. Astrauskaitė, S. Bersėnaitė, G. Čepaitytė V. Laurinavičius, R. Rudaitytė, L. Underienė, I. Vitkienė.

"Gintaro" ansamblis, pradėdamas naujos veiklos metus, tėvų susirinkime pateikė numatytus planus ir išvykos Britanijon apyskaitą. Didžiausias užmojis — 30-čio minėjimas 1985 m. pavasarį. Jieškomas tinkamos patalpos koncertui ir pokyliui.

Šiais veiklos metais ansamblyje veiks penkos šokėjų grupės ir viena dainos grupė. Dalia Nausėdienė mokslo vaikų ir pradedančių grupės. Į jas priimami nauji šokėjai nuo 9 m. amžiaus (registruotis pas D. Nausėdienę tel. 231-1423). Vidurinės grupės vadovauja R. Yčienė ir I. Lukoševičiūtė, buvusi Montrealio "Gintaro" vadovė. Studentų grupei vadovauja R. Karasiejienė. Dainininkų grupei vadovauja G. Paulionienė, jai talkins Ž. Šilinskaitė. Ansamblio koordinatorių — J. Karasiejus, tėvų komiteto pirm. — R. Žilinskienė.

Spalio 30, sekmadienį, ansamblis ruošia savo gegužinę Terra Cotta Conservation Area. Ji prasidės 12 v. Mišiomis, po to — žaidimais, užkandžiais, lauzas. Gegužinėje kviečiami dalyvauti visi gintariečiai nuo vaikų iki veteranų, dainininkai, muzikantai, jų tėvai bei visi "Gintaro" rėmėjai. Visi, kurie dalyvaus, prašomi registruotis pas Algį Nausėdą tel. 231-1423. J.K.

Kanados etninę studijų draugija CESA rengia konferenciją Montrealyje 1985 m. spalio 16-19 d.d. Pagrindinė tema: "Ateiviai ir tautinės grupės Kanados miestuose". Norintieji paruošti tai konferencijai paskaitas arba seminarus specialiomis temomis prašomi kreiptis šiuo adresu: Pierre Ancil, Program Committee, CESA, Institut de Quebecois sur la culture, 290 Place Youville, Montreal, Que. H2Y 2B6.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį 10.15 v.r. Mišiose organizuotai su vėliavomis dalyvavo ateitininkai, pradėdami naujus savo veiklos metus.

— Susituokė Arūnas Pilipaitis su Birute Nakrošiu.

— Pakrikštytas Jonas-Bernardas, Jūratės ir Bernardo Kušlikų sūnus.

— J.E. vyskupo Pauliaus Baltakio, OFM, sutiktuvių iškilmės Toronte bilietai jau platinami parapijos salėje sekmadieniais, o šokiadieniais — parapijos raštinėje.

— K.L.K. moterų Prisikėlimo skyriaus susirinkimas — rugsėjo 30, sekmadienį, po 11.30 v. Mišių Parodų salėje. Programoje — eina mieji reikalai ir dr. Rimšaitės paskaita.

— Trečiojo ordino Prisikėlimo parapijos kongregacijos metinė šventė — spalio 4 d., 7 v.v. Bus iškilmingos Mišios ir susirinkimas Parodų salėje.

— Parapijos kavinė jau gamina šiltes lietuviškus valgius sekmadieniais. Kavinė vadovauja B. Greičiūnienė ir E. Walenciej.

— Parapijai aukojo A. Kanapka \$500, S.A. Kavaliauskas \$100, A. Gaidelienė \$100; po \$50: K. Sterkutienė, S. Vaitiekūnienė, V.K. Kiškūnai, L. Kuonapuu, V.D. Šaltmirai; klierikų fondai: S. Vaitiekūnienė \$50, J. Marcinienė \$20; religinei šalpai: S. Vaitiekūnienė \$50; pranciškonų vienuolynui: A. Skučas \$500; testamentu parapijai paliko a.a. Alfonsas Simonavičius \$500.

— Mišios rugsėjo 30, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Domininką ir Stasį Asevičius, Agotą ir Mykolą Batūras, 9.30 v.r. — už a.a. Vaelovą Sinkevičių, 10.15 v.r. — prašant sveikatos, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už a.a. Dariją ir Klemensą Karosus.

— Parapijos kavinė pradės gaminti maistą ateinančių sekmadienį. Kavinė vadovaus pasikeisdamos B. Greičiūnienė ir E. Walenciej.

Aukštesniuosiuose lituanistikos kursuose ir lietuviškai nemokančių klasėje mokslo metai pradėdami spalio 2, antradienį, 6.30 v.v., įprastoje kursų vietoje — West Park Secondary School, Bloor ir Dundas gatvių sankryžoje.

Kursų vedėjas

Toronto lietuvių pensininkų klubo atidarymas numatomas už dviejų savaitių. Mišios už mirusius pensininkus — lapkričio 2, penktadienį, 11 v.r., Prisikėlimo šventovėje, po to — mirusių minėjimas ir pietūs "Vilnius Manor" patalpose. Dėl bilietų skambinti S. Derinienei 767-5518 arba p. Gustainiui 769-1599.

Plataus masto koncertą puošnioje Thompson Hall salėje lapkričio 23, penktadienį, rengia Interreligijos Task Force organizacija, apimanti įvairias religijas ir tautybes. Ji kovoją prieš žmogaus teisių pažeidimus Sov. Sąjungoje, už sąžinės kalinių išlaisvinimą. Toje organizacijoje aktyviai dalyvauja ir lietuviai. Kiekvienai tautybei yra paskirtas tam tikras bilietų skaičius. Netrukus prasidės bilietų platinimas. Programą atliks įvairių tautybių geriausias meno pajėgos. Prieš koncertą tars žodį žymusis kovotojas už religijos laisvę sovietų pavergtuose kraštuose kun. M. Bourdeaux iš Britanijos.

Lietuvos kankinių parapijos tarybos kultūrinė komisija, kuriai pirmininkauja sol. S. Žiemelytė, rengia muzikų Jono Govedo ir Alvydo Vasaičio dviejų pianinų koncertą Anapilio salėje š. m. gruodžio 2, sekmadienį. Taip pat ji yra suplanavusi solistų koncertą, kurio programą atliks čikagiskiai solistai — D. Stankaitytė ir A. Grigas kovo 30 d. Anapilio salėje.

Pr. Beniušis ir p. Kaziūnas iš Kalgario, lydimi p. Dambaro, aplankė "Tėviškės žiburius". Jiedu lankėsi Lietuvoje ir patyrė naujuosius suvaržymus. Pr. Beniušis Kanadoje gyvena nuo 1930 m. Turi didelį ūkį, kuriame pats darbuojasi.

Sporto klubo "Aušra" tinklinio pratybos vyksta kiekvieną pirmadienį, 7 v.v., Prisikėlimo parapijos salėje.

Vietinio pobūdžio menraštis Toronte "The Villager" rugsėjo mėnesio laidoje išspausdino Violetos Slivinskaitės straipsnį apie sėkmingą "Gintaro" kelionę Britanijon ir įdėjo dvi nuotraukas.

VI. Pūtvio šaulių kuopa Toronte maloniai kviečia jus dalyvauti jos

30 metų gyvavimo ir šauliškos veiklos iškilmingame minėjimo pokilyje ir koncerte

Programoje: Trumpa oficialioji dalis

Koncertas, kurio programą atliks sol. S. Žiemelytė, fleitistas T. Regina ir muz. J. Govedas

Šilta vakarienė. Šokiai, grojant 5 asmenų estų orkestrui. Loterija

Bilietai \$10 asmeniui; gaunami pas V. Pečiulį tel. 767-8877, St. Jokubaitį 537-2869 ir pas kuopos šaulius. Bilietus prašome įsigyti iš anksto.

rugsėjo 29, šeštadienį, 7 v.v., Toronto Lietuvių namų karaliaus Mindaugo menėje (1573 Bloor St. W.).

1984 metų spalio 20, šeštadienį, TORONTO LIETUVIŲ NAMUOSE (1573 Bloor St. West) rengiamas

KONCERTAS

Lietuviškų dainų pyne atliks mišrus olandų Amsterdamo oktetas

Vadovas — muz. Paul Deboer

- Veiks baras ir šiltas bufetas
- Bus turtinga loterija
- Šokiams gros 4 asmenų orkestras

lėjimas — \$6 asmeniui, pensininkams ir studentams — \$5

Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

Salė atidaroma 6 valandą vakaro, koncerto pradžia 7 v.v. Bilietus platina V. Kulnys (tel. 769-1266). Iš anksto užsakant stalus, duodama nuolaida.

Rengia LN vyrų būrelis

Maloniai kviečiame visus dalyvauti

J. E. vyskupo Pauliaus Baltakio

SUTIKTUVĖS

Toronte š.m. spalio 21, sekmadienį.

Šv. Mišios — Prisikėlimo parapijos šventovėje 11.30 v. ryto

Sutikimo vaišės — "Royal York" viešbutyje, Canadian salėje, 5 v.p.p.

PROGRAMOJE:

Sveikinimai, meninė dalis, J.E. vyskupo P. Baltakio žodis.

Bilietai į vaišes gaunami Prisikėlimo parapijos raštinėje ir kiekvieną sekmadienį po visų šv. Mišių parapijos salėje.

Bilietų kaina — \$25.00 asmeniui

Prisikėlimo parapijos taryba

Viena ukrainietė telefonu pranešė "TŽ" redakcijai, kad sekdama televizijoje popiežiaus pamaldas Otavoje pastebėjusi plakatą lenkų kalba: "Vilnius yra senas mūsų miestas".

Toronto Lietuvių namų vadovybė leidžia biuletenį "Lietuvių namų žinios", kurį šiuo metu redaguoja Stasys Dargis.

1984 m. rugsėjo 14 d. laidoje išspausdintas rašinys "Kultūrinių ir bitininkų problema". Jame puolami šv. Kazimiero sukakties kongreso rengėjai dėl garbės stalo sudarymo, dėl lietuvių parapijų klebonų nedalyvavimo eitynėse pamaldoms į katedrą, aukotojų nepaminėjimo, LB pirmininkų nekvietimo prie garbės stalo ir t.t. Visas tas rašinys yra apgailėtinas nesuapratimas ir nesorientavimas situacijoje. Pvz. kad ir klebonų nedalyvavimas eitynėse. Kaip ir visi kiti kunigai, jie turėjo būti katedroje žymiai ankščiau, kad galėtų pasiroditi pamaldoms. Be to, jiedu buvo liturginės komisijos nariai, atsakingi už pamaldų paruošimą katedroje. Aukotojai paskelbti kongreso leidinyje. Garbės stalo svečių sąrašas sudarytas pagal specifinį kongreso pobūdį, o ne kitus kriterijus. Iš viso skelbimas tokių nepagrįstų kaltinimų LN biuletenyje, kurio paskirtis informuoti apie LN veiklą, niekam nepasitarnauja. Skt.

Dail. Reginos Žiuraitienės

PARODA

š. m. rugsėjo 28 - spalio 14

"The Old Bronte Post Office Gallery Inc.", Oakville, Ontario

Atidarymas - rugsėjo 28, penktadienį, 7-10 v.v. Lankymo valandos - nuo atidarymo iki šeštadienio 10 v.r. - 5 v.p.p., sekmadieniais - 1 v.p.p. - 5 v.p.p. Visi ir visos esate laukiami!

KLB Stayerio apylinkės valdyba, dėkodama "Tėviškės žiburiams" už patarnavimus, atsiuntė \$25 auką.

Zigmas Čeponis, baigęs ekonominis mokslus, įsteigė bendrovę "Sigmund Ceponis Associates Insurance Agencies Ltd." (2 Bloor St. W., suites 100-140). Bendrovėje dirba kelerias asmenų. Ji padeda klientams mokesčių, draudimų, pensijų srityje. Tel. 962-8844.

"Ross Craig Chapel" laidotuvių namų vadovybė nori atkreipti dėmesį "TŽ" skaitytojų į savo įstaigą, kuri patarnauja žmonėms žymiai pigesnėmis kainomis ir teikia profesionalias paslaugas. Žiūr. skelbimą "Pasirenkant laidotuvių namus". Tel. 532-4446.

ŠV. JONO LIETUVIŲ KAPINĖM reikalingas vyras kasti duobėms. Geras atlyginimas. Teirautis pas Praną Ališauską tel. 273-3796.

Šv. Jono lietuvių kapinių komisija

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniams ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel.(416) 533-8008.

Pianino technikas

A. BRICKUS

gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant.

Skambinti 762-6128 Toronte.

MONTREAL

Būrys lietuvių buvo susirinkę prie Šv. Kazimiero šventovės sukakties pravažiuojančio popiežiaus.

"The Gazette" rugsėjo 15 d. vėdamųjų puslapyje įdėjo Edgar Andrew Collard straipsnį "Ši savaitė ir 1910-ieji", kuriame lyginamas šis popiežiaus apsilankymas ir 1910 m. įvykęs Tarptautinis eucharistinis kongresas Montrealyje — pirmasis šiame kontinente. Tada Montrealyje gyventojų dar nebuvo nė pusės milijono, bet į kongresą vien traukiniais suvažiojo 200.000. Toliau mini, kaip protestantai nuosirdžiai prisidėjo prie to kongreso. Atviros Fletcher's Field aikštėje buvo įrengtas altorius. Į tą aikštę iš Notre Dame katedros vyko išpuodinga procesija, apie kurią tarp kitko rašoma: "40-50.000 asmenų procesija truko valandas. Čia dalyvavo įvairios tautos: amerikiečiai, lietuviai, kiniečiai, siriečiai, italai, vokiečiai, lenkai ir daugelis kitų. Jie nešė plakatus ir tikybines vėliavas".

Emilija ir Jurgis Karosai iš Edmontono dalyvavo vysk. P. A. Baltakio konsekracijoje Portlande, Maine. Emilija yra baigusi Anykščių gimnaziją kartu su vyskupu. Karosai, pravažiuodami Montrealyje, buvo sustoję pas M. ir J. Šiaučilius, aplankė kitus anykštelius.

Loterijos knygtės ir pakvietimai į metinius parapijos pietus išsiuntinėti parapijiečiams, Pietūs įvyks spalio 28 d.

Niujorko "Harmonijos" kvintetas atliks programą lapkričio 10 d. AV par. salėje. Koncertą rengia Kanados lietuvių katalikų moterų dr. jos Montrealio skyrius. B.S.

Šv. Kazimiero parapijoje. — Popiežiaus dienotvarkė Montrealyje mūsų klebono buvo rūpestingai paruošta ir paskelbta specialiai išleistame biuletenyje. Nemažas parapijiečių skaičius dalyvavo Jarry parko popiežiaus Mišiose. — Kapinių lankymas įvyko rugsėjo 23 d. Dalyvavo abi lietuvių parapijos. — Lapkričio 21-25 d.d. vakarais bus metinės parapijos rekolekcijos. — Sekmadieniais po Mišių vėl pradėsime kavutę. — Per vasarą atlikti klebonijos ir šventovės iš lauko darymo darbai. Talkino komitetas ir Robertas Valinskas. — Julija Adamonytė, baigusi fiziologijos-audiologijos studijas McGill un-te, praktiką atliko Toronto Mount Sinai ligoninėje. Dabar ji grįžo į Montrealį ir dar eina šeštadienines mokyklos vedėjos pareigas. Metų pabaigoje persikels į Torontą ir ten minėtoje ligoninėje dirbs savo specialybėje. Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C.I.B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LTAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
Certifikatus: min. \$1,000.00		
1 metų	11.75%	Nekilnojamo turto,
Terminuotus indėlius:		asmenines ir
1 metų	11.25%	prekybines.
180 - 364 d.	10.50%	Paskolos
120 - 179 d.	10.25%	mirties
30 - 119 d.	9.75%	atveju
Trumpalaikius indėlius		draudžiamos
už \$20,000 ar daugiau		iki \$10,000
Taupomosios sąskaitos:		
specialios	8.25%	
su drauda	8 %	
Čekių sąskaitos:	5 %	

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

1475 De Seve	3907A Rosemont
Pirm. antr. treč.	9.00 - 3.00
Ketvirtadieniais	12.00 - 8.00
Penktadieniais	10.00 - 6.00
	4.00 - 8.00
	2.00 - 6.00

NOREČIAU SURASTI sau gyvenimo draugą, nes likau labai vienišas. Jieškomas amžius gali būti apie 60 metų ar panašiai. Rašyti "Tėviškės žiburių" adresu, aiškiai pažymint ant voko "Julijai".

TURIU LIETUVOS DIDMIESTYJE naują dviejų aukštų mūrinį namą, įrengtą su visais patogumais. Galėčiau pervedti kaip palikimą asmeniui, gyvenančiam Lietuvoje. Taip pat galėčiau kelti esantį namą Lietuvoje į turimą namą Kanadoje arba JAV-se. Dar galėčiau pasiūlyti įsigyti pinigų arba vertingų daiktų savo giminėms, gyvenantiems Lietuvoje. Rašyti "Tėviškės žiburių" adresu, ant voko pažymint "Ateiviui".

ATLIEKU visokius namų remonto ir staliaus darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Baliūnas.

OIDELE NUOLAIDA vertikalinėm langų užuolaidom. Teirautis telefonu 626-5977, Oakvillės apylinkėje — 827-3446 vakarais ir savaitgaliais.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 534-3882 Toronte.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J.S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parenkiamos namuose ir laidotuvių pusryčiai. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Toronte.

LIETUVĖ MOTERIS svaioja sutikti vedybų tikslu gerą, inteligentišką, religingą vyrą, 58-68 metų amžiaus. Rašyti "Tėviškės žiburių" adresu, aiškiai pažymint ant voko "Danutei".

HAMILTONO LIETUVIŲ PENSI-NINKŲ pastatė "Rambynas" dar yra laisvų vieno miegamąjio butų po \$340-350, įskaitant šildymą ir elektrą. Adresas: 1880 Main Street, West, Hamilton, Ont. L8S 4P8. Tel. 1-416-526-8281.

PERTVARKYTAS, dviejų miegamųjų namas. Nauja virtuvė. Daug priedų. 50 x 135 pėdų sklypas. Savininkai iškelti Otavon. Royal York, Queensway-Bloor rajonas. Prašoma \$99,000.00. Skambinti tel. 233-4741 arba 231-2839. PR. BARAUSKO ĮSTAIGA.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.